

BETÆNKNING

ANGÅENDE

OPRETTELSE AF ET PÆDAGOGISK INSTITUT

Afgivet af det af
undervisningsministeriet den 28. august
1950 nedsatte udvalg

Det administrative bibliotek
Slotsholmsgade 12
1216 København K

KØBENHAVN
1953

~~Socialministeriet~~
bibliotek

37.06/3 ex. 3

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	5
I. <i>Historisk baggrund</i>	
A. Den pædagogiske forskning.....	8
B. Foreningen for eksperimental pædagogik.....	9
C. Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser.....	10
D. Skolepsykologiske kontorer.....	12
E. Uddannelse af psykologer,	
1. ved universitetet.....	13
2. ved Danmarks lærerhøjskole.....	15
F. Forsøgsundervisningens udvikling.....	16
G. Tidligere drøftelser vedrørende oprettelse af et pædagogisk forskningsinstitut.....	21
II. <i>Udvalgets overvejelser</i>	
A. Instituttets ressortforhold.....	23
B. Opgaver.....	24
1. Afdelingen for didaktiske undersøgelser.....	26
2. Afdelingen for pædagogisk-psykologisk grundforskning ...	27
3. Afdelingen for tests og prøver.....	28
4. Afdelingen for pædagogisk forsøgsvirksomhed.....	28
5. Afdelingen for statistik.....	29
C. Ledelse	
1. Direktør.....	30
2. Afdelingsledere.....	30
3. Fagligt råd.....	31
D. Repræsentantskabet.....	31
E. Uddannelse af arbejdskraft til den pædagogiske forskning . . .	32
F. Instituttets stedlige placering.....	33
G. Biblioteksspørgsmålet.....	34
H. Intelligensprøver.....	34
III. <i>Forslag til lov om oprettelse af et pædagogisk institut.....</i>	37
IV. <i>Forslag til bekendtgørelse om Danmarks pædagogiske institut. . . .</i>	40
V. <i>Økonomiske konsekvenser.....</i>	46
Bilag.....	49

INDLEDNING

Under 28. august 1950 tilskrev undervisningsministeriet fhv. rektor for Danmarks lærerhøjskole *G. J. Arvin* således:

»Ministeriet beskikker Dem herved til medlem af og formand for et udvalg, der har til opgave at fremsætte forslag til ministeriet om oprettelsen af et pædagogisk forskningsinstitut samt om de nærmere regler for et sådant instituts område og virksomhed. Udvalget bemyndiges til at indhente de for dets arbejde nødvendige oplysninger og til i påkommende tilfælde under forhandlingerne at tilkalde sagkyndig assistance. Udvalget vil derhos have at behandle eventuelle indkommende eller fra ministeriet til erklæring oversendte henvendelser, der falder indenfor udvalgets arbejdsområde«.

Til medlemmer af udvalget beskikkedes iøvrigt:

Rektor *H. Bang*.

Seminarieforstander *Georg Christensen*.

Kommunelærerinde *Disa Christjansen*.

Rektor *Sigurd Højby*.

Overlærer *Peter Knudsen* (efter indstilling fra socialministeriet).

Rektor *Ernst Larsen*.

Seminarieforstander *Tage Larsen*.

Førstelærer *Carl Madsen*.

Skolepsykolog *Henning Meyer*.

Skoleinspektør *O. Møller Nielsen*.

Skoleinspektør *Anne Marie Nørvig*.

Skoledirektør *Olaf Petersen*.

Professor *E. Tranekjær Rasmussen*.

Professor, dr. phil. *E. Rubin*.

Skoleinspektør *A. R. Schacht*.

Skolepsykolog *Erik Thomsen*.

Som udvalgets sekretær beskikkedes fg. fuldmægtig i undervisningsministeriet **Bjørn Brynskov**.

Professor Edgar Rubin afgik ved døden i maj 1951 og havde i tiden **forud på grund** af sygdom været afskåret fra at deltage i udvalgets arbejde.

Under 11. juni 1951 tilskrev undervisningsministeriet udvalget således:

»Idet man hoslagt med bilag fremsender et fra skolepsykolog, mag. art. Harald Torpe som formand for et af en kreds af særlig sagkyndige nedsat udvalg modtaget andragende om, at der på undervisningsministeriets foranledning må blive nedsat et udvalg til at afgive betænkning om forbedring og udvidelse af de intelligensprøver, der for tiden benyttes her i landet, skal man herved anmode udvalget om at ville tage det rejste spørgsmål op til drøftelse med henblik på, om ikke udarbejdelsen af nye intelligensprøver måtte være en opgave, der vil kunne henlægges til det pædagogiske forskningsinstitut.

Man henstiller, at der til deltagelse i udvalgets behandling af sagen tilkaldes repræsentanter fra den kreds af sagkyndige, der har rejst sagen.

Man vedlægger en fra indenrigsministeriet og fra forsvarsministeriet modtaget skrivelse af henholdsvis 1. juli. f. å. og 16. maj f. å., idet man samtidig skal henlede udvalgets opmærksomhed på, at sundhedsstyrelsen har udtrykt ønske om at blive repræsenteret ved sagens behandling«.

Endvidere tilskrev undervisningsministeriet under 5. september 1951 udvalget således:

»Det hosfølgende fra Danmarks lærerforening m. fl. modtagne forslag af 20. november 1947 til ordning af forsøgsundervisningen i skolerne (se bilag 2 til nærværende betænkning), skal ministeriet herved tilstille udvalget med anmodning om, at udvalget vil tage forslaget op til drøftelse med henblik på, om ordningen af disse forhold ikke måtte kunne henlægges til det kommende pædagogiske forskningsinstitut«.

Under udvalgets arbejde har der været nedsat et permanent underudvalg bestående af:

Rektor G. J. Arvin.
Skolepsykolog Henning Meyer.
Professor E. Tranekjær Rasmussen.
Skolepsykolog Erik Thomsen.

Dette underudvalg har under betænkningens redaktion været suppleret med rektor Bang og seminarieforsstander Georg Christensen. Herudover har der været afholdt enkelte underudvalgsmøder til behandling af specielle spørgsmål.

Inspektør ved Statens pædagogiske studiesamling, bibliotekar Poul Müller, har i henhold til den udvalget meddelte bemyndigelse haft lejlighed til overfor udvalget nærmere at redegøre for spørgsmålet om et eventuelt samarbejde mellem studiesamlingen og det pædagogiske institut. Ved behandlingen af den fra ministeriet oversendte henvendelse om nye intelligensprøver har underudvalget ført forhandlinger med skolepsykolog, mag. art. Harald Torpe som repræsentant for forslagsstillerne samt overlæge, dr. med. Carl Clemmesen som repræsentant for sundhedsstyrelsen.

Udvalget, der trådte sammen til sit første møde den 15. september 1950, har afholdt ialt 15 plenarmøder samt et betydeligt antal underudvalgsmøder.

I den følgende betænkning, der er eenstemmigt tiltrådt af udvalgets medlemmer, har udvalget dels nærmere redegjort for baggrunden for ønsket om oprettelse af et pædagogisk institut, dels redegjort for sine overvejelser med hensyn til rammerne

for et sådant institut, idet man som et resultat af disse overvejelser har udarbejdet et forslag til lov om oprettelse af et pædagogisk institut samt et udkast til de nærmere regler for dette i form af en ministeriel bekendtgørelse.

Udvalget er ved de stedfundne overvejelser blevet bestyrket i sin overbevisning om, at et pædagogisk institut vil kunne blive en uvurderlig hjælp og støtte for dansk undervisning og opdragelse i arbejdet på at finde nye veje, at nå de stillede mål på en måde, der er mere hensigtsmæssig og mere stemmende med børns og unges natur, og at finde midler til at måle undervisningens effektivitet på en sikrere måde, end det i øjeblikket, hvor man væsentligt må bygge på skøn, er muligt. Gennem tiderne har skolen gjort sine erfaringer og draget nytte af dem og er - dels gennem sit eget indre liv og dels ved sin vågenhed udadtil - nået frem til et stade, der har krav på respekt. Et forskningsinstitut vil ikke gennem sin virksomhed betyde noget brud på denne linie, men vil tværtimod gennem den mere systematisk-videnskabelige indsamling af erfaringer kunne fremme noget af det værdifuldeste, der karakteriserer dansk skole og opdragelse.

Udvalget skal derfor meget anbefale, at de i betænkningen stillede forslag søges gennemført snarest.

København, maj 1953.

G. J. Arvin.   Henrik Bang.   Georg Christensen.   Disa Christjansen.   Sigurd Højby.

Formand.

Peter Knudsen.   Ernst Larsen.   Tage Larsen.   Carl Madsen.

Henning Meyer.   O. Møller Nielsen.   Anne Marie Nørvig.   Olaf Petersen.

E. Tranekjær Rasmussen.   A. R. Schacht.   Erik Thomsen.

Bjørn Brynskov.
Sekretær.

I. HISTORISK BAGGRUND

Udvalget har følt det naturligt at gøre rede for den historiske udvikling, som har fremkaldt ønsket om oprettelse af et pædagogisk forskningsinstitut, og de praktiske og videnskabelige opgaver, som med stadig stigende styrke har gjort et sådant institut til en nødvendighed.

A. *Den pædagogiske forskning.*

I midten af sidste århundrede fandt en dybtgående fornyelse af den psykologiske forskning sted. Fra at være en overvejende filosofisk, spekulativ disciplin gik psykologien over til i højere grad at være en erfaringsvidenskab. Denne fornyelse satte så stærke kræfter i bevægelse, at psykologien kom ind i en rig udviklingsperiode, der stadig varer ved.

Udviklingen indenfor den psykologiske forskning satte hurtigt sine spor i pædagogikken, idet man her begyndte at anvende de samme arbejdsmetoder som i psykologien. Man begyndte f. eks. at anvende forsøget i pædagogikkens tjeneste og at indsamle omfattende materiale til belysning af pædagogiske spørgsmål; og som psykologien både i udlandet og herhjemme fik sine videnskabelige institutioner, således begyndte pædagogikken at oprette sine, som Claparédes »Institut Jean Jacques Rousseau« i Genève (1912) eller som de pædagogiske fakulteter (»Departements of Education«) ved universiteterne i U.S.A. og selvstændige pædagogiske institutioner samme sted. Endvidere fremkom videnskabelige pædagogiske tidsskrifter som Ernst Meumann's »Zeitschrift für experimentelle Pädagogik« (1903), senere kaldt »Zeitschrift für pädagogische Psychologie und experimentelle Pädagogik«.

Herhjemme har en egentlig pædagogisk forskning været hemmet af universitetets utilbøjelighed til at anerkende pædagogik som et selvstændigt fag, løsgjort fra filosofien. Fra skolens side er flere gange arbejdet for at få oprettet et særligt professorat i pædagogik, første gang i sammenhæng med indførelsen af et teoretisk pædagogisk kursus for de vordende lærere ved de lærde skoler (1849)¹⁾. Professor Sibbern hævdede i et særvotum pædagogikkens selvstændige indhold, men konsistorium mente ikke at kunne gå med til at normere pædagogik som lærefag ved universitetet.²⁾

Det var skolemænd, der som privatdocenter holdt de første pædagogiske forelæsninger (Sander 1811, F. O. Lange mellem 1849 og 1862, hver gang efter særlig

¹⁾ Jfr. Betænkning vedrørende uddannelsen i teoretisk pædagogik og skolehygiejne. 1944.

²⁾ Se: Meddelelser angående Københavns universitet 1849-1856, s. 170 ff.

tilladelse). Senere har Kroman som professor i filosofi mellem 1889 og 1906 holdt i alt 7 rækker »Forelæsninger over Pædagogikken«. Mellem 1904 og 1913 holdt dr. Starcke 3 forelæsningsrækker om opdragelse og undervisning og dr. Kuhr som privatdocent i filosofi i 1914 en række om »Pædagogiske grundproblemer«.

Efter titlerne at dømme synes forelæsningerne at have bevæget sig ad alment ræsonnerende baner, og det samme gælder den sparsomme pædagogiske litteratur. Der er emner fra pædagogikkens historie, didaktik og metodik, etiske spørgsmål (opdragelse til lydighed, til sanddrøhed o. l.). De større værker har lærebogs karakter og synes at have forbindelse med deres forfatters virksomhed som lærer ved seminarier eller censor ved lærereksamen: Heegård: Om opdragelse, med pædagogikkens historie, 1880, Wilkens: Grundtræk af Pædagogikken, 1892, Axel Dam: Undervisningslære, 1906. Opdragelseslære, 1907, samt Oscar Hansen (der ikke var ansat ved universitetet, men ledede undervisningen i pædagogik for lærere og lærerinder ved de højere almenskoler): Pædagogik, I—II, 1916-1920.

Det eneste principielle indlæg i tidens debat er Kromans bog 1886: »Om mål og midler for den højere skoleundervisning og om muligheden af dens organiske sammenknytning med den lavere. En pædagogisk undersøgelse«.

Et for sin tid moderne arbejde er Axel Dams disputats fra 1912: »Om muligheden af formel opdragelse af de intellektuelle evner. En psykologisk-pædagogisk undersøgelse«.

Det mærkes, at pædagogikken er ved at konsolidere sig og afgrænse sig som fag. Men endnu mangler dog både det eksperimentale og det børnepsykologiske grundlag.

Et lille skrift fra 1906 om »Træthedsundersøgelser« af dr. med. Adersen kan betragtes som det første spæde, hjemlige forsøg på det eksperimentalpsykologiske område. 1913 udsendte Alfred Lehmann sine forelæsninger fra det foregående år: »Den individuelle sjælelige udvikling«. Denne bog bygger i videst muligt omfang på undersøgelser, og idet han gav den undertitlen »Grundtræk af den pædagogiske psykologi«, satte han for første gang på dansk disse to begreber sammen til en ny helhed. Samme år, 1913, udgav Vilhelm Rasmussen »Barnets sjælelige udvikling i de første fire år«, det første af hans 4 børnepsykologiske arbejder, der helt bygger på direkte iagttagelser af hans egne døtre.

1912 stiftede Oscar Hansen en »Forening for videnskabelig pædagogik«, hvis formål skulle være at »fremme den videnskabelige undersøgelse af opdragelses-spørgsmål«. De trykte resuméer af foreningens årlige foredrag (indtil dens opløsning 1918) antyder dog intet som helst om bagvedliggende undersøgelser. Et sådant arbejde på videnskabeligt grundlag blev først taget op af:

B. Foreningen for eksperimental pædagogik.

I begyndelsen af 1914 blev der gjort et forsøg på at samle interesserede psykologer og pædagoger og organisere deres arbejde, idet kommunelærer Chr. Hansen-Tybjerg stiftede »Foreningen for eksperimental pædagogik«. Hansen-Tybjerg blev dens formand, men i spidsen for foreningen stod ved siden af bestyrelsen et videnskabeligt råd bestående af professor Alfred Lehmann, skoledirektør, dr. phil. Niels Bang, professor Kuhr og dr. phil. R. H. Pedersen.

Foreningen udsendte i årene 1919-22 et **tidsskrift**, indeholdende dels danske undersøgelser, dels referater af udenlandske. Endvidere udsendte den i 1918 **og**

1923-25 en række årbøger med adskillige endnu værdifulde artikler som Lehmann's kritiske undersøgelse: »Bedømmelse af børns dygtighed og flid«, L. M. Hunø's »Børns fritidslæsning«, R. H. Pedersens »Undersøgelser over skolebørns vægt og muskelkraft om sommeren«, alle fra 1918. Fra 1923 foreligger **Hansen-Tybjerg**: »Synspunkter for dansk retskrivning og stil i det sidste århundrede«. Fra 1924 foreligger ligeledes fra **Hansen-Tybjergs** hånd en del undersøgelser, f. eks. over talassociationerne hos børn og over fejlanalyse i retskrivning, og fra 1925 igen en række undersøgelser over læsning, retskrivning og regning.

Det var fra denne forening, det første initiativ til oprettelsen af et pædagogisk forskningsinstitut udgik, idet den d. 3. januar 1920 til den da siddende store skolekommission fremsendte et andragende om oprettelse af et pædagogisk laboratorium; andragendet var anbefalet af Danmarks lærerforening, Københavns kommunelærerforening, Københavns kommunelærerindeforening og professor Alfred Lehmann. Trods det store og uegennyttige arbejde, som Hansen-Tybjerg udfoldede, var den offentlige interesse dog ikke stor nok til fortsat at bære foreningen oppe, og den sygnede hen.

C. Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser.

Inden Foreningen for eksperimental pædagogik helt ophørte at eksistere, havde daværende lektor i psykologi, dr. phil. R. H. Pedersen imidlertid rejst sagen på et nyt grundlag. I 1923 indbød han repræsentanter for de pædagogiske foreninger, de store lærerorganisationer og skolemyndighederne til et møde på universitetet. Mødet resulterede i, at der blev nedsat et udvalg, der fik til opgave at udarbejde intelligensprøver og standardiserede standpunktsprøver i skolens færdighedsfag. Udvalget fik senere navnet: Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser. Det var forøvrigt første gang, at ordet »skolepsykologisk« blev anvendt i dansk.

Udvalgets formand blev viceskoledirektør Svane, der dengang var formand for Danmarks lærerforening, medens statistikerens, professor Harald Westergaard og dr. phil. R. H. Pedersen stod for det videnskabelige arbejde. Danmarks lærerforening, Københavns kommunelærerforening, Københavns kommunelærerindeforening og Det pædagogiske selskab har gennem alle årene støttet udvalget både ved deres autoritet og i økonomisk henseende. Senere har yderligere gymnasieskolernes lærerforening og Socialpædagogisk forening ydet udvalget økonomisk støtte. I 1925/26 opnåede det en bevilling på 10.000 kr. på finansloven og har siden i henhold til bevilling på de årlige finanslove oppebåret et årligt statstilskud, der for finansåret 1952/53 udgør 5.000 kr. Endvidere har udvalget fået tilskud fra Københavns og Frederiksberg kommuner, det sidste i den form, at kommunerne har stillet lærere til rådighed for udvalget ved udførelsen af dets arbejder. Ved fordelingen af tipsmidlerne i 1951 blev der ydet foreningen et tilskud på 10.000 kr., ved fordelingen i 1952 30.000 kr.

I 1947 omordnede udvalget sine ydre rammer, således at det nu består af repræsentanter for 9 lærerorganisationer og pædagogiske foreninger, af undervisningsinspektørerne, Storkøbenhavns skoledirektører og ledende skolepsykologer, lærerhøj-skolens rektor, en del personlige medlemmer og en af udvalget ansat statistiker og en ligeledes af udvalget ansat psykolog. Arbejdet ledes af et arbejdsudvalg, bestående af repræsentanterne for de 4 lærerforeninger, som har støttet arbejdet økonomisk, og af statistikerens og psykologens.

Udvalgets første opgave, at udarbejde *intelligensprøver*, blev udført af frk. Sofie **Rifbjerg** og frk. **Marie Kirkelund** i samarbejde med docent R. H. Pedersen, idet de udarbejdede en dansk revision af Binet-Simons intelligensprøver, der blev udsendt i 1930.

Arbejdet er langt fra blot en oversættelse af det franske system, afprøvet, standardiseret på danske børn; en mængde af prøverne er helt fordanskede, og mange nye er føjet til, dels hentede fra andre fremmede systemer, dels originale danske. Det blev i 1943 noget omarbejdet, men trænger nu i høj grad til at blive afløst af et nyt system.¹⁾ Det forringer dog ingenlunde dets fortjeneste. Hvor fortjenstfuldt det har været, viser sig tydeligt i den brug, der er blevet gjort af det i det store børnepsykologiske arbejde, der siden dets fremkomst er udført af de *skolepsykologiske* kontorer, på hospitalsklinikker og adskillige andre steder i landet.

Senere har udvalget også omarbejdet og standardiseret de amerikanske Dearborn-prøver, og i 1929 udsendtes resultaterne af en undersøgelse: Anvendelse af intelligensprøver ved optagelsesprøven til mellemskolen, ved R. H. Pedersen og Henning Meyer.

Udvalgets anden opgave var som nævnt at udarbejde *standardiserede standpunktsprøver i skolens færdighedsfag*. At de er standardiserede vil sige, at de, inden de tages i brug som standpunktsprøver, har været sendt ud til besvarelse i en mængde skoler og klasser, hvorefter besvarelsene er blevet statistisk behandlet, således at det fremgår, hvad der er gennemsnitsresultaterne (normerne) på forskellige klasse- eller alderstrin, og hvor store de enkelte elevers afvigelser fra disse normer er. Enhver lærer, der ønsker at vide, hvorledes hans elevers standpunkt er i forhold til gennemsnittet, behøver blot at afholde en prøve med de samme opgaver som ved standardiseringen og kan derefter ved at sammenligne sine elevers resultater med de ved standardiseringen fundne normer få et objektivi må for såvel klassens gennemsnitsstandpunkt som de enkelte elevers standpunkt.

Det materiale, der indsamles til standardiseringen af opgaverne, kan dog også benyttes til andet end at fremskaffe et måleapparat, som læreren kan anvende. Det kan f. eks. bruges til at undersøge forholdet mellem pigers og drenges præstationer, eller forholdet mellem hastigheden og sikkerheden i arbejdet. Særlig må følgende fremhæves: Hvis man med visse års mellemrum gentager standardiseringen, således at man afholder nye prøver med de samme opgaver og på samme måde som første gang, vil man have mulighed for at få oplyst, om der er fremgang, stilstand eller tilbagegang i undervisningsresultaterne på visse vigtige færdighedsområder som læsning, retskrivning og regning. Man vil med andre ord have mulighed for at udarbejde en undervisningsstatistik, som vil være af største betydning (jfr. nærværende betænkning side 26), når man på objektiv måde vil bedømme resultaterne af skolens meget betydningsfulde arbejde på disse færdighedsområder.

De standpunktsprøver, som udvalget har udarbejdet, findes anført i bilag 4.

Udvalget har dog også udført andre opgaver end de her nævnte to hovedgrupper; nævnes kan eksempelvis undersøgelser over børns færdigheder i læsning og regning ved skolegangens begyndelse, diagnostiske regneprøver til brug de første skoleår, undersøgelser over frilæsningsbøgers vanskelighedsgrad og undersøgelser over ord-

¹⁾ Jfr. iøvrigt med hensyn til spørgsmålet om nye intelligensprøver nærværende betæknings afsnit II. H.

forrådet i lærebøger i engelsk og tysk. Særlig må her fremhæves A. Noesgårds store optællinger over de i det danske sprog hyppigst forekommende ord og de i forbindelse hermed udførte retskrivningsundersøgelser, der tilsammen har dannet grundlaget for en række stavelister til brug i den daglige undervisning, som udvalget har udgivet. (Se bilag 4).

Ved den foran omtalte revision i 1947 afgrænsede udvalget sin opgave klarere, end det for havde været tilfældet, og vedtog, at de arbejder, det skal påtage sig, bor være af en sådan art, at de - som standpunktsprøverne - direkte kan anvendes af lærere i deres skolearbejde eller - som stavelisterne og undersøgelser over ordforrådet i lærebøger i engelsk, kan være af værdi ved udarbejdelsen af nye lærebøger. Dette stod i forbindelse med to forhold: For det første var man andetsteds (se side 13) begyndt at udarbejde prøver, der ikke som udvalgets skulle være tilgængelige for lærerne, men kun skulle anvendes ved de skolepsykologiske kontorer, fordi deres anvendelse krævede særlige psykologiske forudsætninger, for det andet var man klar over, at udvalget på grund af sine dårlige arbejdsforhold var nødt til at begrænse sit virksomhedsområde.

Ved siden af forskningsarbejdet har udvalget haft en betydningsfuld virksomhed med salg af prøvemateriale til skolerne. I året 1952/53 solgtes der for ca. 42.000 kr. Det kan oplyses, at udvalgets driftsbudget for regnskabsåret 1952/53 balancerede med et beløb af ca. 80.000 kr.

Som det ses af ovenstående og af bilag 4, har udvalget søgt at løse en række betydningsfulde opgaver, men det må dog meget stærkt betones, at udvalget på grund af sine begrænsede pengemidler, sin begrænsede arbejdskraft og sine dårlige arbejdsforhold — en meget stor del af arbejdet er udført som fritidsarbejde — har været afskåret fra at optage en lang række andre, for skolens trivsel meget påtrængende opgaver (sml. fortegnelsen over opgaver, bilag 5), hvoraf en stor del overhovedet ikke vil kunne tages op uden på et forskningsinstitut, som råder over den fornødne, videnskabeligt uddannede pædagogiske, psykologiske og statistiske arbejdskraft, de fornødne lokaler, den fornødne kontorhjælp og de fornødne pengemidler.

Den tidligere omtalte store interesse for psykologien og dens anvendelse i skolens tjeneste, der opstod omkring århundredskiftet, har herhjemme lagt sig for dagen også på anden vis end gennem de arbejder, der sattes igang gennem Foreningen for eksperimental pædagogik og Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser. Tre forhold skal her nævnes: Oprettelsen af skolepsykologiske kontorer, uddannelse af psykologer og forsøgsvirksomhed i skoler.

D. *Skolepsykologiske kontorer.*

Skolepsykologiske kontorer er institutioner, som forældre og lærere kan henvende sig til, hvis de ønsker hjælp og råd med hensyn til behandlingen af børn, der har svært ved at følge med i skolearbejdet, eller som frembyder særlige opførselsvanskeligheder.

Det første skolepsykologiske kontor herhjemme oprettedes ved Frederiksberg skolevæsen 1934. København og Gentofte fulgte hurtigt efter, og nu er der skolepsykologiske kontorer i en række provinsbyer.

Ved lov nr. 200, 12. april 1949 om det kommunale skolevæsens styrelse og til-

syn, § 25, stk. 1 bestemtes det, at der til hver amtsrådsreds skulle knyttes en konsulent for særundervisningen, som — § 25, stk. 2 - skulle bistå skoledirektionen, amtskolekonsulenten og skolerne i amtsrådsredsen ved spørgsmål om undervisning af børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, og ved andre spørgsmål, der kræver særlig indsigt i børnepsykologien.

Endelig må det også i denne forbindelse nævnes, at der i 1949 med støtte fra Rockefeller Foundation i tilknytning til Københavns universitets psykologiske laboratorium blev oprettet en rådgivningsklinik i lighed med de amerikanske og engelske Child Guidance Clinics.

En vigtig del af arbejdet på de skolepsykologiske kontorer består i testning af de børn, der sendes til undersøgelse. Man har naturligvis i høj grad benyttet sig af de intelligensprøver og standardiserede standpunktsprøver, der er udarbejdet af Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser. Men hvad kontorerne råder over af prøver er langt fra tilstrækkeligt. En række prøver som forskellige former af de såkaldte performance tests (handleprøver), af karakter- og adfærdsprøver og af skolemodenhedsprøver fra forskellige fremmede lande anvendes vel på kontorerne, men burde underkastes dybtgående undersøgelser på dansk grund. Om en række andre nødvendige prøver se nærværende betænkning, side 28.

På et enkelt område, hvor prøver simpelthen var uundværlige, har kontorerne søgt at afhjælpe de værste mangler. Det er med hensyn til prøver, der kunne give oplysning om graden - eventuelt også arten - af læseretardering hos børn. Her har kontorerne gennem et fællesudvalg i en længere årrække arbejdet på fremstilling og standardisering på forskellige klassetrin af **højt læsningsprøver** og lydstavningsprøver. En del af disse prøver er nu i brug, men et stort arbejde er endnu tilbage, og da største delen af det må udføres som fritidsarbejde, kan det kun skride langsomt frem.

Denne fremgangsmåde kan næppe siges at være forsvarlig i det lange løb. Arbejdet med fremskaffelse og bearbejdning af alle de her omtalte prøver hører i virkeligheden ikke ind under kontorenes virksomhed, da de slet ikke er indrettet på et sådant arbejde. Det burde henlægges til et forskningsinstitut.

E. Uddannelsen af psykologer.

1. Universitetet.

Psykologi var endnu i begyndelsen af århundredet et universitetsfag, der kun kunne studeres i forbindelse med filosofi, men 1917 fik professor **Alfr. Lehmann** gennemført en ordning, hvorved det blev muligt at studere psykologi som selvstændigt fag og afslutte studiet med en magisterkonferens i teoretisk og anvendt psykologi. Hidtil har ca. 20 erhvervet denne grad. Det har i tidens løb vist sig at være en betydningsfuld reform, bl. a. derved, at adskillige skolefolk gik ind i dette studium og i virkeligheden derved skabte grundlaget for de skolepsykologiske kontorets virksomhed.

I 1944 blev der på Københavns universitet ved anordning og bekendtgørelse af 18. juli 1944 oprettet en psykologisk-pædagogisk eksamen, der i højere grad end den hidtidigt gældende magisterkonferens skulle tage sigte på kandidatens senere praktisk-psykologiske gerning og her navnlig den skolepsykologiske gerning. (Om forudsætningerne for studiets oprettelse, se Pædagogisk-Psykologisk Tidsskrift, bind IV, hæfte 5-6, 1944).

Der etableredes som forberedelse til denne eksamen undervisning i følgende discipliner:

A.

1. Almen psykologi og pædagogisk psykologi.
2. Borne- og ungdomspsykologi.
3. Sociologisk psykologi.
4. Psykologi med øvelser (laborantkursus).
5. Psykologisk iagttagelse (af børn og voksne).
6. Psykologiske prøver (tests).
7. Statistik med øvelser.

B.

8. Alm. fysiologi med særlig fremhævelse af nervesystemet.
9. Alm. fysiologi med særlig fremhævelse af konstitution og hormoner.
10. Milieu og arv.
11. Dyrepsykologi med særligt henblik på den almene biologi.

C.

12. Pædagogik (undervisningens og opdragelsens mål, forskellige pædagogiske retninger).
13. De elementære fags psykologi og **pædagogik**.
  14. Åndsfågenes psykologi og pædagogik.
  15. Naturfågenes psykologi og pædagogik.
  16. Læse-, stave-, regne- og skrivevanskeligheder.
  17. Svagtbegavede børn.
  18. Opførselsvanskeligheder.
  19. Kriminologi med særligt henblik på børne- og ungdomskriminalitet.
  20. Psykiatri med særligt henblik på børnepsykiatri.
  21. Blinde og svagtsynedes psykologi og pædagogik.
  22. Duve og svagthørendes psykologi og pædagogik.
  23. Talelidendes psykologi og pædagogik.
    24. Skolepsykologisk praktikum.
    25. Institutionsbesøg.
    26. Børneforsorg og lovgivning herom.
    27. Erhvervsvejledning og psykoteknik.

Adgangsberettiget til studiet blev foruden immatrikulerede studenter også lærere med seminarieuddannelse, såfremt disse har tillægsprøve i de tre hovedsprog; kun ca. 10 pct. af de studerende har tilhørt denne særlige kategori af adgangsberettigede, hvilket hænger sammen med, at langt de fleste lærere, der er søgt ind ved studiet, foruden deres seminarieuddannelse har haft studentereksamen. Undervisningen blev tilrettelagt således, at studiet skulle kunne gennemføres på 3 år og følges af studerende med lærergerning (forelæsninger og øvelser ligger om eftermiddagen mellem kl. 15 og kl. 18). Der blev i den ministerielle bekendtgørelse givet adgang til ved den afsluttende eksamen at opgive et speciale som særligt studeret i studietiden, og her har kriminologi og militærpsykologi været benyttede specialer.

I årene 1944–52 er der uddannet 175 kandidater. Der er praktisk talt ingen arbejdsløshed blandt disse kandidater, hvortil dog må bemærkes, at ikke alle arbejder inden for et område, der kræver den beståede eksamen.

Antallet af studerende ved slutningen af 1952 var: Begyndere 31, videregående 52 og ældste hold 92, ialt 175 studerende. Den store ophobning på ældste hold

hænger sammen med, at kun få gennemfører studiet på den normerede studietid på 3 år.

De første studerende i 1944 var overvejende ældre, mere modne folk, der i mange tilfælde allerede havde en udstrakt pædagogisk erfaring eller allerede havde studeret psykologi. De gennemførte i højere grad studiet på den normerede studietid. Ved en kommende revision af studiet må det overvejes at forlænge den normerede studietid til 4 år - hvad man også oprindeligt havde tænkt sig - og desuden at åbne mulighed for, at den studerende i højere grad end hidtil kan specialisere sig, idet der på flere felter udenfor de egentlige pædagogiske områder er en voksende efterspørgsel efter psykologer, der kan påtage sig et praktisk arbejde i samfundets tjeneste. Desuden ville man i forbindelse med en sådan udvidelse i langt højere grad end hidtil kunne give de studerende mulighed for at få praktikantundervisning svarende til den praktisk-psykologiske gerning, de senere vil give sig af med. En sådan praktikantundervisning har de studerende, der senere vil give sig af med børn med vanskeligheder, allerede haft adgang til ved oprettelsen i 1950 af universitetets børnepsykologiske klinik i tilknytning til universitetets psykologiske laboratorium.

Til trods for den relativt korte normerede studietid og en hel del kursusagtig undervisning må studiet dog siges at opfylde de krav, der stilles i ministeriets bekendtgørelse, hvor det hedder:

»Der skal under studiet være lagt vægt på en videnskabelig tilegnelse af stoffet. Dette gælder i særlig grad de mere almene discipliner. Den fortrolighed med videnskabeligt arbejde, som den studerende har erhvervet gennem undervisningen, må været udvidet med selvstændig læsning«. Omfanget af stoffet og kravene om videnskabelig fordybelse står ikke tilbage for andre studier, og også derfor må den normerede studietid anses for værende alt for kort. Adskillige af de kandidater, der har gennemført studiet, må siges at have erhvervet et sådant kendskab til videnskabelig metode, at et kommende pædagogisk forskningsinstitut ikke vil behøve at komme til at mangle videnskabelig arbejdskraft, forudsat at det lykkes at knytte de bedste af kandidaterne til instituttet. Hvis et pædagogisk forskningsinstitut oprettes, vil den førnævnte praktikantundervisning ved studiet kunne udvides ved på forskningsinstituttet at indrette en praktikantundervisning i eksperimental pædagogik for studerende, som vil vælge speciale med det for øje senere at gå ind i pædagogisk forskningsarbejde, jfr. iøvrigt om dette spørgsmål, afsnit II. E.

2. Danmarks Lærerhøjskole.

I 1925-26 blev der ved lærerhøjskolen oprettet et særligt kursus i pædagogik med det formål at give fremtidige skoleledere og konsulenter en fyldigere uddannelse i **børnepsykologi**, aim. psykologi, erkendelsesteori, etik og pædagogik med skolehygiejne. - Kursus, som blev ledet af professor Rubin og dr. Dam, blev ikke gennemført i 1926/27 og kom af forskellige årsager ikke i gang påny i den oprindelige skikkelse. Fra kursusåret 1939/40 er der imidlertid ved lærerhøjskolen oprettet et mere omfattende årskursus i pædagogik og psykologi med 20 timers ugentlig undervisning. Efter den gældende plan omfatter kursus følgende discipliner:

1. Gennemgang af vor tids pædagogiske problemer (2 timer ugl.).
2. Pædagogisk psykologi, herunder praktiske øvelser i intelligens- og standpunktsmåling (5 timer ugl.).

3. Børnepsykologi (2 timer ugl.).
- i. Svagtbegavede og vanskelige børn (2 timer ugl.).
5. Psykologiske og pædagogiske prøver, herunder statistisk behandling (3 timer ugl.).
6. Psyko-fysiologi (gennemgang af nervesystemets funktioner, hormonlære m. m.) og børnepsykiatri (1 time ugl.).
7. Almen psykologi med øvelser (5 timer ugl.).

Kursisterne har endvidere lejlighed til at overvære en række forelæsninger i faget hygiejne, ligesom der er lejlighed til besøg ved skoler med forsøgsundervisning, særundervisning og særopdragelse samt til at deltage i Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser arbejde.

Kursus kan søges og gennemføres samlet i løbet af et årskursus (september-juni), men fordeles af mange deltagere over flere år ved siden af deres skolearbejde. Gennemgang af det fulde kursus giver deltagerne adgang til Skolepsykologisk forlags beskyttede prøvemateriale og til det af Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser udgivne intelligensprøvemateriale.

Kursus har i alle disse år været et af lærerhøjskolens mest søgte (i kursusåret 1952/53 deltager ialt 55) og er således et vidnesbyrd om en i lærerkredse stærk interesse for faget og forståelse af dets betydning.

Også for de studerende ved lærerhøjskolen vil en praktikantjeneste på et forskningsinstitut kunne blive af stor betydning, ligesom disse såvel i deres studietid som senere i deres pædagogiske virksomhed rundt i landet vil kunne yde instituttet værdifuld hjælp, jfr. iøvrigt afsnit II. E.

F. Forsøgsundervisningens udvikling.

Enhver nydannelse i skolens historie har i og for sig været et forsøg. Den betydning, vi lægger i ordet, omfatter dog ikke nye love eller administrative bestemmelser, men indenfor disses rammer en omlægning af undervisningens midler og metoder og en større eller mindre forskydning af dens indhold og mål. Afset fra det metodiske, hvor den enkelte lærer altid har haft en vis frihed, blot han nåede de almindelige mål, kan skoleforsøg - her som andre steder - stort set siges at gå ud på ting: at tilpasse undervisningens indhold til de skiftende tiders samfundsmæssige og kulturelle forhold og tilpasse undervisningens form mest muligt til børnenes naturlige evner og interesser.

Som de første forsøg herhjemme kan man betegne de private filantropinistiske skoler fra slutningen af det 18. århundrede (bl.a. Christianis institut). De inddrog nye fag, optog nye metoder og anlagde en ny målsætning. Et mere begrænset forsøg var den pestalozziske »prøveskole«, som den store skolekommission fik oprettet 1804, men som blev lukket 4 år efter, fordi dens eksamensresultater ikke fandtes tilfredsstillende. Af speciel art var den forsøgsskole, som i 1819 blev indrettet på **kaserne**-skolen i Sølvgade til indøvelse af den indbyrdes undervisnings teknik.

Når man undtager Kolds fortællemetode, hænger alle danske forsøg i skolen sammen med store pædagogiske bevægelser i udlandet. Forsøgsskolerne har været pionerer for deres skoletanker. Med det vældige pædagogiske røre, der har præget vort århundrede, og med den voksende betydning, som børnepsykologien har fået for synet på både undervisning og opdragelse, er det naturligt, at forsøgstendenser og kravet om frihed til at gøre forsøg har gjort sig stadig mere gældende. Starckes

skole (1899-1911) bør nævnes som det første hjemlige bredt anlagte forsøg med tilløb til psykologiske synspunkter. Helt moderne virker disse ord fra skolens første program, 1899:

»Klarhed, nøjagtighed og arbejdsomhed er de egenskaber, som kræves af det menneske, der vil gøre fyldest i vore dage. Disse egenskaber kan kun udvikles ved en undervisning, der lærer eleven at bruge sine øjne og sine ører, giver ham opgaver, der mere kræver selvstændig virksomhed end udenadlærte kundskaber, og som lader den enkeltes særlige interesser og anlæg give sig til kende.«

Men så længe resultaterne skulle måles med de almindelige eksamenskrav, kunne der ikke blive tale om at gennemføre mere dybtgående forsøg.

Efter første verdenskrig kom det vigtigste fremstød for amerikansk reformpædagogik (Dewey), nyeuropæiske skolebevægelser og for børnepsykologiske synspunkter (Maria Montessori) her til landet. Små private frie skoler dukkede op, som radikalt brød med alle traditioner. Men at der også indenfor den bestående skole blev givet tilladelse til forsøg med nye arbejdsformer og nye synspunkter, viser, hvor levende den pædagogiske debat var. 1924 tillod Københavns skoledirektion for - som det hedder i dens redegørelse for forsøgets forløb - »at have et holdepunkt ved vurderingen af de nye skoletanker, der er kommet frem i de senere år« - at der ved skolen i Vanløse blev oprettet nogle klasser (10 ialt til sidst), som ikke skulle være bundne til læseplanen, være fritagne for de sædvanlige årsprøver og det almindelige kontrollerende tilsyn. Men det forudsattes, at disse klasser efter 4 års forløb skulle være nået til et ved de almindelige eksamenskrav og eksamensprøver konstateret standpunkt i kundskaber og udvikling, som svarede til andre elevers på samme klassetrin. Efter »en indgående pædagogisk undersøgelse« ved skoledirektøren og 3 viceskoledirektører i slutningen af 4. klasse mente man ikke at kunne godkende en fortsættelse af forsøgene.

1920'erne er ellers karakteriseret ved en række spredte forsøg med anvendelse af arbejdsskoleprincipper, hos enkelte lærere og i enkelte fag. I 1930'erne rykker forsøg med individuelle undervisningsmetoder,¹⁾ emneundervisning og Decrolyske metoder frem. Mange mere eller mindre gennemførte forsøg kunne nævnes fra hele landet, og i det hele kan man sige, at de nævnte friere arbejdsformer langsomt absorberes af den almindelige skole. Men det er stadig indenfor undervisningsplanens rammer og med en prøve af samme art og omfang som i almindelige klasser. Vurderingen af alle disse forsøg måtte derfor væsentlig indskrænke sig til, i hvor høj grad de tilfredsstillende de krav, der stilledes til andre klasser. De skyldtes næsten altid enkelte særlig interesserede lærere og var ofte mere tålte end opmuntrede fra myndighedernes side, ligesom forsøgene fandt sted med enkelte klasser i store skoler, hvor man ikke uden videre kunne vente støtte og forståelse.

Under Danmarks besættelse førtes der en livlig pædagogisk debat, som efter befrielsen gav sig udslag i et kraftigt pædagogisk initiativ, og nu syntes en almindelig forståelse af værdien af frihed til at gøre forsøg i skolen at være modnet.

I 1948 gjorde Københavns kommune en ny stor skole på Emdrupborg til forsøgsskole, d. v. s. den fik ret til, uden at lægge sig fast på forhånd på en bestemt metode, at forsøge sig frem og gøre sine erfaringer på psykologisk-pædagogisk basis.

¹⁾ Helge Jensen: Individuel Arbejdsform i Folkeskolen, 1. udgave 1938, 2. forøgede udgave 1952. Psykologisk-Pædagogisk bibliotek, bind V.

Også skolens struktur er genstand for forsøg. I en række kommuner har man på forskellige måder prøvet at undgå den skarpe adskillelse ved 11-års alderen og lader i stedet eleverne følges ad i de fleste fag og foretager først i de 2-3 ældste klasser den differentiering, at de bogligt begavede får særtimer i fremmedsprog og matematik.

Landsbyskolen har for sit vedkommende benyttet sig af folkeskolelovens § 2, stk. 2, der udtaler, at der til kommunale skoler på landet kan være knyttet kursus, der forbereder til almindelig forberedelseseksamen. Fra 1945 har man flere steder ordnet det sådan, at de dertil egnede børn i et sogn kunne få særtimer i fremmedsprog og matematik ved en af sognets skoler i de ældste klasser, således at de kunne tage eksamen ved skolen. Det bliver ikke et kursus, men en overbygning på skolen, og der vindes det værdifulde, at børnene ikke behøver at skifte milieu før i 16-17 års alderen.

Der har desuden også mange steder i landsbyskolen været gjort forsøg med nye systemer og metoder. Med den frihed, den enkelte lærer i landsbyskolen har, men tillige under hans krævende arbejde i flerårige klasser, har sådanne forsøg på at finde nye veje ikke blot været naturlige, men nødvendige.

Af betydelig vægt var det, at hele den danske skoleverden samlede sig i ønsket om, at der blev givet adgang til at gøre forsøg i den hensigt at afprøve nye, friere arbejdsformer, for de officielt indførtes. De 7 lærerorganisationer, der havde samarbejdet under krigen (Syvmandsudvalget) samt Frit Danmarks lærergruppe enedes om ved en skrivelse af 20. november 1947 til undervisningsministeriet (se bilag 2) at anmode om, at staten ved anerkendelse af og økonomisk støtte til forsøgsarbejde indenfor skolen skabte rammerne for en institution »Forsøgsskolen«, der tænkes at være en fællesbetegnelse for de skoleformer (til og med 3. gymnasieklasse, samt ungdomsskolen og seminariet), der påtog sig at iværksætte kontrollerede forsøg efter forud godkendte planer. Som forsøgsskolens øverste myndighed med ansvar overfor ministeriet foreslog man en kommission på 11 medlemmer. Den skulle bestå af undervisningsinspektørerne, repræsentanter for lærerorganisationerne samt en skolepsykolog. Efter kommissionens indstilling ansætter undervisningsministeren for 6 år ad gangen en konsulent og medhjælpere for denne, repræsenterende de forskellige skoleformer. Kommissionen skulle have forsøgsplanerne forelagt til godkendelse og drage omsorg for, at resultaterne af forsøgene bearbejdes og vurderes af et udvalg af pædagoger og skolepsykologer. Denne skrivelse er som anført side 6 af undervisningsministeriet oversendt til nærværende udvalg med henblik på, om ordningen af disse forhold ikke måtte kunne henlægges til det kommende pædagogiske forskningsinstitut, og de opgaver, som var tiltænkt 11 mands kommissionen og konsulenten, vil da også falde sammen med de opgaver, som naturligt hører ind under et pædagogisk forskningsinstituts arbejdsområde, jfr. iøvrigt nedenfor side 28.

Henvendelsen har haft stor betydning. Den gav undervisningsministeren sikkerhed for, at alle lærerorganisationerne stod bag ønsket om at få organiseret forsøgsarbejdet således, at der blev givet det de betingelser og den frihed, som var nødvendig, om det skulle få nogen betydning for skolen som helhed.

En forudsætning herfor var imidlertid bl. a. en ændring af den gældende lovgivning. Et forslag om en bemyndigelseslov, ifølge hvilken undervisningsministeren kunne tillade seminarier, der ønskede det, at forsøge andre undervisningsformer end de sædvanlige, blev taget op af den d. 17. november 1947 nedsatte seminariekommision. Efter dennes enstemmige henstilling af 10. februar 1948 kunne daværende

undervisningsminister Hartvig Frisch hurtigt få ført forsøgsloven gennem rigsdagen og endeligt stadfæstet den 24. maj 1948. Den lyder:

»Undervisningsministeren bemyndiges til indtil videre for seminarier, som måtte ønske at iværksætte et forsøgsarbejde indenfor seminarieundervisningen, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i lov nr. 130 af 15. april 1930 om seminarier indeholdte bestemmelser angående undervisningens ordning og eksamens form, som vil være forenelige med fastholdelsen i det væsentlige af den nuværende seminarieordnings resultat.«

Denne lov er et frihedstilbud til seminarierne, og de har i meget stor udstrækning gjort brug af den. Lærerne havde nok haft metodefrihed, men den var temmelig illusorisk, så længe pensu og eksamenskrav var fastlagte. Loven gav ikke blot frihed i valg af undervisningsform, men også frihed til af undervisningsstoffet at vælge afsnit ud, der egnede sig til dyberegående og mere selvstændig bearbejdelse, og endelig gav den, hvad der var det vigtigste, mulighed for at vælge eksamensformer og opgivelser, der svarede til det daglige arbejdes form og stof. Hermed var der for første gang givet de gunstigst mulige betingelser for et forsøgsarbejde.

Til at være rådgivende overfor ministeriet med hensyn til godkendelse af de forslag til omlægning af undervisning og eventuelt af eksamensform, som måtte fremkomme fra seminarierne, nedsatte ministeriet et særligt tremandsudvalg, der i august 1951 blev ophævet, efter at arbejdet var bragt ind i fastere rammer. Udvalgets formand, seminarieforsøger Georg Christensen, fungerer dog fortsat som rådgiver for ministeriet og som medhjælper ved tilsynet med forsøgsundervisning.

Senere er der delvis efter seminarielovens mønster gennemført lovændringer for folkeskolens og gymnasieskolens vedkommende. Ved lov af 27de maj 1950 fik undervisningsministeren bemyndigelse til

»for kommuner, der ønsker at iværksætte et forsøgsarbejde indenfor folkeskolen, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i folkeskolelovens afsnit II og III, jfr. afsnit IV, indeholdte bestemmelser angående folkeskolens ordning og omfang, som vil være forenelige med en fastholdelse af folkeskolens mål.«

Ved samme lov gennemførtes en bemyndigelse for undervisningsministeren til

»i forsøgsøjemed at tillade, at bestemmelserne om mellemskolen i lov af 24. april 1903 om højere almenkoler m. v. fraviges i det omfang, hvori det kan ske uden tilsidesættelse af de mellemskolen ved nævnte lovs §§ 2 og 3, jfr. § 11, pålagte opgaver, herunder i forholdet til realklassen og gymnasiet.«

Noget særligt organ til at godkende og tilse forsøg efter disse bestemmelser blev ikke oprettet, men herhen hørende spørgsmål sorterer under de sædvanlige tilsynsinstanser.

Ved lov af 7. juni 1952 blev undervisningsministeren bemyndiget til

»indtil videre for højere almenkoler, som måtte ønske at iværksætte et forsøgsarbejde i de 3 eetårige gymnasieklasser eller i den eetårige realklasse, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenkoler m. m. indeholdte bestemmelser angående undervisningens ordning, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller for rettigheder i anden henseende forringes.«

I modsætning til seminarieloven indeholder gymnasieloven intet om eksamensformen. Med hensyn til godkendelse af indkomne forslag og tilsyn med forsøgsarbejdet udtales det i en betænkning, afgivet den 20. maj 1952, af det i forbindelse med lovforslagets behandling nedsatte folketingsudvalg:

»Fra alle sider i udvalget har der været enighed om, at der bør gives forsøgsvirksomheden så gunstige vilkår som muligt.

Efter indgående drøftelse foreslår udvalget følgende ordning, som undervisningsministeren har tiltrådt:

Ministeren nedsætter i tilknytning til hver skoleform - gymnasieskole og mellem- og real-skole - et udvalg bestående af den respektive undervisningsinspektør, en repræsentant - udpeget efter indstilling af lærernes respektive organisation - samt en repræsentant udpeget på tilsvarende måde af lederne fra hver af disse skoleformer. Undervisningsinspektøren er udvalgets formand. Man går ud fra, at der vil blive udpeget repræsentanter, der er forstående indstillet overfor forsøgsarbejdet.

Det er udvalgenes opgave at drøfte indkomne forslag og, såfremt udvalget skønner, at forslagene er hensigtsmæssige og forsvarlige, at indstille disse til ministerens godkendelse, at følge forsøgsarbejdets udvikling, at træffe bestemmelse med hensyn til fagligt tilsyn og censurordning og at finde den rette form for publicering af forsøgsarbejdets resultater.«

Selv om forsøg forudsætter frihed og ikke uden videre kan måles med den almindelige undervisnings mål, er det dog naturligt, at man på en eller anden måde ønsker en vurdering af, hvad der egentlig kommer ud af dem. En dom, der kun hviler på et subjektivt skøn, har ingen beviskraft, men objektive domme om forsøg vil i de fleste tilfælde være meget vanskelige at bringe til veje. Det må derfor være en af de opgaver, der naturligt må tilfalde et pædagogisk forskningsinstitut, at prøve at finde egnede veje og hensigtsmæssige midler til en videnskabelig vurdering af forsøgenes formål, midler og resultater. Det vil forudsætte, at instituttet er med til at planlægge og kritisk følge deres gang, hvorved det også får mulighed for at samle og samarbejde, hvad der måtte komme frem af almen værdi under forsøgsarbejdet i de forskellige skoleformer.

Ikke alt, hvad man kalder forsøg, behøver at falde ind under instituttets arbejdsområde. Enhver lærer har vel gjort forsøg med omlægning af sin undervisningsmåde, om så blot med anvendelse af nye hjælpemidler. Om den slags forsøg stimulerer dem og deres elever, eller ikke giver bonus, kan de bedst selv dømme om.

Derimod vil en videnskabelig trænet hjælp være nødvendig ved forsøg med forskellige arbejdsformer, hvis værdi er diskuteret eller ligger uklar. Det er ikke meningen at ville patentere en bestemt metode som den eneste rette. Men det vil være nyttigt, om man kunne finde frem til, på hvilket alderstrin, i hvilke fag og på hvilke områder af fagene de enkelte arbejdsformer har deres fortrin, og hvor de mest hensigtsmæssigt kan anvendes. Eksempelvis kan nævnes: Individuel undervisning ktr. klasseundervisning - emner ktr. fag - gruppearbejde, studiekredsform, selvvirksomhed i alle dens former ktr. lektielæsning og overhøring. Forskellige eksamensformer kan også høre herunder. Sådanne forsøg må drives med mange klasser og på alle trin. Der vil behøves hjælp til at tilrettelægge forsøgene og kontrollere de betingelser, under hvilke de anstilles, såvel som til at vurdere resultaterne i forhold til de mål, man har sat sig, både undervisningsmæssigt og karaktermæssigt. I færdighedsfagene kan man kun delvis og i orienteringsfagene slet ikke måle et forsøgs værdi ved kundskabsresultaterne alene. Også den personlige udvikling må tages i betragt-

ning, som f. eks. interessevækkelse, selvstændighed, modning og indstilling til arbejdet.

I andre skolespørgsmål, der ligger udenfor det i snævrere forstand metodiske, vil der kræves undersøgelser over en bred front med indsamling af materiale til statistisk bearbejdelse, materiale, der normalt må skaffes til veje ved kontrollerede forsøg. Sådanne undersøgelser kan selvsagt kun igangsættes og gennemføres af et videnskabeligt pædagogisk institut.

Blandt de mange spørgsmål, det var ønskeligt at få undersøgt, kan nævnes: Undervisningsplaner og det optimale tidspunkt for optagelse af nye færdigheder eller stofområder. - Skolebøgers indhold og ordforråd. - Øvelse og modning. - Skolemodenhed. - Oversidning. - De velbegavedes problem. - Social opdragelse. - Karaktergivning. - Eksamensformens indflydelse på den daglige undervisning. - Eksamens prognostiske værdi. - Egnethedsprøver (f.eks. for lærere) o. s. v.

Til hvert enkelt fag knytter der sig både pædagogiske og psykologiske problemer. Enhver metode eller arbejdsform har både sin psykologiske baggrund i lærerens personlighed og sine psykologiske virkninger på eleverne. Hvis et forsøg viser sig at give færre parate kundskaber ved eksamensbordet, men til gengæld hævdes at have givet flere personlighedsværdier, selvstændighed, modenhed, interesse, produktivitet, end en mere traditionel undervisning, så er det første nemt at kontrollere, men det sidste, det psykologiske, meget vanskeligt at måle. De to metoder har lagt vægt på forskellige ting og er derfor incommensurable, men alligevel har man hidtil hyppigst kun målt forsøgene med de almindelige eksamensmål, d. v. s. kundskabsresultatet.

Det må anses for en meget betydningsfuld opgave for det pædagogiske forskningsinstitut at finde frem til egnede målemetoder også for det karaktermæssige og personlige udbytte af skolen.

G. Tidligere drøftelser vedrørende oprettelse af et pædagogisk forskningsinstitut.

I forbindelse med oprettelsen af årskursus i psykologi ved Danmarks lærerhøjskole i 1940 fremkom der ønsker om ved lærerhøjskolen at få etableret et institut for skolepsykologiske undersøgelser. Dette institut skulle have et dobbelt formål, nemlig dels at være et forskningsinstitut, dels at tjene til at indføre lærerhøjskolens psykologistuderende i skolepsykologisk arbejde. I lærerhøjskolens årsberetning for 1940-41 skitserede Henning Meyer et forslag til en nærmere deling af de foreliggende opgaver mellem Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser og lærerhøjskolens skolepsykologiske institut.

I foråret 1942 fremsatte Erik Thomsen et nærmere udarbejdet forslag med hovedretningslinier for et pædagogisk-psykologisk forskningsinstitut, som blev behandlet i en lille kreds på 8 medlemmer: de to professorer i psykologi ved Københavns universitet, rektor for Danmarks lærerhøjskole og lærerstaben ved lærerhøjskolens psykologiundervisning, hvoraf 3 tillige var ledere af de skolepsykologiske kontorer i Storkøbenhavn. Forslaget er offentliggjort i Danmarks lærerhøjskoles beretning for læseåret 1943-44. Udvalget blev senere udvidet med 2 medlemmer: Formanden for Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser og lederen af **Statens** pædagogiske studiesamling.

Kredsen af de personer, som blev inddraget i drøftelserne, blev imidlertid større og større, og efterhånden deltog samtlige pædagogiske organisationer fra børnehave til gymnasium og seminarium foruden en række enkeltpersoner, herunder undervisningsinspektørerne og direktøren for særfor sorgen. Det centrale punkt under forhandlingerne var spørgsmålet, om instituttet skulle være et universitetsinstitut eller et institut udenfor universitetet på linie med Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser.

Dette arbejde afsluttedes med en henvendelse, der blev afleveret til henholdsvis undervisningsministeriet og socialministeriet den 21. december 1945, hvori man anmodede de to ministerier om at ville nedsætte et udvalg, som kunne undersøge, hvorledes et nærmere samarbejde mellem de praktisk arbejdende institutioner og den videnskabelige psykologi og pædagogik kunne tilvejebringes med en udvidelse af den psykologisk-pædagogiske forskning for øje (bilag 1).

II

UDVALGETS OVERVEJELSER

A. Instituttets ressortforhold.

Da pædagogiske forskningsinstitutter har været kendt, i kortere eller længere tid, i en række andre lande, har udvalget fundet det rimeligt at orientere sig om, hvorledes det pædagogiske forskningsarbejde er organiseret andre steder. Udvalget har derfor, dels gennem udenrigsministeriet, dels gennem statskonsulenten vedrørende skoleordninger i fremmede lande, søgt oplysninger om det pædagogiske forskningsarbejde i U. S. A., England, Skotland, Frankrig, Holland, Belgien, Finland, Norge og Sverige.

Det fremgår af det modtagne materiale, at der i alle de nævnte lande gennemføres et betydeligt pædagogisk forskningsarbejde, der i det store og hele omfatter opgaver af samme art som dem, der tænkes løst af et dansk institut. Forskningen foregår enten på særlige pædagogiske forskningsinstitutter som i England, Skotland, Sverige og Norge eller i tilslutning til pædagogiske fakulteter ved universiteterne eller på anden måde, jfr. herved oversigten over de modtagne oplysninger, der findes som bilag 3 til nærværende betænkning.

Udvalget har imidlertid ikke ment af disse oplysninger at kunne drage nogen afgørende slutning med hensyn til, hvorledes rammerne for et dansk forskningsinstitut bør fastlægges. Man mener således ved opbygningen af et dansk institut først og fremmest at måtte lægge vægt på, at dette sker i overensstemmelse med dansk skoletradition og som en naturlig videreførelse af det grundlag, som er skabt gennem udviklingen herhjemme, ikke mindst af Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser, jfr. den tidligere redegørelse herom.

Som anført foran var det allerede under de forberedende uofficielle drøftelser et centralt punkt, om det pædagogiske institut mest formålstjenligt burde oprettes som et universitetsinstitut eller som et selvstændigt, direkte under undervisningsministeriet hørende institut. Også inden for nærværende udvalg har dette spørgsmål naturligt måttet rejse sig og fremkalde lange og indgående drøftelser, under hvilke det er søgt belyst så alsidigt som muligt. Man har imidlertid sluttelig opnået enighed om at anbefale, at instituttet oprettes som et selvstændigt institut ud fra det hovedsynspunkt, at der på grundlag af de erfaringer, der er nået gennem Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser ca. 30-årige virksomhed og - ikke mindst - dette udvalgs snævre samarbejde med lærerorganisationerne, de storkøbenhavnske skolelæesener og de praktisk arbejdende pædagoger, vil skabes størst sikkerhed for,

at instituttets videnskabelige arbejde kan bygge på det absolut nødvendige samarbejde med alle dem, der i praksis arbejder med problemerne. Til fremme af en sådan nødvendig kontakt tjener da også forslaget nedenfor under afsnit D. om oprettelse af et repræsentantskab. Udvalget må endvidere mene, at det følgende forslag giver gode betingelser for et nært og påkrævet samarbejde mellem instituttets ledelse, Danmarks lærerhøjskole og universitetets psykologiske laboratorium.

B. Opgaver.

Under de forberedende uofficielle drøftelser i 1942 var der blevet fremdraget en række emner, som snarest burde tages op til undersøgelse af et pædagogisk forskningsinstitut. Disse emner var dog kun fremdraget rent eksempelvis, og udvalget kunne naturligvis blot selv have suppleret dem med mange andre. Man fandt det dog rimeligt ikke at lade sig nøje hermed, men tillige at søge gennem lærerforeninger og andre organisationer at fremskaffe en samling af opgaver på meget bredere basis. Man håbede herved for det første at få et klarere indtryk end hidtil af, hvor omfattende behovet for et pædagogisk institut i virkeligheden er, og hvilke problemer der trænger sig særlig på, og for det andet, gennem en sådan fyldig opgavesamling, der kunne angive instituttets arbejdsområde, at vinde et indblik i, hvorledes instituttet naturligt kunne bygges op.

Udvalget henvendte sig derfor til de foreninger og organisationer m. m., som på forskellig måde havde stillet sig bag ønskerne om oprettelse af et pædagogisk institut, og anmodede dem om til udvalget at indsende forslag om de opgaver, som de mente burde tages op til løsning.

De adspurgte foreninger dækker området fra småbarnet til seminarierne, hvilket område må blive instituttets primære arbejdsfelt. Det bemærkes herved, at det pædagogiske institut principielt bør kunne foretage undersøgelser fra ethvert af pædagogikkens mange og vidtstrakte arbejdsfelter, herunder også håndværkerundervisning, undervisningen på tekniske skoler m. m. samt anden ungdoms- og voksenundervisning, men at man - ikke mindst under hensyn til mængden af arbejdsopgaver - har ment i første omgang at burde koncentrere sig om *skolens* pædagogiske problemer og i naturlig tilknytning hertil småbarnets problemer og problemer i forbindelse med læreruddannelsen. Man er imidlertid klar over, at der yderligere indenfor børneførsorgen og særførsorgen findes et stærkt behov for forskning af de særlige pædagogiske problemer indenfor disse områder, og der er for udvalget ingen tvivl om, at instituttet også bør kunne tage sådanne opgaver op og i det hele yde bistand ved løsningen af forskningsopgaver indenfor disse områder.

Udvalgets første formål med at anmode foreningerne om at indsende **opgaveforslag** må siges at være nået.

De modtagne forslag fra de nævnte foreninger omfatter 221 opgaveforslag, der er optrykt som bilag 5 til nærværende betænkning. Forslagene illustrerer efter udvalgets opfattelse på slående måde det store behov, som findes for et pædagogisk forskningsinstitut til løsning af de mange særdeles påtrængende opgaver, som er fremdraget, og hvoraf de fleste og vigtigste kun vil kunne løses af et sådant institut.

Man finder i denne forbindelse anledning til at henlede opmærksomheden på, at langt de fleste opgaveforslag har relation til ganske almindelige problemer i nor-

malskolen og drejer sig om ganske almindelige, normale børn, og at dette er et yderligere udtryk for, at instituttet ikke overvejende vil komme til at beskæftige sig med problemer vedrørende de fra normalen afvigende børn.

Som det vil fremgå af oversigten, findes der blandt forslagene en del gengangere, men udvalget har fundet det rigtigst at medtage samtlige opgaver, således som de er modtaget fra de enkelte foreninger. Dette skyldes dels, at man herigennem kan danne sig et indtryk af, hvilke opgaver der trænger sig særlig på, idet de som f. eks. skolemodenhedsproblemet og oversidderproblemet er rejst fra en række forskellige sider, dels at en omredaktion af forslagene, således at opgaverne bliver mere præcist videnskabeligt formuleret, ligger uden for udvalgets opgave. - Der vil således blandt de foreliggende forslag være en del, som ikke vil kunne optages til videnskabelig behandling, således som de er stillede, omend de giver vigtige fingerpeg om problemer, som trænger til løsning. Enkelte af forslagene vil formentlig falde udenfor eller ligge på grænsen af instituttets naturlige arbejdsområde.

I det foran nævnte bilag 5 er endvidere optaget emnerne fra 1942 samt en række supplerende opgaveforslag fra nærværende udvalg. Man gør dog opmærksom på, at oversigten rummer flere opgaver, end et institut af nogenlunde rimelige dimensioner vil være i stand til at løse indenfor et overskueligt åremål.

Det andet formål, som udvalget havde med at anmode foreningerne om at indsende forslag til arbejdsopgaver, var som nævnt på et bredt grundlag at finde frem til en naturlig basis for instituttets hele opbygning. Også dette mål må udvalget hævde at have nået. Opgavesamlingen har på dette punkt ikke alene vist sig at være nyttig, men i virkeligheden ganske uundværlig.

Udvalget havde fra første færd været klar over, at det ville blive nødvendigt at dele instituttet i flere afdelinger, og man søgte, nærmest ad teoretisk vej, at finde frem til en sådan inddeling, i hovedsagen af administrativ karakter. Da opgaverne var kommet ind, forsøgte man at fordele dem på disse afdelinger, men det viste sig, at det langt fra var muligt at få alle placeret. En del kunne lige så godt høre til i den ene afdeling som i den anden, og en del lod sig slet ikke placere.

Under gennemgangen viste det sig imidlertid lidt efter lidt, at opgaverne syntes at lade sig dele i tre grupper, nemlig 1) opgaver, der drejer sig om didaktiske undersøgelser, 2) opgaver, der falder ind under pædagogisk-psykologisk grundforskning, og 3) opgaver, der har fremstilling af tests og prøver til formål. En sådan deling blev forsøgt og lykkedes forholdsvis let. Det kunne synes naturligt på dette erfaringsmæssige grundlag at dele instituttet i 3 afdelinger, svarende til de tre gruppers opgaver, men både de rent aprioriske overvejelser og overvejelser under behandlingen af opgaverne viste, at en sådan deling ikke fuldt ud kunne opfylde de krav, der måtte stilles til forskningsinstituttet. Der måtte føjes to afdelinger til, væsentlig af teknisk art, nemlig en afdeling for pædagogisk forsøgsvirksomhed og en afdeling for statistiske arbejder. Denne inddeling er udvalget blevet stående ved, således at instituttet i følge dette skulle opdeles i 5 afdelinger, nemlig:

1. Afdelingen for didaktiske undersøgelser.
2. - - pædagogisk-psykologisk grundforskning.
3. - - tests og prøver.
4. - - pædagogisk forsøgsvirksomhed.
5. - - statistik.

Resultatet af den forsøgsvis indplacering af opgaverne på de 3 første afdelinger findes trykt som bilag 6.

De to sidste afdelinger er i hovedsagen tænkt som tekniske afdelinger, d. v. s. at de gennem deres specielle arbejdsform - de pædagogiske forsøg og den statistiske behandling - som omtalt i det følgende dels skal assistere de tre andre, dels på egen hånd varetage løsningen af særlige opgaver af forsøgsmæssig og statistisk karakter.

I det hele taget må afdelingerne ikke tænkes isolerede - tværtimod bør der finde et meget intimt samarbejde sted mellem dem, og det kan særdeles vel tænkes, at arbejdet med en opgave kan begynde i en afdeling og derefter gå over til en anden og måske tilbage igen. Det må i øvrigt stærkt betones, at indplaceringen af opgaverne kun er forsøgsmæssig, og at - som tidligere bemærket - en del af opgaverne sikkert må formuleres om, inden arbejdet med dem kan påbegyndes.

Idet man i øvrigt skal henvise til de nævnte oversigter (bilag 5 og bilag 6) skal følgende anføres:

ad 1. AFDELINGEN FOR DIDAKTISKE UNDERSØGELSER

Da didaktikken omfatter den del af pædagogikken, som behandler opdragelsens og undervisningens mål, midler og metoder, var der som venteligt et stort antal opgaver, som det ville være naturligt at henlægge under denne afdeling. Efter deres indhold blev disse opgaver (119 ialt) delt i 3 arbejdsområder:

a. *Um/ersogelser angående almindelig opdragelse og uddannelse.*

Som typiske didaktiske opgaver i denne gruppe vil man finde en række, der angår undervisningsplaner. Man har prøvet at ordne dem således, at de går fra de mest almene til de mere og mere specielle. Man begynder med dem, der angår undervisningsplaner, og går over til undervisningsmetoder, f. eks. »Arbejdsformers og undervisningsmetoders indflydelse på kundskabstilegnelsen og personlighedsudviklingen«, »Elevernes selvvirksomhed«, »Individuel undervisning«, »Undersøgelse af spørgsmålet om periodelæsningens værdi«. Dernæst kommer opgaver, der drejer sig om undervisningsmidler, som f. eks. skolebøgerne (»Skolebøgernes indhold og ordning«, »Skolebøgernes ordforråd - og elevernes forståelse deraf«). Derefter kommer en række, der behandler de enkelte skolefag, og gruppen slutter med opgaver, der angår børnenes fritid (f.eks. »Fritidsorganisationernes arbejde som supplement til skolens arbejde«), børnehaver og børnehjem.

b. *Undersogelser angående opdragelse og uddannelse af børn og unge med særlige problemer.*

Til denne gruppe henførtes 10 opgaver, hvoraf kan nævnes: »Hjælpekole eller hjælpeklasser uden skoleskifte«, »Børns undervisning og udvikling på opdragelseshjem, der selv yder undervisning, contra børn fra opdragelseshjem, der går i offentlig skole«, »Behandling af venstrehådede« samt behandling af læsevanskeligheder og adfærdsproblemer.

c. *Periodisk tilbagevendende undersøgelser af dansk opdragelses og uddannelses resultater.*

Det må anses for en naturlig opgave for et pædagogisk forskningsinstitut gen-

nem periodisk tilbagevendende undersøgelser at bestemme resultaterne af skolens undervisning, især i færdighedsfag som læsning, retskrivning, regning og skrivning. Ikke mindst, når der ses hen til de angreb, som med mellemrum rettes mod skolen for ikke at bibringe eleverne de fornødne kundskaber og færdigheder, må sådanne undersøgelser, der kunne gøre rede for fremgang, stilstand eller tilbagegang, anses for i høj grad påkrævet, jfr. foran side 11.

Som eksempler på opgaver inden for denne gruppe kan nævnes: »Periodiske undersøgelser af højt-læsningsstandarden (eller stillelæsningsstandarden) på forskellige alderstrin og skoleformer«, »Periodiske retskrivningsundersøgelser på forskellige alderstrin og skoleformer« og tilsvarende opgaver inden for faget regning.

Selv om et sådant »bogholderi« ikke kan gennemføres på alle områder, måske endda ikke engang ville være ønskeligt, må det dog fremhæves, at undersøgelser af denne art næppe behøver at indskrænkes til færdighedsfagene, men sandsynligvis ville kunne udstrækkes til også at omfatte visse sider af skolens kulturelle og opdragende gerning, f. eks. hvilke resultater der nås med hensyn til arbejdsvaner, selvstændighed, initiativ og solidarisk samfundsindstilling.

Som typiske opgaver kunne nævnes: »Periodiske undersøgelser af dansk opdragelses og uddannelses resultater med hensyn til karakterudvikling, - hvilke resultater er der opnået med hensyn til udvikling af arbejdsvaner eller hvilke resultater er der opnået med hensyn til at udvikle selvstændighed og initiativ«.

Til denne gruppe er i alt henlagt 13 opgaveforslag.

ad 2. AFDELINGEN FOR PÆDAGOGISK-PSYKOLOGISK GRUNDFORSKNING

Afdelingens opgave vil blive at foretage videnskabelige undersøgelser af en række grundproblemer, bl. a. sådanne, hvis besvarelse er nødvendig, inden man kan foretage undersøgelser af didaktisk art som under afdeling 1, gruppe a og b omhandlet.

Til afdeling 2 er henført 103 opgaver eller lidt færre end til afdeling 1.

Opgaverne indenfor denne afdeling deler sig naturligt i 3 grupper:

a. *Undersøgelser angående almindelig opdragelse og uddannelse.*

I denne gruppe, der indeholder 66 opgaveforslag, begynder man med opgaver, der har med læreprocesserne at gøre, f. eks. »Indlæringsprocesser, herunder repetitionsformer«, »Motiveringens betydning for skolearbejdet« og fortsætter med undersøgelser over udviklings- og modningsprocesser, f. eks. »Forholdet mellem øvelse og modning (som forberedelse til undersøgelse af bl. a. de rette tidspunkter for indførelse i skolens fag samt for indførelse i nye arbejdsområder inden for fagene)«. Derefter kommer undersøgelser over milieufaktorer: »Milieuets betydning for personlighedsudviklingen (herunder spørgsmålet om fællesopdragelse i store institutioner eller i små hjem med 8-10 elever)«, »Begavelse og milieu«. Herefter kommer opgaver, der behandler spørgsmål om behov og karakterologiske emner, f. eks. »Børnehaver og børnenes sociale behov«. I denne gruppe er der også anbragt en mængde andre opgaver, som ikke let lader sig indføje i et skema. Eksempelvis kan nævnes: »Børns talopfattelse ved skolealderens begyndelse«, »Undersøgelser over skolebegynderes sanglige formåen«, »Træthedsfænomener i skolen«.

b. *Undersøgelser angående opdragelse af børn og unge med særlige problemer.*

I denne gruppe, der omfatter 24 opgaveforslag, er medtaget en række forslag til undersøgelser af oversidningsproblemer, herunder bl. a. i hvor stor udstrækning oversidning anvendes i forskellige skolevæsenet, hvilke undervisningsmæssige og psykiske følger den har for oversidderen, samt lærernes og forældrenes indstilling til oversidning og denne indstillings virkning på den enkelte oversidder. I denne forbindelse kan også nævnes undersøgelser over problemer, der står i forbindelse med skolefor-sommelser. Af andre opgaver kan nævnes: »De velbegavedes problem i skolen«, »En undersøgelse af de svagt begavedes sociale muligheder«, samt en række undersøgelser i forbindelse med dysleksiproblemet.

c. *Pædagogisk-historiske undersøgelser.*

I denne gruppe er anbragt 13 opgaveforslag. Eksempelvis kan nævnes »Enheds-skoletankens udvikling«, »Den danske højskoles betydning i udlandet«.

ad 3. AFDELINGEN FOR TESTS OG PRØVER

Til denne afdeling er henlagt 36 af de indkomne opgaveforslag. Afdelingen skulle fortsætte det arbejde, som Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser hidtil har udført, at udarbejde standardiserede standpunktsprøver til brug for lærerne. Dens arbejdsområde vil dog efter de til afdelingen henlagte opgaver blive meget større. Den vil således også omfatte det arbejde, som skolepsykologerne hidtil har påtaget sig, nemlig at udarbejde tests til klinisk brug, til anvendelse på skolepsyko-logiske kontorer og børneklinikker (sml. side 13). Endvidere skulle den kunne fore-tage undersøgelser af bestående eksamensformer og udarbejde og undersøge nye prøver (f. eks. »Skolemodenhedsprøver«, »Intelligensprøver«, »Karakterologiske prøver«, »Eksamensresultaternes prognostiske værdi«, »Egnehedsprøver ved opta-gelsen på seminarierne«). Den er yderligere en afdeling, som afdelingerne 1 og 2 i en række tilfælde må træde i forbindelse med under tilrettelæggelsen og udførelsen af disse afdelingers arbejde.

ad 4. AFDELINGEN FOR PÆDAGOGISK FORSØG SVIRKSOMHED

Som tidligere nævnt er denne afdeling tænkt som en teknisk afdeling, til hvil-ken intet af opgaveforslagene er henlagt, men som skal træde i virksomhed, når en af de tre førstnævnte afdelinger ønsker et eller andet spørgsmål undersøgt gennem forsøg ved skoler. Afdelingen bliver på denne måde et kontaktorgan for instituttet, gennem hvilket det kan træde i forbindelse med skoler, børnehaver, børnehjem og mange andre institutioner. Denne afdeling må derfor i tidens løb oparbejde kend-skab til og forbindelse med alle sådanne institutioner. Både på grund af den spe-cielle forsøgsteknik, som ikke alle kan beherske, og på grund af de nødvendige for-bindelser udadtil har udvalget fundet det nødvendigt at henlægge disse virksomheder til en selvstændig afdeling.

Afdelingen er dog ikke alene tænkt som en afdeling, der træder i virksomhed på foranledning af instituttet selv. Den skulle tillige være den afdeling, som skole-myndigheder eller enkelte lærere kunne henvende sig til, når de ønsker hjælp ved planlægningen og gennemførelsen af forsøg og ved behandling og vurdering af for-

søgenes resultater. (Sammenlign den historiske redegørelse for, hvorledes tanken om de pædagogiske forsøgs nødvendighed er trængt frem herhjemme, specielt side 20 ff.). Afdelingen vil på denne måde i dobbelt forstand blive et kontaktoorgan for instituttet: Dels fra instituttet udad mod skoler og andre institutioner, dels fra disse mod instituttet. Endvidere kan og bør den medvirke til at skabe kontakt mellem forsøg, der udføres ved forskellige skoler. Også disse forhold understreger betydningen af, at arbejdet henlægges til en særlig afdeling inden for instituttet.

Som forsøgsvirksomhed for tiden drives, kan der næppe i alle tilfælde drages nogen klar skillelinie mellem forsøg, ved hvilke man blot prøver noget nyt, og forsøg, der kan kaldes videnskabelige forsøg, d. v. s. videnskabeligt planlagte og gennemførte forsøg med en rent objektiv vurdering af deres resultater. Men det bør dog stærkt understreges, at anvendelsen af forsøg er en lige så naturlig og nødvendig arbejdsmetode inden for pædagogik og psykologi som inden for en række andre videnskaber, og det må ligeledes stærkt understreges, at den pædagogisk-psykologiske videnskab er i kraftig udvikling i vore dage, og der er al god grund til at antage, at den netop gennem et pædagogisk instituts virksomhed vil gøre store fremskridt.

ad 5. AFDELINGEN FOR STATISTIK

Lige så uundværligt et teknisk hjælpemiddel for den pædagogiske forskning man har i forsøget, lige så uundværligt et hjælpemiddel har man i statistikken. Udvalget har derfor været klar over, at der burde knyttes en afdeling for statistik til instituttet. Denne afdeling er ikke blot tænkt som en beregningsafdeling, der skulle have med den statistiske behandling af det indkomne talmateriale at gøre, men den må fra første færd bistå de andre afdelinger med tilrettelæggelsen af deres arbejde. Begge disse virksomheder - den statistiske tilrettelæggelse og den statistiske bearbejdelse - er så væsentlige dele af instituttets virksomhed, at de må kræve en særlig afdeling med en specielt uddannet, biologisk statistiker som leder.

Udover de nævnte virksomheder vil afdelingen dog også selvstændigt kunne behandle rent statistiske emner som f. eks. hyppighedsundersøgelser af forskellig art.

Det pædagogiske instituts arbejdsområde er dog ikke helt afgrænset gennem ovenstående. Endnu bør nævnes:

1) Der bør gives psykologi- og pædagogik-studerende adgang til praktikanttjeneste ved instituttet, ligesom dette i samarbejde med Danmarks lærerhøjskole bør afholde instruktionskursus med henblik på deltagelse i instituttets undersøgelser, jfr. afsnit II. E.

2) Det må anses for naturligt, at instituttet gennem publikationer gør rede for resultaterne af sit arbejde, ligesom det i det hele bør sørge for orientering om forhold af væsentlig betydning for pædagogisk virksomhed, herunder også orientering om betydningsfulde undersøgelser foretaget i udlandet.

3) Instituttet må påtage sig at forestå distribuering og salg til skoler m. m. af sådant testmateriale o. lign., som på grund af sin særlige karakter ikke kan være frit tilgængeligt gennem almindelig boghandel el. lign., f. eks. fordi prøverne vil miste deres værdi, hvis enhver kan købe dem, eller fordi de efter deres beskaffen-

hed, som f. eks. visse intelligensprøver, kun kan anvendes af personer med særlig psykologisk uddannelse. **Forlagsrettighederne** til det materiale, som hidtil har tilhørt Dansk skolepsykologisk forlag og Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser, bør overgå til instituttet, idet man herved forudsætter, at både forlaget og udvalget ophæves efter oprettelsen af det pædagogiske institut.

C. *Instituttets ledelse.*

1. *Direktør.*

Det må anses for en nødvendighed, at der i spidsen for instituttet står en leder, der magter både den videnskabelige og den administrative ledelse. Udvalget har ment, at denne leder i konsekvens af stillingens betydning bør betegnes direktør.

Besættelsen af direktørstillingen vil være af afgørende betydning for instituttets hele arbejde, og det må kræves, at den pågældende har såvel praktisk-pædagogisk uddannelse som videnskabelig pædagogisk-psykologisk skoling, ligesom han må have et på praktisk erfaring hvilende kendskab til dansk skole og opdragelse.

Det vil blive direktørens opgave i samarbejde med et fagligt råd, som han tillige er formand for, at udarbejde og tilrettelægge instituttets arbejdsplaner, ligesom han som instituttets daglige videnskabelige og administrative leder er ansvarlig for den nærmere tilrettelæggelse og gennemførelse af disse planer, herunder at sørge for den fornødne koordinering af afdelingernes arbejde. En forudsætning herfor vil være, at han nøje følger og er inde i de enkelte afdelingers særlige problemer.

Under hensyn til de videnskabelige kvalifikationer, som vil blive fordret af direktøren, har udvalget måttet tillægge det afgørende betydning, at der sikres ham mulighed for i et vist omfang på egen hånd at kunne drive forskning indenfor instituttets arbejdsområder uden nærmere forudgående forhandling med det faglige råd og et repræsentantskab. Man har derfor ment, at det i reglerne for instituttet bør fastslås, at direktøren kan råde over en af ministeriet nærmere fastsat del af annuet i dette ojemed.

Hvis de foran omhandlede kvalifikationer til direktøren skal kunne forventes honoreret, vil det være en absolut forudsætning, at stillingens aflønning står i et rimeligt forhold hertil. Uagtet udvalget måtte have fundet en højere aflønning meget ønskelig, er man dog enedes om at foreslå, at stillingen normeres som en professorstilling ved universiteterne, dog med et under hensyn til arbejdets art og omfang fastsat ledertillæg.

2. *Afdelingsledere.*

Instituttets arbejdsområde vil, som der nærmere er redegjort for, blive overordentlig vidtspændende og opgaverne mangfoldige. Direktøren vil selvsagt ikke kunne overkomme den praktiske gennemførelse af de til de enkelte afdelinger henlagte opgaver; dette arbejde må overlades til en særlig leder af hver af de foran omhandlede 5 afdelinger. Disse ledere må repræsentere den højeste sagkundskab indenfor deres respektive områder, men foruden videnskabelig skoling må der, ligesom af direktøren, af de pågældende kræves såvel en praktisk pædagogisk uddannelse som et på praktisk erfaring hvilende kendskab til dansk skole og opdragelse. De pågældendes arbejde vil blive af en sådan karakter, at man må finde det nødvendigt, at

de normeres som professorer, rent bortset fra, at en sådan aflønning må anses for påkrævet, hvis det skal lykkes at sikre de rette folk til arbejdet.

3. *Fagligt råd.*

Instituttet må i videst muligt omfang have et snævert samarbejde med andre videnskabelige institutioner m. m., bl. a. fordi en række af de opgaver, som vil blive taget op, er af en sådan bredde, at de vil gribe ind på videnskabelige områder, hvor instituttets medarbejdere ikke kan have den fornødne specialviden.

I det hele taget vil det være af væsentlig betydning for instituttets arbejde, at det kan tilrettelægges på så bred og sikker basis som muligt. Det må derfor anses for betydningsfuldt, at der til instituttet kan knyttes specialister indenfor forskellige pædagogiske og psykologiske områder, skolehygiejne, psykiatri og biologisk statistik. Disse specialister bør sammen med instituttets faste medarbejdere (direktør og afdelingsledere) udgøre instituttets faglige råd, som i kraft af sin videnskabelige bredde og kompetence bør være instituttets højeste myndighed i alle faglige spørgsmål.

Følgende specialister udenfor instituttet bør efter udvalgets mening have sæde i det faglige råd:

Professorerne i de til enhver tid normerede professorater i psykologi og pædagogik ved universiteterne i København og Århus,
professoren i psykiatri ved Københavns universitet,
en statistiker med speciale i biologisk statistik udpeget af Københavns universitet,
en skolehygiejniker udpeget af sundhedsstyrelsen.
Endvidere et medlem udpeget af repræsentantskabet, jfr. om dette nedenfor.

Udvalget har endvidere overvejet, om ikke statskonsulenten vedrørende folkeskolen og seminarierne, statskonsulenten vedrørende ungdomsundervisningen, undervisningsinspektørerne for henholdsvis mellem- og realskolerne og gymnasieskolerne samt eventuelt andre højeste tilsynsmyndigheder, f. eks. fra forsøgsområdet burde have sæde i det faglige råd. Man har imidlertid ikke ment at kunne stille forslag herom, bl. a. fordi de nævnte tilsynsmyndigheder ofte på et senere tidspunkt i medfør af deres embeder vil komme til at tage stilling til spørgsmål, som har været behandlet i det faglige råd, og det formentlig må anses for uforeneligt med deres embeder, om de på forhånd har præjudiceret deres stillingtagen ved deltagelse i denne behandling med medlemsrettigheder og -pligter.

Man må imidlertid fra udvalgets side lægge vægt på, at den erfaring, som indehaverne af de omhandlede embeder sidder inde med, kan komme instituttet til gode, og vil derfor finde det ønskeligt, at det pålægges instituttets ledelse i det omfang, løsningen af en opgave griber ind på et område, for hvilket der er beskikket et særligt tilsyn, under tilrettelæggelsen og løsningen af denne opgave at søge kontakt med den for området beskikkede højeste tilsynsmyndighed. Denne vil herefter kunne yde sin bistand på den måde, som den i hvert enkelt tilfælde selv finder bedst, eventuelt deltage som særlig sagkyndig i det faglige råds møder om sagen.

D. *Repræsentantskabet.*

Allerede i forbindelse med de tidligste forslag vedrørende oprettelse af et pædagogisk forskningsinstitut har det været fremhævet som noget betydningsfuldt,

at der til dette blev knyttet et repræsentantskab til formidling af kontakten med de praktiske arbejdsfelter. Udvalget kan ganske tilslutte sig dette ønske og skal i denne forbindelse anføre følgende:

Igen gennem et repræsentantskab vil de praktisk arbejdende pædagoger overfor instituttet kunne fremføre deres ønsker om påkrævede undersøgelser og give deres bidrag til løsningen heraf, kunne påse, at der sker en ligelig fordeling af opgaverne på de respektive arbejdsfelter, samt kunne deltage i drøftelser vedrørende instituttets forhold i det hele. - Udvalget må anse det for værende af væsentlig betydning, at instituttets medarbejdere på denne måde kan samarbejde med praktikerne og herved sikre problemerne en så grundig og alsidig behandling som muligt.

Et sådant repræsentantskab vil endvidere medvirke til, at der spredes kendskab til og interesse for instituttets arbejde i de videst mulige kredse, og vil herigennem være med til at sikre, at instituttet glider ind som et naturligt led i det praktiske pædagogiske arbejde.

Man henviser til, at i Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser har der fra første færd været repræsentanter for lærerorganisationerne m. m., jfr. foran side 10, og dette har vist sig at være af stor værdi for alle parter.

Repræsentantskabet bør sammensættes af repræsentanter for lærerorganisationer samt andre pædagogiske organisationer m. m. efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse. Principielt bør alle interesserede parter repræsenteres, idet repræsentantskabets værdi for instituttet vil blive større, jo bredere sammensat det er; da instituttet imidlertid spænder over så vidt et arbejdsfelt, vil det af praktiske grunde være nødvendigt på forhånd at begrænse medlemstallet til ca. 35.

Med hensyn til repræsentantskabets beføjelser har udvalget fundet det rigtigst, at instituttets ledelse, inden den indsender sit årlige budgetforslag til ministeriet, bør have pligt til at forelægge dette for repræsentantskabet til godkendelse. Dog kan ingen undersøgelser eller arbejder iværksættes uden at være godkendt af et flertal af det faglige råds medlemmer. I øvrigt må de nærmere beføjelser fastsættes i de for instituttet gældende regler.

E. Uddannelse af arbejdskraft til den pædagogiske forskning.

Som det fremgår af afsnittet om uddannelse af psykologer, vil man kunne regne med videnskabelig arbejdskraft til forskningsinstituttet indenfor kredsen af magistre i psykologi eller kandidater, der har bestået den i 1944 ved Københavns universitet indførte psykologisk-pædagogisk eksamen. Som det blev anført i det nævnte afsnit, vil et pædagogisk institut kunne åbne mulighed for at forbedre den nævnte eksamen ved at give kandidater, der vil specialisere sig i eksperimental pædagogik, lejlighed til en praktikanttjeneste ved instituttet, hvor de på nært hold kan følge og under ledelse deltage i forskningsarbejdet. Den nødvendige arbejdskraft til den pædagogiske forskning vil imidlertid ikke være dækket med den videnskabelige arbejdskraft, der således kan opnås. Det vil være nødvendigt at kunne regne med folk indenfor forskellig pædagogisk virksomhed rundt omkring i landet, som kan foretage forsøg og indsamle det nødvendige materiale på en måde, der tilfredsstillende de videnskabelige krav, som må stilles af instituttet, og som derfor må have tilstrækkelig orientering i den eksperimentale pædagogiks metoder. For at kunne imødekomme sådanne ønsker vil det være nødvendigt at give pædagoger lejlighed til på

nært hold at følge instituttets arbejde, deltage i instruktionskursus ved instituttet, udføre praktikanttjeneste og i øvrigt diskutere pædagogiske problemer indbyrdes og med instituttets faste stab, således at instituttet bliver et pædagogisk centrum for landet. Der må her åbnes dem økonomisk mulighed for at gennemføre sådanne ophold i København ved stipendieordninger eller ved, hvor det er muligt ved imødekommenhed fra stat eller kommune, at virke som vikarer i Storkøbenhavn.

For folkeskolens vedkommende kan det påpeges, at der allerede nu mange steder sidder folk med gode betingelser for på stedet at kunne deltage i det pædagogiske forskningsarbejde, nemlig alle de lærere, der i tidens løb har gennemgået Danmarks lærerhøjskoles årskursus i psykologi og pædagogik. Hvis man kunne give disse lærere lejlighed til at gennemgå efterkursus i eksperimentalpædagogik og yderligere instruktionskursus på det pædagogiske institut, ville man sikkert opnå en helt første klasses arbejdskraft. Det kunne i denne forbindelse overvejes i fremtiden at lade Danmarks lærerhøjskoles kursus i psykologi og pædagogik i højere grad end nu tage sigte på en fremtidig deltagelse i det pædagogiske forskningsarbejde af den nævnte art, og at søge oprettet et samarbejde mellem det kommende pædagogiske institut og Danmarks lærerhøjskole om afholdelse af instruktionskursus og praktikanttjeneste ved instituttet. I øvrigt kan bemærkes, at såvel seminarieuddannede og universitetsuddannede lærere som børnehavelærerinder under deres uddannelse har fået en sådan undervisning i pædagogik og psykologi, at de har et grundlag for medarbejderskab ved instituttets undersøgelser.

F. *Instituttets stedlige placering.*

Under hensyn til det snævre samarbejde, instituttet vil få med en række i København beliggende institutioner m. v., må man finde det nødvendigt, at instituttet anbringes i København. Man finder i denne forbindelse anledning til at pege på, at instituttet vil kunne placeres på Emdrupborg, hvor der efter udvalgets opfattelse vil være udmærkede muligheder for efterhånden at indrette de fornødne lokaler til brug for instituttet. - Rent bortset fra, at omkostningerne ved at etablere instituttet her vil blive langt mindre, end hvis man skulle erhverve eller opføre en bygning specielt til dette formål, vil man ved en sådan placering få mulighed for at etablere et værdifuldt samarbejde med Danmarks lærerhøjskole og vil i øvrigt herved have mulighed for at gøre Emdrupborg til et centralt sted i dansk pædagogik. - Et sådant bygningsmæssigt fællesskab mellem den pædagogiske videreuddannelse og den pædagogiske forskning ville også være på linie med de seneste planer for tilsvarende arbejde i Norge og Sverige.

Man er fra udvalgets side klar over, at en sådan placering af instituttet på Emdrupborg ikke for tiden vil kunne gennemføres på fuldt hensigtsmæssig måde, men at spørgsmålet først vil kunne få en tilfredsstillende løsning i forbindelse med den endelige fastlæggelse af bygningens fremtidige udnyttelse i det hele, herunder om eller eventuelt i hvilket omfang den fremtidige skal huse en barneskole. - Man må imidlertid mene, at der selv under de nuværende bygningsmæssige forhold vil være mulighed for med relativt lave omkostninger at skabe forsvarlige midlertidige lokaleforhold for instituttet, og lægger i denne forbindelse vægt på, at instituttet på denne måde hurtigt vil kunne etableres og påbegynde sin stærkt savnede virksomhed.

Man understreger dog, at en mere tilfredsstillende og endelig løsning bør søges gennemført snarest muligt.

G. *Biblioteksspørgsmålet.*

Ved losningen af instituttets arbejdsopgaver vil det være af afgørende betydning, at man råder over eller i hvert fald har adgang til den allerede foreliggende litteratur vedrørende de spørgsmål, man behandler. - Da staten i forvejen gennem Statens pædagogiske studiesamling har oprettet et pædagogisk centralbibliotek, er det faldet naturligt for udvalget nærmere at undersøge, om denne opgave vil kunne løses ved et samarbejde med studiesamlingen. Med dette formål for øje har studiesamlingens leder, bibliotekar Poul Müller, haft lejlighed til overfor udvalget nærmere at fremsætte studiesamlingens syn på muligheden for et sådant samarbejde.

På dette grundlag kan følgende oplyses:

Da studiesamlingen er statens hovedbibliotek for pædagogik, skolevæsen, børne- og ungdomspsykologi, vil et samarbejde med denne være en nødvendighed for forskningsinstituttet, hvis overflødige dobbeltanskaffelser skal undgås, hvortil kommer, at en del af den for forskningsinstituttet nødvendige udenlandske litteratur (derunder tidsskrifter) er udsolgt, og således ikke til at anskaffe, mens den i de fleste tilfælde vil findes på studiesamlingen. Fra studiesamlingens side vil man med glæde gå ind i et sådant samarbejde.

Den for forskningsinstituttet mest hensigtsmæssige løsning af dette spørgsmål ville kunne tilvejebringes, hvis de to institutioner havde bygningsmæssigt fællesskab. Studiesamlingens leder har imidlertid ikke ment, at forskningsinstituttets placering i en anden bydel end studiesamlingen, f. eks. på Emdrupborg som foran angivet, skulle være til hinder for et snævert samarbejde mellem de to institutioner, og har herved henvist til de ordninger, som er truffet mellem universitetsbibliotekets afdeling II og en række videnskabelige institutioner placeret rundt i byen. På dette grundlag har han til udvalget afgivet et udkast til retningslinier for samarbejdet mellem forskningsinstituttet og studiesamlingen, hvilket udkast er optrykt som bilag 7 til nærværende betænkning.

For så vidt angår psykologisk litteratur vil der formentlig kunne etableres et samarbejde med psykologisk laboratoriums bibliotek, der er hovedbibliotek for almen psykologi.

Instituttets biblioteksspørgsmål vil imidlertid ikke være løst hermed.

For det første må det understreges, at medens studiesamlingen er et egentligt udlånsbibliotek, må forskningsinstituttet disponere over et vist præsensbibliotek, d. v. s. en grundstamme af bøger og tidsskrifter må befinde sig på instituttet.

Hertil kommer, at instituttet i et vist omfang vil få brug for litteratur, ikke mindst udenlandsk litteratur, som ikke vil kunne forventes anskaffet af studiesamlingen. Det vil derfor være en nødvendighed, at der på instituttets budget afsættes et beløb til disse formål.

H. *Intelligensprøver.*

Ved skrivelse af 11. juni 1951 har undervisningsministeriet som anført foran side 6 til udvalget oversendt et andragende fra et af en kreds af særlig sagkyndige

nedsat udvalg om, at der på undervisningsministeriets foranledning må blive nedsat et udvalg til at afgive betænkning om forbedring og udvidelse af de intelligensprøver, der for tiden anvendes her i landet, idet ministeriet har anmodet nærværende udvalg om at ville tage det rejste spørgsmål op til drøftelse med henblik på, om ikke udarbejdelsen af nye intelligensprøver måtte være en opgave, der vil kunne henlægges til det pædagogiske forskningsinstitut.

I overensstemmelse hermed har udvalget taget dette spørgsmål op til særskilt behandling og skal herom udtale følgende:

Det fremgår af det omhandlede andragende, at en kreds af pædagoger, psykologer, statistikere og læger ved sindssyge- og åndssvagevæsenet samt ved børneafdelinger på hospitaler igennem nogen tid har drøftet de hidtil benyttede intelligensprøvers mangler og muligheden for indførelse af nye og mere tidssvarende metoder, og at alle disse sagkyndige er enige om, at status quo ikke kan bevares. Dette standpunkt er indgående motiveret i andragendet, ligesom der med dette er fulgt et nærmere udkast med budgetforslag vedrørende opgavens løsning.

Som der iøvrigt nærmere er redegjort for i andragendet, er intelligensprøvning kommet til at spille en rolle på en lang række felter.

For børn under skolealderen spiller intelligensprøverne en rolle på forskellige områder. Eksempelvis skal anføres anvendelsen i adoptionssager og den anvendelse af prøverne, som finder sted i børnehavearbejdet, dels som led i en almen vurdering af en række børns udviklingsmuligheder, dels i forbindelse med tilpasningsvanskeligheder. En kreds af børnehaver har allerede ansat en særlig, psykologisk uddannet børnehavekonsulent, og flere vil utvivlsomt følge efter i den kommende tid. Endvidere finder prøverne anvendelse på småbørnsstationer, på pædiatriske, psykiatriske og psykologiske børneklিনikker foruden andre rådgivende klinikker og hospitalsafdelinger. Da der stadig ansættes flere kliniske psykologer, må man forvente, at intelligensprøver i fremtiden vil blive anvendt i stedse stigende grad inden for disse områder.

Inden for skolen spiller intelligensprøvning en væsentlig rolle, flere steder allerede ved optagelsen i skolen i forbindelse med skolemodenhedsundersøgelser. Den stadigt stigende interesse for pædagogisk psykologi og udbygningen af skolepsykologisk arbejde og konsulentvirksomhed har endvidere betydet, at prøverne finder anvendelse på en lang række områder, således ved vurderingen af børns adfærdsmønstre og af deres muligheder for faglige ydelser, hvilke krav der som helhed kan stilles til dem, individualisering af undervisning m. v. Ligeledes indgår intelligensprøver som led i alle undersøgelser af børn med tilpasningsvanskeligheder, undersøgelser af højtbegavede, ved iværksættelse af særlig undervisning eller overførelse til særklasser. Dertil kommer, at intelligensprøverne giver væsentlige oplysninger i forbindelse med forsøgsarbejde, idet de angiver det intellektuelle niveau i forsøgsklasser og derved giver oplysninger af overordentlig betydning for vurderingen af forsøgsarbejdets resultater såvel som for sammenligneligheden med andre tilsvarende forsøg.

Inden for børneforsorgen anvendes prøverne dels som led i det grundlag, på hvilket børnene fordeles på de forskellige kategorier af hjem og dels som led i vurderingen af deres udviklingsmuligheder og i tilrettelæggelsen af den mest hensigtsmæssige behandling af dem.

Yderligere har prøverne stor betydning indenfor åndssvageforsorgen, hvor det er vigtigt at få grænsen optrukket så klart og så sagligt forsvarligt som muligt mel-

lem dem, der i følge lovgivningen hører under åndssvageforsorgen, og dem, der ikke hører herunder. Selv om det her, navnlig i tvivlstilfælde, er den samlede kliniske vurdering, der er det vigtigste, har intelligensprøver dog fået stor praktisk betydning.

For børns og voksnes vedkommende spiller intelligensprøverne en rolle:

1) i retspsykiatrien, bl. a. fordi det efter den nye straffelovs differentierende repressionsmidler er vigtigt, at lovovertræderes psykiske habitus er belyst så udførligt og så korrekt som muligt;

2) ved den almindelige kliniske psykiatri både på psykiatriske klinikker, på sindssygehospitaler og på psykiatriske poliklinikker, hvor, foruden egentlige sindssyge, born og voksne kommer til undersøgelse på grund af tilpasningsvanskeligheder;

3) ved psyko-somatiske lidelser;

4) indenfor åndssvageforsorgen, jfr. foran;

5) indenfor psykoteknik og erhvervsvejledning;

6) indenfor militæret.

Udvalget kan for sit vedkommende ganske tilslutte sig den af forslagsstillerne fremdragne kritik af de for øjeblikket anvendte prøver og må finde det meget ønskeligt, at spørgsmålet om en forbedring og udvidelse af prøverne snarest kunne tages op til løsning som foreslået. Dette er også kommet til udtryk i de til udvalget indsendte opgaveforslag, jfr. bilag 5 og 6.

Udvalget må endvidere mene, at opgaven naturligt bør og kan løses af et pædagogisk forskningsinstitut, således som dette er skitseret foran, i samarbejde med andre videnskabelige institutioner, først og fremmest universitetets psykologiske laboratorium. Det må dog bemærkes, at i det af andragerne opstillede, udførligt motiverede budgetforslag for den påtænkte intelligensundersøgelse er udgifterne ved en undersøgelse omfattende de 2-20-årige anslået til 430.000 kr., eller fordelt over 3 $\frac{1}{2}$ år et annuum på 125.000 kr. Udvalget må på dette grundlag anse det for nødvendigt, at der stilles et ekstraordinært beløb til rådighed for de omhandlede undersøgelser, hvis disse skal kunne gennemføres uden at afskære andre stærkt påkrævede opgaver fra gennemførelse.

På grundlag af de i det foregående anførte overvejelser har udvalget udarbejdet det følgende forslag til lov om oprettelse af et pædagogisk institut. - Endvidere har man - fremfor at udarbejde en række bemærkninger til de enkelte paragraffer - fundet det hensigtsmæssigt at udarbejde et udkast til de nærmere regler for instituttet i form af det ligeledes følgende udkast til ministeriel bekendtgørelse om Danmarks pædagogiske institut.

III

FORSLAG

til

Lov om oprettelse af et pædagogisk institut.

§ 1.

Stk. 1. Undervisningsministeren bemyndiges til at oprette et pædagogisk institut med hjemsted i København.

Stk. 2. Instituttets navn er Danmarks pædagogiske institut.

§ 2.

Instituttet er en direkte under undervisningsministeriet hørende institution med nøje samarbejde til alle sider af pædagogisk virksomhed og har til formål:

- a) At foretage undersøgelser og udføre arbejder af betydning for pædagogisk virksomhed. Instituttets undersøgelser skal hvile på videnskabelige metoder med bl. a. skoleforsøg og anden pædagogisk forsøgsvirksomhed som erfaringsmæssigt grundlag. Det foretager undersøgelser af såvel overvejende praktisk-pædagogisk værdi som undersøgelser af mere almen-teoretisk karakter.
- b) Ved pædagogisk forsøgsvirksomhed uden for instituttet, hvortil videnskabelig støtte ønskes, at være behjælpelig med at planlægge og koordinere for søgene samt bearbejde resultaterne heraf.
- c) At give psykologi- og pædagogikstuderende adgang til praktikanttjeneste ved instituttet, samt i samarbejde med Danmarks lærerhøjskole at afholde instruktionskursus med henblik på deltagelse i instituttets undersøgelser.
- d) Gennem publikationer at gøre rede for resultaterne af sit arbejde og i øvrigt at sørge for orientering om forhold af væsentlig betydning for pædagogisk virksomhed.
- e) At forestå distribuering og salg til skoler m. m. af sådant testmateriale og lignende, som på grund af sin særlige beskaffenhed ikke kan være frit tilgængeligt.

§ 3.

Stk. 1. Instituttets ledelse består af:

- a) en direktør, der har den daglige administrative og faglige ledelse af instituttet,
- b) et fagligt råd bestående af:

Instituttets direktør, der er formand for rådet.

Lederne af instituttets afdelinger.

Professorerne i de til enhver tid bestående professorater i psykologi og pædagogik ved universiteterne i København og Århus.

Professoren i psykiatri ved Københavns universitet.

En statistiker med speciale i biologisk statistik udpeget af Københavns universitet.

En skolehygiejniker udpeget af sundhedsstyrelsen.

1 medlem valgt af repræsentantskabet.

Undervisningsministeren kan foretage ændringer i rådets sammensætning efter indstilling fra dette.

Stk. 2. Det faglige råd er instituttets højeste myndighed i alle videnskabelige spørgsmål; ingen undersøgelser eller arbejder kan iværksættes uden at være godkendt af et flertal af det faglige råds medlemmer, jfr. dog § 8, stk. 2.

§ 4.

Stk. 1. Til instituttet knyttes et repræsentantskab sammensat af repræsentanter for lærerorganisationer samt andre pædagogiske foreninger og institutioner inden for instituttets arbejdsområder. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler for repræsentantskabets udvælgelse.

Stk. 3. Repræsentantskabet formidler kontakten mellem instituttet og de pædagogiske arbejdsfelter og har ret til at drøfte alle spørgsmål instituttet vedrørende og gøre indstilling herom til det faglige råd eller direktøren, ligesom det er pligtig at optage til behandling alle sådanne spørgsmål, som forelægges det af disse myndigheder.

Stk. 4. Repræsentantskabet skal mindst een gang årlig have forelagt en redegørelse for instituttets arbejdsplaner, igangværende arbejder og resultatet af afsluttede arbejder. Instituttets budgetforslag vil være at forelægge repræsentantskabet til godkendelse.

§ 5.

Instituttets ledelse skal i det omfang, løsningen af en opgave griber ind på et område, for hvilket der er beskikket et særligt fagligt tilsyn, under tilrettelæggelsen og løsningen af denne opgave søge kontakt med den for området beskikkede højeste tilsynsmyndighed.

§ 6.

Stk. 1. Ved instituttet oprettes afdelinger svarende til arbejdsområdernes naturlige hovedafsnit.

Stk. 2. Ved oprettelsen omfatter instituttet følgende afdelinger:

1. Afdelingen for didaktiske undersøgelser.
2. Afdelingen for pædagogisk-psykologisk grundforskning.
3. Afdelingen for tests og prøver.

4. Afdelingen for pædagogisk forsøgsvirksomhed.
5. Afdelingen for statistik.

Stk. 3. Hver afdeling ledes af en afdelingsleder.

§ 7.

Direktøren og afdelingslederne normeres som professorer ved universiteterne, hvorhos der vil være at tillægge direktøren et ledertillæg af passende størrelse.

De til instituttet knyttede tjenestemandstillinger vil i øvrigt være at søge oprettet ved normeringsloven.

§ 8.

Stk. 1. De til instituttets drift fornødne midler stilles til rådighed på de årlige finanslove.

Stk. 2. Af de bevilgede midler skal direktøren på egen hånd kunne råde over en af undervisningsministeren nærmere fastsat del af annuet til forskning inden for instituttets arbejdsområder, således at der sikres ham mulighed for at drive selvstændig forskning i lighed med, hvad der er tilfældet for ledere af andre tilsvarende institutioner. Han aflægger årlig beretning over for det faglige råd og repræsentantskabet for sine dispositioner i så henseende.

§ 9.

Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler vedrørende denne lovs gennemførelse, herunder regler for direktørens, det faglige råds og repræsentantskabets beføjelser og disse myndigheders indbyrdes kompetence.

§ 10.

Denne lov træder i kraft straks.

IV
FORSLAG
til
Bekendtgørelse om Danmarks pædagogiske institut.

I henhold til § 9 i lov nr. . . . . af . . . . . om oprettelse af et pædagogisk institut fastsætter undervisningsministeriet følgende regler for instituttet.

I. NAVN OG FORMÅL

§ 1.

Instituttets navn er Danmarks pædagogiske institut; dets hjemsted er København.

§ 2.

Instituttet er en direkte under undervisningsministeriet hørende institution med nøje samarbejde til alle sider af pædagogisk virksomhed. Det samarbejder med andre videnskabelige institutter og enkeltpersoner i det omfang, de enkelte arbejder og undersøgelser forudsætter.

§ 3.

Instituttet har følgende formål:

- a) At foretage undersøgelser og udføre arbejder af betydning for pædagogisk virksomhed; disse undersøgelser og arbejder skal hvile på videnskabelige metoder med bl. a. skoleforsøg og anden pædagogisk forsøgsvirksomhed som erfaringsmæssigt grundlag. Instituttet foretager undersøgelser af såvel overvejende praktisk-pædagogisk værdi som undersøgelser af mere almen-teoretisk karakter.
- b) Ved pædagogisk forsøgsvirksomhed uden for instituttet, hvortil videnskabelig støtte ønskes, at være behjælpelig med at planlægge og koordinere forsøgene samt bearbejde resultaterne heraf.
- c) Efter nærmere af instituttets ledelse fastsatte retningslinier at give psykologi- og pædagogik-studerende adgang til praktikanttjeneste ved instituttet, samt i samarbejde med Danmarks lærerhøjskole at afholde instruktionskursus med henblik på deltagelse i instituttets undersøgelser.
- d) Gennem publikationer at gøre rede for resultaterne af sit arbejde og i øvrigt

sørge for orientering om forhold af væsentlig betydning for pædagogisk virksomhed, herunder også udenlandske arbejder.

- e) At forestå distribuering og salg til skoler m. m. af sådant testmateriale o. lign., som på grund af sin særlige beskaffenhed ikke kan være frit tilgængeligt, eller ikke egner sig til udgivelse på sædvanlig forretningsmæssig basis. Instituttet overtager forlagsrettighederne til det test- og prøvemateriale, som hidtil har tilhørt Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser og Dansk skolepsykologisk forlag.

II. LEDELSE

Instituttets ledelse består af:

- a) *En direktør*, der udnævnes efter indstilling af et af ministeriet nedsat bedømmelsesudvalg.

Direktøren skal have såvel praktisk-pædagogisk som videnskabelig pædagogisk-psykologisk skoling og have et på praktisk erfaring hvilende kendskab til dansk skole og opdragelse.

- b) *Et fagligt råd* bestående af:

Instituttets direktør, der er formand for rådet.

Lederne af instituttets afdelinger.

Professorerne i de til enhver tid bestående professorater i pædagogik og psykologi ved universiteterne i København og Århus.

Professoren i psykiatri ved Københavns universitet.

En statistiker med speciale i biologisk statistik udpeget af Københavns universitet.

En skolehygiejniker udpeget af sundhedsstyrelsen.

1 medlem valgt af instituttets repræsentantskab.

De 3 sidstnævnte medlemmer udpeges som regel for perioder på 4 år.

Undervisningsministeren kan foretage ændringer i rådets sammensætning efter indstilling fra dette.

A. *Direktøren.*

§ 5.

Stk. 1. Direktøren har den daglige administrative og faglige ledelse af instituttet.

Stk. 2. Han kan på egen hånd råde over en af ministeriet nærmere fastsat del af de bevilgede midler til forskning inden for instituttets arbejdsområder, således at der sikres ham mulighed for at drive selvstændig forskning i lighed med, hvad der er tilfældet for ledere af andre tilsvarende videnskabelige institutioner.

Stk. 3. Han udarbejder i samarbejde med det faglige råd instituttets arbejdsplaner og opstiller på grundlag heraf forslag til de årlige budgetter.

Stk. 4. Han afgiver på det årlige repræsentantskabsmøde i april måned:

- a) beretning om instituttets virksomhed i det forløbne finansår, herunder med hensyn til sine dispositioner vedrørende den til hans egen rådighed stående del af de bevilgede midler, jfr. stk. 2,
- b) redegørelse for eventuelle korrektioner i arbejdsplanen for det løbende finansår,

- c) redegørelse for arbejdsplanen for det følgende finansår og forelægger i forbindelse hermed instituttets budgetforslag til repræsentantskabets godkendelse.

Stk. 5. Han foretager efter indhentet erklæring fra det faglige råd indstilling til ministeren vedrørende besættelse af afdelingslederstillinger.

Stk. 6. Han antager efter forhandling i det faglige råd midlertidig videnskabelig arbejdskraft og foretager de i denne forbindelse fornødne henvendelser til myndigheder m. v.

Stk. 7. Han antager arbejdskraft til ekspeditionskontor, bortset fra ansættelse i normerede stillinger, om hvis besættelse han foretager indstilling til ministeriet, samt eventuelle ikke-videnskabelige assistenter m. v.

B. Fagligt råd.

§ 6.

Stk. 1. Det faglige råd deltager i tilrettelæggelsen af instituttets arbejdsplaner, jfr. § 5, stk. 3, og er instituttets højeste myndighed i alle faglige spørgsmål; ingen undersøgelser eller arbejder kan iværksættes uden at være godkendt af et flertal af det faglige råds medlemmer, dog bortset fra de til rådighed for direktøren stillede midler, jfr. § 5, stk. 2.

Stk. 2. Det indsamler og tager stilling til alle forslag til undersøgelser og arbejder samt opstiller på eget initiativ sådanne forslag.

Stk. 3. Det afgiver udtalelse vedrørende ansøgers kvalifikationer ved besættelse af afdelingslederstillinger og antagelse af videnskabelig arbejdskraft.

Stk. 4. Det fastsætter sin egen forretningsorden, dog således at rådet som regel skal mødes mindst 1 gang månedlig. Alle beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed; i tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende, dog således at mindst halvdelen af rådets medlemmer skal være til stede, for at bindende beslutning kan træffes.

Stk. 5. Der tillægges medlemmer, der ikke er fast knyttet til instituttet, et af undervisningsministeriet fastsat honorar.

Stk. 6. Det faglige råds medlemmer deltager i repræsentantskabets møder uden stemmeret.

III. SAMARBEJDE MED FAGLIGE TILSYNSMYNDIGHEDER

§ 7.

Stk. 1. I det omfang, løsningen af en opgave griber ind på et område, for hvilket der er beskikket et særligt fagligt tilsyn, skal instituttets ledelse under tilrettelæggelsen og løsningen af denne opgave søge kontakt med den for området beskikkede højeste tilsynsmyndighed.

Dette vil for folkeskolen og seminarierne sige statskonsulenten for undervisningsministeriet i sager vedrørende folkeskolen og seminarierne, for mellem- og realskolerne samt gymnasieskolerne de for disse områder beskikkede undervisningsinspektører, for ungdomsundervisning henhørende under undervisningsministeriet statskonsulenten vedrørende ungdomsundervisningen; ved opgaver, som berører **Kø-**

benhavns skolevæsen, tillige skoledirektøren i København. Med hensyn til opgaver, som vedrører den videregående læreruddannelse, vil rådet på tilsvarende måde have at søge kontakt med rektor for Danmarks lærerhøjskole.

For så vidt angår andre pædagogiske områder fastsætter undervisningsministeriet - i de tilfælde, hvor området måtte henhøre under et andet ministeriums ressort, efter indstilling fra dette ministerium - til hvilken myndighed rådet vil have at henvende sig.

Den pågældende myndighed har ret til at deltage i det faglige råds drøftelse af en sådan opgave.

Stk. 2. Instituttets ledelse er i øvrigt bemyndiget til til enhver tid at henvende sig til personer, som må antages at repræsentere særlig teoretisk og/eller praktisk sagskundskab inden for bestemte områder for med dem at drøfte tilrettelæggelsen og udførelsen af undersøgelser og arbejder.

IV. REPRÆSENTANTSKABET

§ 8.

Stk. 1. Til instituttet knyttes et repræsentantskab sammensat af repræsentanter for lærerorganisationer samt andre pædagogiske foreninger og institutioner inden for instituttets arbejdsområder. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren for perioder af som regel 4 år.

Stk. 2. Repræsentantskabet sammensættes på følgende måde:

a) *Området indtil skolealderen.*

4 medlemmer.

1 medlem udpeges efter indstilling fra børnehaveseminariernes samrådsudvalg, medens de 3 øvrige medlemmer beskikkes efter indstilling fra de inden for området i øvrigt anerkendte organisationer; undervisningsministeriet fastsætter efter forhandling med arbejds- og socialministeriet, hvilke organisationer der har den omhandlede indstillingsret; såfremt denne måtte blive tillagt flere end 3 organisationer, indstiller disse i fællesskab de 3 repræsentanter. I tilfælde af, at enighed ikke kan opnås mellem organisationerne, har arbejds- og socialministeriet den endelige afgørelse.

b) *Skolen.*

15 medlemmer.

Ved beskikkelsen skal følgende fordeling iagttages:
Forskolen, 1 medlem efter indstilling af Danmarks lærerforening.
Den landsbyordnede skole, 4 medlemmer efter indstilling af Danmarks lærerforening.
Den købstadordnede skole, 3 medlemmer efter indstilling af Danmarks lærerforening og 1 efter indstilling af Danmarks realskoleforening.
Københavns kommunes skoler, 2 medlemmer efter indstilling fra Københavns kommunelærerforening og Københavns kommunelærerindeforening.
Gymnasieskolen, 2 medlemmer efter indstilling af Gymnasieskolernes lærerforening.
Særundervisningen, 1 medlem efter indstilling af Danmarks hjælpeskoleforening og Foreningen af læsepædagoger og ordblindelærere.
Amtsskolekonsulenterne, 1 medlem.

c) <i>Forsorgen.</i>	4 medlemmer.
Fordeles med	
Borneforsorgen	2 medlemmer.
Særforsorgen	2 -

Arbejds- og socialministeriet fastsætter, hvilke foreninger der har indstillingsret med hensyn til disse medlemmer; såfremt der tillægges mere end 2 foreninger indstillingsret inden for en af grupperne, indstiller de pågældende foreninger i fællesskab 2 repræsentanter; i tilfælde af uenighed træffer arbejds- og socialministeriet den endelige afgørelse.

d) <i>Andre foreninger.</i>	6 medlemmer.
1 medlem efter indstilling af Dansk seminarieforening.	
1 - - - - Det pædagogiske selskab.	
1 - - - - Socialpædagogisk forening.	
1 - - - - Ungdomsorganisationernes fællesråd.	
1 - - - - Landsforeningen af skolekommissioner og skolenævn.	
1 - - - - Foreningen af fri- og efterskoler.	

e) <i>Psykologiske og læge videnskabelige sagkyndige.</i>	3 medlemmer.
1 medlem udpeget efter indstilling af Foreningen af skolepsykologer i Danmark.	
1 medlem udpeget efter indstilling af Dansk psykologforening.	
En skolelæge efter indstilling af Landsforeningen af skolelæger.	

S/k. 3. De i § 7, stk. 1, nævnte faglige tilsynsmyndigheder samt lederen af Statens pædagogiske studiesamling har ret til at overvære repræsentantskabsmøderne og deltage i droftelserne; de deltager ikke i afstemninger.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan træffe bestemmelse om ændringer i repræsentantskabets sammensætning.

§ 9.

S/k. 1. Repræsentantskabet formidler kontakten mellem instituttet og de pædagogiske arbejdsfelter og påser, at der sker en rimelig fordeling af opgaverne på disse. Det har ret til at drøfte alle spørgsmål instituttet vedrørende og gøre indstilling herom til det faglige råd eller direktøren, ligesom det er pligtigt at optage til behandling alle sådanne spørgsmål, som forelægges det af disse myndigheder.

Stk. 2. Det vælger selv sin formand, næstformand og sekretær. Formanden indkalder til og leder alle møder, i hans forfald næstformanden.

Stk. 3. Det samles hvert år inden udgangen af april for at få forelagt direktørens beretning og redegørelse, jfr. § 5, stk. 4. På samme møde vil instituttets budgetforslag være at forelægge det til godkendelse, jfr. § 5, stk. 4 c. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem instituttets ledelse og repræsentantskabet herom træffer undervisningsministeren den endelige afgørelse.

Stk. 4. Repræsentantskabet vælger for perioder af 4 år i eller uden for sin midte et medlem til det faglige råd samt en suppleant for denne.

Stk. 5. Alle beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmeflerhed er formandens stemme afgørende.

Det fastsætter iøvrigt selv sin forretningsorden.

V. ADMINISTRATIV INDDDELING

§ 10.

Stk. 1. Ved instituttet oprettes afdelinger svarende til arbejdsområdernes naturlige hovedafsnit.

Stk. 2. Ved oprettelsen omfatter instituttet følgende afdelinger:

- 1) *Afdelingen for didaktiske undersøgelser* omfattende:
  - a. Undersøgelser angående almindelig opdragelse og uddannelse.
  - b. Undersøgelser angående opdragelse og uddannelse af børn og unge med særlige problemer.
  - c. Periodisk tilbagevendende undersøgelser af dansk opdragelses og uddannelses resultater.
- 2) *Afdelingen for pædagogisk-psykologisk grundforskning* angående:
  - a. Almindelig opdragelse og uddannelse.
  - b. Opdragelse og uddannelse af børn og unge med særlige problemer.
  - c. Pædagogikkens historie.
- 3) *Afdelingen for tests og prøver* omfattende udarbejdelse af nye tests og prøver, revision af gamle og undersøgelse af eksamens- og prøveformer.
- 4) *Afdelingen for pædagogisk forsøgsvirksomhed*, der særlig vil specialisere sig i forsøgsundervisningens teknik, og som træder i virksomhed, dels når instituttet måtte ønske et spørgsmål undersøgt gennem forsøg ved skoler o. lign., dels ved henvendelse udefra til instituttet om videnskabelig støtte til skoleforsøg. Afdelingen er således instituttets kontaktorgan såvel udad mod skoler og andre institutioner som fra disse mod instituttet, ligesom den i det omfang, det er muligt, formidler kontakten mellem forsøg udenfor instituttet. Den medvirker i øvrigt ved indsamling af forsøgs- og standardiseringsmateriale.
- 5) *Afdelingen for statistik* omfattende bl.a. tilrettelæggelse, bearbejdelse og vurdering af undersøgelser.

§ 11.

Stk. 1. Hver afdeling ledes af en afdelingsleder.

Stk. 2. Afdelingslederen forestår den praktiske gennemførelse af de til afdelingen henlagte opgaver og er nærmeste foresatte for den til disses løsning antagne assistance.

VI. ANDRE BESTEMMELSER

§ 12.

Instituttets biblioteksforhold vil være at løse i samarbejde med Statens pædagogiske studiesamling efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte retningslinier.

V

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Udvalget har ment at kunne opstille følgende anslåede årlige driftsbudget for instituttet:

1. Lønninger.....	159.570	kr.
2. Honorarer.....	12.960	-
3. Annuum.....	200.000	-
4. Kontorudgifter.....	10.000	-
5. Bibliotek og inventar.....	10.000	-
6. Rejseudgifter.....	8.000	-
7. Forskellige udgifter.....	10.000	-

ialt ..... 410.530 kr.

Til de enkelte poster bemærkes følgende:

ad 1. *honninger*. Udgiften er beregnet således:

Direktor, begyndelsesløn for professor (gift).....	21.946	kr.
Ledertillæg til direktøren 3.000 kr. + 80 %.....	5.400	-
5 afdelingsledere å 21.946 kr. (begyndelsesløn for professorer)	109.730	-
1 kontoruddannet assistent (ber. efter satserne for ugifte over 30 år)	8.734	-
2 kontorister (beregnet efter satserne for ugifte under 30 år)	13.760	-
ialt	159.570	kr.

Alle de nævnte lønninger er beregnet efter satserne pr. 1. april 1953.

Med de omfattende opgaver, instituttet skal løse, vil det være nødvendigt, at der til dette er knyttet et effektivt kontorapparat; man har derfor regnet med, at der på instituttets kontor må ansættes en kontoruddannet assistent, som kan forestå det daglige kontorarbejde samt salget af prøvemateriale m. v. 4- to **kontorister**.

ad 2. *Honorarer*. Da der pålægges de medlemmer af det faglige råd, som ikke er ansat ved instituttet, et ikke uvæsentligt ekstraarbejde udenfor deres egentlige arbejdsområde, har man fundet det naturligt, at der tillægges dem et mindre honorar for dette arbejde; man har anslået dette honorar til 100 kr. månedlig, eller 1200 kr. årlig. Udgiften for 6 medlemmer vil herefter udgøre 7.200 kr. årlig + for tiden 80 %, eller ialt 12.960 kr.

ad 3. *Annuum*. Det vil være en nødvendighed, at der på instituttets budget afsættes et beløb til dækning af udgifter i forbindelse med løsningen af instituttets opgaver. Den største og vigtigste post blandt disse udgifter vil blive til løse videnskabelig assistance for afdelingslederne, idet de fleste opgaver vil være af et sådant omfang, at de kun vil kunne løses indenfor en rimelig tid, hvis sådan medhjælp kan antages efter behovet i hvert enkelt tilfælde. Endvidere vil det være nødvendigt, at instituttet kan antage uvidenskabelig arbejdskraft til assistance ved optælling, skematisering etc. af indsamlet materiale, som ofte må være af et meget betydeligt omfang, hvis sikre beslutninger skal kunne uddrages heraf. Herudover må der påregnes udgifter til særligt materiale m. v. til brug ved undersøgelser og forsøg. Størrelsen af de til dette formål afsatte beløb vil således i høj grad blive afgørende for, i hvilket omfang instituttet vil blive i stand til at løse de opgaver, man forventer; udvalget har derfor anslået, at der mindst må afsættes 200.000 kr. årlig hertil.

ad 4. *Kontorudgifter*. I dette beløb indgår udgiften til papir, tryksager, porto, telefoner m. v.

ad 5. *Bibliotek og inventar*. Beløbet er beregnet til nødvendige anskaffelser af faglig litteratur og tidsskrifter samt til vedligeholdelse og anskaffelse af inventar og videnskabeligt apparatur m. v.

ad 6. *Rejseudgifter*. Det må forventes, at instituttets medarbejdere i ikke ringe omfang vil komme til at foretage rejser til de steder rundt i landet, hvor undersøgelser forberedes eller er i gang. Man har anslået udgiften til 800 kr. månedlig i 10 måneder.

ad 7. *Forskellige udgifter*. Herunder indgår bl. a. udgiften ved repræsentantskabsmøder, instruktionsmøder o. lign.

Der må yderligere påregnes visse udgifter ved publicering af resultaterne af instituttets arbejder m. m., men dette vil dog i et vist omfang kunne ske i allerede eksisterende tidsskrifter o. lign., ligesom der vil kunne påregnes visse indtægter ved salg af større publikationer samt af tests og prøvemateriale, jfr. at Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser i 1952/53 har solgt for ca. 42.000 kr. sådant materiale. Man har derfor ment, at denne side af instituttets virksomhed såvel som udgifter ved salg og distribuering af tests og prøvemateriale stort set vil kunne hvile i sig selv eller i hvert fald kunne gennemføres indenfor de øvrige bevillingers rammer.

Til de forannævnte udgifter kommer bygningsudgifter (husleje, rengøringsudgifter m.v.), som udvalget ikke har ment at kunne opgøre bl. a. under hensyn til, at de vil afhænge af instituttets bygningsmæssige placering.

Af samme grund har udvalget ikke ment at kunne foretage en opgørelse af etableringsudgifterne, men skal om dette spørgsmål iøvrigt henvise til foranstående betæknings afsnit II. F.

Udvalget finder anledning til at påpege, at de foran anslåede udgifter må anses for yderst rimelige, når henses til, at instituttet under sit område omfatter hele den danske skole i alle dens former foruden børnehave, børneforsorg, særforsorg m. m., og at statens udgifter alene til folkeskolen på finansloven for finansåret 1953/54 er opført med ca. 150 millioner kroner, hvortil kommer kommunernes meget betydelige udgifter. De årlige driftsudgifter til det pædagogiske institut vil således ikke overstige driftsudgifterne til en middelstor kommunal skole eller et gymnasium.

I nutiden med dens voldsomme indsats af menneskelige og økonomiske kræfter i den materiel-tekniske forsknings tjeneste er man iøvrigt tilbøjelig til at glemme, at kvaliteten af det af undervisning og opdragelse prægede menneskemateriale økonomisk er mindst lige så betydningsfuld for den materielle kultur som teknikkens effektivitet, råmaterialernes bonitet eller udnyttelsen af handelens markeder. Hvad den ikke-materielle kultur angår, er den menneskelige kvalitet alt afgørende for det åndelige liv og den verden af værdier, der kan nås. Resultaterne af en pædagogisk forsken vil ikke kunne vise sig så hurtigt og så direkte måleligt som resultaterne af en teknisk-videnskabelig forsken, men i det lange løb vil den, hvis der bydes den gode kår, kunne betyde mindst lige så meget - også økonomisk.

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag 1. Henvendelse til undervisningsministeriet og arbejds- og socialministeriet om nedsættelse af udvalg vedr. den pædagogiske forskning.....	51
Bilag 2. Skrivelse til undervisningsministeriet af 7. december 1947 fra lærerforeningernes 7-mandsudvalg og Frit Danmarks lærergruppe om forsøgsundervisning.....	52
Bilag 3. Oversigt over ordningen i fremmede lande.....	54
Bilag 4. Oversigt over arbejder og undersøgelser foretaget af Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser.....	60
Bilag 5. Oversigt over de af udvalget modtagne opgaveforslag.....	62
Bilag 6. Forsøgsvis indplacering af opgaverne på instituttets afdelinger.....	72
Bilag 7. Udkast til retningslinier for et samarbejde mellem instituttet og Statens pædagogiske studiesamling, af inspektør Poul Müller.....	81
Bilag 8. Henvendelse til udvalget af 24. juli 1951 fra en række organisationer, der er tilsluttet O. M. E. P.....	84

Den 7. december 1945.

Undertegnede repræsentanter for universitetets psykologiske laboratorium og for de forskellige grene af den danske skole, herunder også børneforsorgen og særfor-
sorgen, tillader sig herved at rette en henvendelse til undervisningsministeriet og
arbejds- og socialministeriet med opfordring til at nedsætte et udvalg til drøftelse
af spørgsmålet, hvorledes et nærmere samarbejde mellem de praktisk arbejdende
institutioner og den videnskabelige psykologi og pædagogik kan tilvejebringes med
en udvidelse af den psykologisk-pædagogiske forskning for øje.

I de senere år er der i pædagogiske kredse opstået et stadig stærkere voksende
ønske om at drage praktisk nytte af den videnskabelige forsknings resultater, lige-
som man erkender nødvendigheden af, at dansk skole og videnskab hævder sin stil-
ling inden for det internationale samarbejde.

Arvin.

Danmarks lærerhøjskole.

Brüel.

Danmarks realskoleforening.

Disa Christjansen.

Københavns kommunelærerindeforening.

Fauring.

Københavns kommunelærerforening.

Højberg Christensen.

Undervisningsinspektør.

Knudsen.

Børnesagens fællesråd.

5

Henning Meyer.

Leder af det skolepsykologiske arbejde
på Frederiksberg.

11 11 11 11

Møller Nielsen.

Skoleinspektør, Frederiksberg.

Niels Nielsen

Danmarks lærerforening.

Rubin

Professor i psykologi.

Erik Thomsen.

Leder af det skolepsykologiske arbejde
i København.

Tranekjær Rasmussen.

Docent i anvendt psykologi.

Bjørneboe.

Undervisningsinspektør.

gn.

Gymnasieskolernes lærerforening.

Marg. Jensen.

Dansk børnehaveråd.

Leunino.

Særforsorgsdirektør.

D I M U L L E R

Poul Muller.

Statens pædagogiske Studiesamling.

Chr. Nielsen.

Det pædagogiske selskab.

6

Sofie Rifbjerg

Skoleinspektør for de københavnske
hjelpeklasser.

A. Stampe Rasmussen.

Udvalget for skolepsykologiske Undersøgelser.

S. A. Tordrup.

Leder af det skolepsykologiske arbejde
i Gentofte.

Den 20. november 1947.

Til undervisningsministeren.

Mens staten opretholder forsøgsvirksomheder på en række områder af betydning for borgernes sundhed eller næringsvejenes udvikling, har den ikke givet skolen, der dog griber ind i hver eneste borgers tilværelse, tilsvarende muligheder for fornyelse. Der var en tid, hvor private skoler på afgørende måde kunne tage initiativ til eksperimenter til gavn for hele vor skole. Men den mægtige udvikling, den offentlige skole har gennemgået, og som på så mange måder har betydet fremskridt og landvinding, har føleligt begrænset mulighederne for privat initiativ på det pædagogiske område. Staten har således dobbelt grund til at åbne adgang for en forsøgsvirksomhed, der kan give skolen lejlighed til gennem eksperimenter at gøre nye erfaringer og derved holde trit med udviklingen.

Krigens oplevelser har givet nyere pædagogiske tanker aktualitet verden over. Det mærkes også hos os. Men vi kan ikke leve på fremmedes eksperimenter. Vi har vor egen skoletradition og må gøre vore erfaringer ud fra vort eget udgangspunkt.

Det vil således være værdifuldt for skolen at få gjort forsøg over f. eks.:

1. Elevernes selvvirksomhed.
2. Differentiering af eleverne, dens art og omfang.
3. Delt - udelt skole.
4. Undervisningsplaners bestemmelser.
5. De manuelle fags stilling.
6. Generelle metoder, f.eks.: klasseundervisning, individuel undervisning, gruppeundervisning.
Fagdelt undervisning, emneundervisning, periodelæsning.
Metodekombinationer.
7. Undervisningsmetoder i de enkelte fag.

Med henvisning til ovenstående tillader undertegnede sig at foreslå, at staten ved anerkendelse og økonomisk støtte af forsøgsarbejdet inden for skolen skaber rammerne for forsøgsskolen, der tænkes at være en fællesbetegnelse for de skoler inden for de forskellige skoleformer (til og med 3. gymnasieklasse samt ungdomsskolen og seminariet), der påtager sig at iværksætte kontrollerede forsøg efter forud godkendte planer. Som forsøgsskolens øverste myndighed med ansvar over for ministeriet tænkes nedsat en kommission på 11 medlemmer:

Statskonsulenten for folkeskolen, undervisningsinspektørerne for mellem- og realskolerne og for gymnasieskolerne, statskonsulenten for ungdomsskolen samt 7 medlemmer, der udpeges af ministeriet, deraf 2 efter indstilling af Danmarks Lærerforening, 1 efter indstilling af Københavns Kommunalærerforening og Københavns Kommunalærerindeforening, 1 efter indstilling af Danmarks Realskoleforening, 1 efter indstilling af Gymnasieskolernes Lærerforening, 1 efter indstilling af Dansk Seminarieforening og 1 skolepsykolog efter indstilling af Foreningen af Skolepsykologer i Danmark. - Kommissionen vælger selv sin formand.

Til at bistå kommissionen ansætter undervisningsministeren for 6 år ad gangen

en konsulent for forsøgsskolen og medhjælpere for denne, repræsenterende de forskellige skoleformer. Ansættelserne sker efter indstilling af kommissionen.

Kommissionen får forsøgsplanerne forelagt til godkendelse. Både statsskoler, kommunale skoler og private skoler kan anerkendes som forsøgsskoler. Anerkendelsen skal omfatte hele skolen eller dele (aldersklasser, undervisningsfag) af en skole. Den gives på åremål efter forsøgets art, men kan fornyes. Statskassen udreder de merudgifter til driften, forsøgsvirksomheden medfører, og yder efter kommissionens indstilling tilskud til nødvendige anlægsudgifter.

Kommissionen drager omsorg for, at resultaterne af forsøgene bearbejdes og vurderes af et udvalg af pædagoger og skolepsykologer.

N. Nielsen.

Formand for Danmarks Lærerforening.

Herluf Jensen ¹⁾.

Formand for Dansk Seminarieforening.

Sigurd Højby.

Formand for Gymnasieskolernes
Lærerforening

Disa Christjansen.

Formand for Københavns Kommune-
lærerindeforening.

W. Stenberdt.

Formand for Danmarks Realskoleforening.

Georg Christensen.

Frit Danmarks Lærerguppe.

Knud Faurine.

Formand for 'Københavns' Kommune-
lærerforening.

Joh. Marie Mathiesen.

Formand for Pædagogisk Selskab.

¹⁾ Seminarieforeningen tager forbehold med hensyn til den i 3. sidste stykke nævnte konsulent.

OVERSIGT OVER ORDNINGEN I FREMMEDE LANDE

Udvalget har gennem undervisningsministeriet søgt indhentet oplysning om det pædagogiske forskningsarbejde i en række lande, idet man herved i første række har lagt vægt på at få nærmere oplysning om rammerne for dette arbejde i de enkelte lande, herunder specielt om der var oprettet særlige pædagogiske forskningsinstitutter.

På grundlag af det modtagne materiale, der er fremskaffet dels gennem statskonsulenten vedrørende fremmede landes skoleordninger, dels ad officiel vej gennem udenrigsministeriet, er følgende oversigt opstillet. Det bemærkes, at materialet i hovedsagen er baseret på oplysninger meddelt i 1951, og at de forskellige landes besvarelser har været af meget uensartet omfang.

I følgende lande findes et særligt forskningsinstitut for landet som helhed:

Norge.

I henhold til vedtagelse i Stortinget i 1936 oprettedes »Universitetets Pædagogiske Forskningsinstitut«, idet der samtidig blev oprettet et professorat i pædagogik ved universitetet i Oslo*).

Instituttet sorterer administrativt under Oslo universitet og er således en statsinstitution; det ledes af professoren i pædagogik og har ingen særlig styrelse.

Det nævnte professorat blev besat fra 1. januar 1938, og professorens første opgave blev at organisere studieforholdene i faget, herunder at få tilvejebragt laboratorier, bibliotek, modelokaler etc. Det blev dernæst tilladt de studerende at tage pædagogik som hovedfag til skoleembedseksamen eller magisterkonferens, og som emner som eksamensafhandlinger kunne nu tages pædagogiske og psykologiske undersøgelser på videnskabeligt grundlag. - En lang række sådanne afhandlinger er fremkommet, ligesom en del af de pædagogik-studerende efter afsluttet eksamen har taget videregående videnskabelige undersøgelser op.

Udover lederen er der ikke til instituttet knyttet faste medarbejdere. Den fornødne arbejdskraft antages fra opgave til opgave i det omfang, instituttets pengemidler tillader det. For tiden er der til instituttet knyttet en del assistenter med løn og arbejdsvilkår i overensstemmelse med det offentlige regulativ. I efterkrigsårene har instituttet opnået en betydelig støtte gennem Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd, det ene af de 3 forskningsråd, som er oprettet til forvaltning af midler fremkommet gennem tipstjenestens overskud.

Det var de 3 store lærerorganisationer, som tog initiativet til instituttets oprettelse, og som også har taget initiativet til en indsamling til dannelse af Norsk Pædagogisk Forskningsfond, men der består ingen institutionel forbindelse mellem disse organisationer og instituttet.

Komiteen for pædagogisk forskning. Denne blev nedsat i 1933 på foranledning af Oslo og Aker skolestyrelser og begyndte sit arbejde i 1935. Komiteens midler består af bidrag fra forskellig side (for tiden 4.000 norske kroner) samt indtægter ved salg af forskellige prøver.

Komiteen har udsendt forskellige publikationer og foretaget forskellige undersøgelser**).

Man skal til slut henlede opmærksomheden på, at spørgsmålet om en nyordning af den pædagogiske forskning også i Norge er genstand for drøftelse. Man henviser især til den betænkning, det norske »Samordningsnævn for skolevæsenet« i 1951 har afgivet om læreruddannelsen. I tilslutning til forslag om en ændring af seminarieuddannelsen foreslås oprettet en »Norges pædagogiske højskole«, der skal være centrum for al videregående pædagogisk uddannelse. Hertil skal ifølge betænkningen også henlægges den videnskabelige forskning af pædagogik og andre uddannelsesspørgsmål. Denne forskning er - hedder det i betænkningen - så ny og lidet udformet, at det er rimeligt at samle den i et særligt institut, hvor man kan undersøge alle skolespørgsmål i fuld sammenhæng. Det ville være en rationalisering af såvel

*) Jfr. Vor Ungdom, nr. 5, oktober 1950. Universitetets Pædagogiske Forskningsinstitut - ved prof., dr. Johs. Sandven.

**) Jfr. Vor Ungdom, nr. 5, oktober 1950, side 135 ff.

arbejdskraft som lønninger. Den pædagogiske højskole, der tænkes forlagt til Oslo, skal i sig optage Norges lærerhøjskole på Lade, Pædagogisk institut og Pædagogisk seminarium.

Så vidt vides er der endnu ikke stillet noget lovforslag i henhold til betænkningen.

Sverige.

Den 1. november 1944 oprettedes Statens *Psykologisk-Pædagogiske Institut*, efter at spørgsmålet om et sådant instituts oprettelse, der bl. a. var blevet fremført ved et møde i Sigtuna i 1934 mellem folkeskoleinspektører og seminarielærere, havde været genstand for overvejelse i forskellige offentlige kommissioner og udvalg*).

Administration:

Institutionen forestås af en styrelse med følgende sammensætning:

- 1) Rektor for statens normalskole, der tillige er direktør for instituttet.
- 2) Professoren i psykologi og pædagogik ved universitetet i Lund.
- 3) Professoren i pædagogik ved universitetet i Uppsala.
- 4) Professoren i pædagogisk psykologi ved universitetet i Uppsala.
- 5) Professoren i psykologi og pædagogik ved højskolen i Stockholm.
- 6) Professoren i psykologi og pædagogik ved højskolen i Gøteborg.
- 7) Skoleoverlægen.

Disse selvskrevne medlemmer suppleres med følgende af kongen beskikkede:

- 8) En repræsentant for folkeskolen.
- 9) - - - den højere skole (**läroverken**).
- 10) - - - højere læreanstalter.
- 11) - - - yrkesundervisningen.
- 12) • - - offentlighedens, særlig forældrenes interesser.

Formanden for styrelsen udpeges af kongen.

Til instituttet er knyttet en fast sekretær.

Formål:

- 1) Videnskabelig virksomhed på det psykologisk-pædagogiske område med direkte sigte på skolens behov.
- 2) Støtte til enkeltpersoner med henblik på forskning inden for instituttets virksomhedsområde.
- 3) Organisering og ledelse af pædagogisk forsøgsvirksomhed i samråd med *skolöverstyrelsen* og *överstyrelsen för yrkesutbildning*.
- 4) Kursusvirksomhed.

Endvidere har instituttet i stadig stigende grad været anvendt som konsulent og rådgiver for forskellige myndigheder og organisationer.

I den af 1946 års skolkommision i oktober 1952 afgivne betænkning »*Den Första Lärarhögskolan*» er der imidlertid stillet vidtgående forslag om en udbygning af den pædagogiske forskning i forbindelse med en revision af læreruddannelsen.

Denne skal gives ved en række lærerhøjskoler, der skal afløse seminarierne og give læreruddannelsen en videnskabelig karakter. Lærerhøjskolerne skal derfor have akademisk undervisning - ny eksamensform og samarbejde snævert med universiteterne, i hvis nærhed de tænkes oprettet. Læreruddannelsens videnskabelige karakter søger man sikret ved at knytte den sammen med pædagogisk forskning, som lærerhøjskolerne skal blive arnesteder for, dels således at de dirigerer og indhøster erfaringer fra de skoleforsøg, som allerede er i gang i mange skoledistrikter, dels ved at foretage pædagogisk forskningsarbejde i særlige til byskolen knyttede eksperimentsskoler. En professor i skoleforskning skal - hjulpet af mange medarbejdere - til-

*) Jfr. Vor Ungdom, nr. 6-7, november 1950. Statens psykologisk-pædagogiske institut 1946-1950 - ved universitetssekretær, fil. lic. Jon Naeslund.

rettelægge og have det overste ansvar for forskningsarbejdet. Denne sammenknytning af læreruddannelsen og forskningen skulle bevirke en stadig fortsat reform af skolevæsenet, således at dette tilpasses efter samfundet og samfundet er med til at omforme det.

Det svenske forslag, der har sit forbillede i den finske lærerhøjskole i Jyväskylä, har endnu ikke affodt noget lovforslag.

England.

National Foundation for Educational Research in England and Wales.

Instituttet, der blev startet i 1947 for at skabe et nationalt centralorgan for pædagogisk forskning, er en selvstændig organisation.

Formål:

- a. *at* foretage pædagogisk forskningsarbejde enten gennem sine egne medarbejdere eller i samarbejde med andre, herunder de lokale undervisningsmyndigheder, universiteterne og lærerne og fra tid til anden at publicere resultaterne heraf.
- b. *at* samle og formidle oplysning om pædagogiske spørgsmål, specielt sådanne, som angår forskningsarbejde, tjene som kontaktorgan i forhold til lignende institutioner i udlandet, *at* give råd og vejledning angående pædagogiske forskningsspørgsmål eller at give økonomisk støtte til sådant arbejde, *at* udgive pædagogiske håndbøger og rapporter, standardiserede prøver o. lign. publikationer.

Ledelse:

The Council of Foundation, et repræsentantskab bestående af repræsentanter for

- 1) Local Education Authorities,
- 2) Lærerorganisationerne,
- 3) **Universiteter,**
- 0 Other Educational Bodies,
- 5) Individuelle medlemmer.

Dette repræsentantskab er nærmest et formelt organ, der i hovedsagen har delegeret sine beføjelser til *The Executive Committee*, der består af et mindre antal repræsentanter for de i The Council repræsenterede grupper. *Daglig leder* er en direktør. Arbejdet udføres ved særligt antagne medarbejdere til de enkelte opgaver.

Skotland.

The Scottish Council for Research in Education (oprettet 1927), et selvstændigt af **staten** uafhængigt organ.

The Council består af 39 medlemmer udpeget af:

- 1) Sammenslutningen af County Councils i Skotland (6),
- 2) Sammenslutningen af Counties of Cities i Skotland (4),
- 3) Educational Institute of Skotland (8),
- 4) Sammenslutningen af Directors of Education i Skotland (5),
- 5) Nationalkomiteen for The Training of Teachers (2),
- 6) Training Centres og Colleges (4),
- 7) Universiteter (4),
- 8) British Psychological Society (Skotske afdeling) (2),
- 9) Skolelægesammenslutningen (2).

The Council nedsætter særlige komiteer, såsom Executive Committee, Finance Committee og særlige komiteer til at følge enkelte opgaver.

Instituttets faste personale omfatter foruden en ulønnet direktør en »Research Officer«

og et mindre, administrativt personale. Iøvrigt udføres arbejdet - til dels på frivillig basis - af interesserede lærere, skoler m. m.

Udover ved de nævnte landsomfattende institutioner foregår der i disse lande også på og i tilknytning til de enkelte universiteter et ikke ringe pædagogisk forskningsarbejde, som oftest forestået af professorerne i pædagogik.

I de følgende lande findes *intet særligt forskningsinstitut for landet som helhed.*

Finland.

En af staten nedsat komité har for ca. 5 år siden afgivet en betænkning om et selvstændigt, af staten oprettet, pædagogisk forskningsinstitut i Finland. Forslaget blev anbefalet af Finlands universitet, som desuden foreslog, at der til instituttet skulle knyttes en særlig afdeling for psykologisk forskning med særligt henblik på »anslagprøvningsarbejde« og arbejdspsykologiens store betydning. Forslaget har indtil videre ikke kunnet realiseres af økonomiske årsager.

Professorerne i pædagogik og didaktik ved Helsingfors universitet har, uanset det nævnte forslag, truffet foranstaltninger til grundlæggelsen af et særligt pædagogisk institut ved universitetet med det formål dels at fremme studenternes uddannelsesbehov, særligt med henblik på uddannelsen af skolepsykologer, dels for indtil videre at tjene som centralsted for uddannelse af doktorander.

Endelig bør nævnes, at videnskabelig forskning på det psykologisk-pædagogiske område indgår i Jyväskylä Pedagogiske Højskolas program, og at der til denne er knyttet et særligt forskningsinstitut under ledelse af en professor med 2 assistenter. Endvidere udgiver den et tidsskrift og en publikationsserie*).

Frankrig.

I Frankrig er studier og forskning inden for pædagogikken hverken centraliseret eller overhovedet forenet, men drives inden for specielle institutioner, som hver har sit eget initiativ og kontrollerer sit eget arbejde.

Disse institutioner er følgende:

1) Det nationale centrum for pædagogisk materiale (Pædagogisk Studiesamling), der særligt har som opgave at samle og gøre bekendt alt materiale af pædagogisk art nyttigt for pædagogisk arbejde og studier.

2) Sévres-Centret for pædagogiske studier, der samler franske og udenlandske pædagoger til studieophold (med forelæsninger og øvelser), hvor man studerer og sammenligner pædagogiske metoder brugt i forskellige lande.

3) Det børne-psyko-biologiske laboratorium (ved Paris' universitets psykologiske laboratorium), der helliger sig studiet af grundlaget for en pædagogik tilpasset til de psykologiske opdagelser.

4) Universitetsinstitutterne (Pariseruniversitetets psykologiske institut, Lyon-Universitetets institut for psykologi og pædagogik, Montpellier-Universitetets medico-socialt institut for psykologisk pædagogik), hvor man foruden forskningsopgaverne har den opgave at bibringe studerende og kommende forskere viden om pædagogikkens historiske grundlag og pædagogikkens metodologi.

5) Foruden disse institutioner kan det være på sin plads iøvrigt at nævne:

a) Foreningerne, pædagogiske sammenslutninger eller grupper, som i det store og hele er dannet som følge af privat initiativ, udfolder en betydningsfuld virksomhed med hensyn til pædagogiske studier og forskning.

b) Det nationale centrum for videnskabelig forskning, som ved bevillinger og understøt-

* Jfr. Koskenniemi: »Pedagogiska höjskolan i Jyväskylä«. Pædag. psyk. tidsskrift, bd. VII (1947), s. 214 II.

teiser og ved organisation af fremskaffelse af oplysninger, opmuntrer og letter forskeres og laboratoriers arbejde.

c) College de France, som kan sikre og bevare videnskabelige opdagelsers værdi og rigdom ved at tilbyde deres ophavsmænd en lærestol, hvor de under eget ansvar kan udvikle og give udtryk for personlige synspunkter, inden for hvilket område de måtte ønske det.

Det er nødvendigt at bemærke, at de ovenfor skitserede klassifikationer ikke implicerer nogen streng deling mellem de forskellige virksomheder, hvis område undertiden overlapper hinanden.

Den pædagogiske forskning i Frankrig frembyder altså ikke en pyramide-struktur i lighed med den civile administrations organisation, men kommer til virksomhed og udvikling efter et gensidigt udvekslingsprincip.

I det følgende uddybes lidt nærmere de i det foregående nævnte institutioners virkefelt.

1) »Det nationale centrum for pædagogisk materiale« svarer i nogen grad til den danske »Statens pædagogiske studiesamling«, men dog med et noget større virkefelt end **studie-**samlingens. Det tjener således f. eks. til at formidle forbindelsen mellem staten og forskellige pædagogiske organisationer, både indenlandske og udenlandske som f. eks. Unesco.

Desuden indsamler og bearbejder »Det nationale centrum for pædagogisk materiale« alt pædagogisk materiaLe, som kan være nyttigt for administrationen.

2) »Sévres-Centret for pædagogiske studier« samler ikke studerende, men opdragere, som allerede er i funktion, og som ønsker at udveksle erfaringer og sammen beskæftige sig med pædagogiske problemer. Man kan måske sige, at det er et forsøg på at trække alle lærere, der har lyst til det, med ind i et pædagogisk forskningsarbejde.

Her diskuteres og bearbejdes erfaringerne fra forskøgsklasserne overalt i Frankrig.

Det er centrum for pædagogiske foreninger, som er oprettet for at studere de almindelige problemer, således koordination af undervisning, disciplin osv., osv.

Desuden er centret åbent for udlændinge, der ønsker orientering om og søger kontakt med fransk undervisningsvæsen.

3) Det borne-psyko-biologiske laboratorium (ved **Paris'** universitets psykologiske laboratorium) svarer i visse henseender til Københavns universitets børnepsykologiske klinik; dog foregår der også ved det franske laboratorium forskning inden for den normale børnepsykologis rammer.

i) Universitetsinstitutterne.

a) Pariseruniversitetets psykologiske institut kan sammenlignes med Kobenhavns universitets psykologiske laboratorium.

b) Lyon-universitetets institut for psykologi og pædagogik svarer nærmere til, hvad man herhjemme har tænkt sig ved et forskningsinstitut for pædagogik, idet det såvel driver psykologisk forskning med henblik på anvendelse inden for pædagogikken som udfører et egentligt pædagogisk forskningsarbejde (svarende til foranstående betæknings forslag om afdelingen for grundforskning og afdelingen for didaktiske undersøgelser).

Instituttet ledes af universitetets administration. Til rådighed for ledelsen af dette institut står der et konsultativt råd, bestående af ca. 20 medlemmer, hentet fra forskellige interesserede kredse inden for civiladministrationen.

c) »Montpellier-universitetets medico-sociale institut for psykologisk pædagogik« beskæftiger sig særlig med forskning angående børn og unge med tilpasningsvanskeligheder.

Instituttet er administreret af et råd på 15 medlemmer, og den sociale forsyng synes at have en vis indflydelse på ledelsen.

Holland.

Universitetet i Leyden (drives af staten).

Der undervises i pædagogikkens teori og dens praktiske anvendelse ved en ekstraordinær professor. - Endvidere er til universitetet knyttet et psykologisk institut med 1 professor og 3 assistenter. Intet samarbejde med pædagogiske organisationer uden for universitetet.

Universitetet i Utrecht (drives af staten).

Til universitetet er knyttet et pædagogisk institut, der ledes af professoren i pædagogik.

Personale: 5 videnskabelige medarbejdere, en administrator, en maskinskriverske, et varierende antal studerende assistenter.

Driver ikke blot ren videnskabelig undervisning og forskning, men foretager også i et rigt omfang undersøgelser af praktisk pædagogisk værdi. Samarbejder med undervisningsmyndighederne.

Et særligt fond muliggør undersøgelser, som ikke vil kunne gennemføres inden for det ordinære budget.

Universitetet i Groningen (drives af staten).

Der findes intet særligt pædagogisk institut ved universitetet, men der findes ved dette en forening for pædagogisk undervisning, der foranstalter møder o. lign. vedrørende pædagogiske emner m. v., som ikke i forvejen doceres på universitetet.

Universitetet i Amsterdam (kommunalt).

Der er til dette knyttet et særligt pædagogisk institut, der er privat, men modtager tilskud fra stat og kommune.

Arbejder snævert sammen med universitetet, men har intet samarbejde med lærerorganisationer o. lign.

Ledes af en professor bistået af 6 undervisningsassistenter, 3 videnskabelige medarbejdere, 1 kontorchef og 3 assistenter.

Har to afdelinger, nemlig en for skolernes pædagogik og en for »social« pædagogik. Den sidste afdeling ledes af professoren i dette fag.

Universitetet har 3 pædagogiske professorater, nemlig almindelig pædagogik, social pædagogik og ortopædagogik.

Universitetet i Nimivegen (katolsk).

Et pædagogisk institut er oprettet i slutningen af 1950. Er foreløbig kun knyttet en assistent hertil, idet det hele er på begyndelsesstadiet og ikke har funde sin endelige form.

U. S. A.

Der er i U. S. A. foregået et banebrydende pædagogisk forskningsarbejde af uhyre betydning, som det imidlertid vil falde uden for rammerne af nærværende betænkning nærmere at gennemgå.

Til illustration af rammen for dette arbejde gengives nedenfor indledningen til en skrivelse af 18. april 1951, indhentet på udvalgets foranledning fra Office of Education, Washington, D. C.:

The questions to which the Danish Cultural Attache here ind Washington, has been asked to get answers with regard to educational research in this country seem to be based on the assumption that there is a central educational research institute in the United States. While the Office of Education, Federal Security Agency, does serve in some respects as a central research institute, the functions of the Office are more extensive than research alone, and such research activities as are carried on by the Office of Education tend in general to be limited. The fundamental fact is that education in the United States is decentralized among the 48 States, and, within the States, commonly (to a large extent) is decentralized among the communities within the State.

The principal agencies of educational research in the United States include the colleges, universities, and the teachers colleges; the city school systems; and a few of the State departments of education. A slight amount of research is also conducted in the education programs of the Department of Defense and its constituent units (the Army, the Navy, and the Air Force); added to this should be the Coast Guard, which, in peace time, is under the jurisdiction of the Treasury Department. Also to be mentioned is the U. S. Department of Agriculture which conducts research especially in the field of home economics education, and the National Education Association.

OVERSIGT OVER ARBEJDER OG UNDERSØGELSER, SOM UDVALGET FOR SKOLEPSYKOLOGISKE UNDERSØGELSER HAR FORETAGET

Regning.

1. Nogle **standpunktsprover** i regning. Ved Henning Meyer. 1926.
2. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til standardiserede standpunktsprover i regning for kobstadskoler: Add. I, add. II, sub., mult. og div. 1926.
3. Standpunktsprover i de 4 regningsarter for landsbyskoler. Ved Henning Meyer. 1929.
- i. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til standardiserede standpunktsprover i regning for landsbyskoler: Add. I, add. II, sub., mult. og div. 1929.
5. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til udvidet anvendelse af standardiserede standpunktsprover i regning for kobstadskoler: Add. I, add. II, sub., mult. og div. 1929.
6. Standpunktsprover i regning med decimaltal og omsætning inden for det metriske system. Ved Henning Meyer. 1931.
7. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til afholdelse af standardiserede standpunktsprover i regning med decimaltal og omsætning inden for det metriske system i landsby- og kobstadskoler. 1931.
8. Standpunktsprover i de 4 regningsarter for de lavere klasser. (København-Frederiksberg). Ved Henning Meyer. 1934.
9. Materiale til afholdelse af standardiserede standpunktsprover i de 4 regningsarter for de lavere klasser. (Kobstadskoler). 1934.
10. Standpunktsprover i regning. De 4 regningsarter. Hele tal. (Kobstadskoler). Ved R. Mejsing. 1944.
11. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til standardprøver i regning. De 4 regningsarter. Hele tal. (Kobstadskoler). 1944.
12. Blanketter, lister, vejledning og vurdering til den standardiserede standpunktsprøve i problemregning for 3. og 4. klasse. (Kobstadskoler). 1948.
13. Blanketter og vejledning til prøver i regning ved skolegangens begyndelse. Ved Torben Gregersen. 1950.
14. Blanketter og vejledning til orienteringsprøver og standardiserede standpunktsprover i regning for begyndere. 1951.
15. Orienteringsprøver og standpunktsprover i regning for begyndere. Ved Richard Pedersen og C. A. Hoeg Larsen. 1952.
16. Blanketter og vejledning til standardiserede prøver i omsætning. 4. og 5. kl. 1952.
17. Standardiserede prøver i omsætning for 4. og 5. kl. Ved Sv. Skyum-Nielsen. 1952.
18. Standpunktsprover i blandet regning. 4. og 5. kl.
19. Standpunktsprover i problemregning. 4. og 5. kl.
20. Standardiserede standpunktsprover i de 4 regningsarter. Hele tal. Landsbyskoler. Add. A, add. C, add. D, sub. A, sub. **B**, mult. A, mult. B, div. A og div. B.

De tre sidste arbejder er ikke afsluttede på nuværende tidspunkt (nov. 1952).

Læsning.

1. Standpunktsprøve i stillelæsning på grundlag af materiale fra københavnske og frederiksbergske skoler. Ved Oluf Ulnes Olsen. 1931.
2. Standpunktsprover i stillelæsning for landsbyskolen. Ved Oluf Ulnes Olsen. 1933.
3. Materiale til afholdelse af standpunktsprover i stillelæsning i landsby- og købstadskoler. 1933.
4. Standpunktsprover i stillelæsning for de lavere klasser. København-Frederiksberg. Ved Oluf Ulnes Olsen. 1937.
5. Materiale til afholdelse af standpunktsprover i stillelæsning for de lavere klasser. 1937.
6. Blanketter og instruktion til prøver i læsning og skrivning ved skolegangens begyndelse. Ved Helge Jensen. 1950.

7. Udarbejdelse og standardisering af nye læseprøver for grundskole- og mellemskoletrinene. Det sidste arbejde er ikke afsluttet på nuværende tidspunkt (nov. 1952).

Retskrivning.

1. Stavelister for 2., 3., 4. og 5. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1936.
2. Lærerens bog til stavelister for 2.-5. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1936.
3. Stavelister for 6., 7. og 8. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1939.
4. De nødvendigeste danske ord. Lærerens bog til stavelister for 2.-8. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1940.
5. Standardprøver i retskrivning, 3.-5. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1942.
6. Standardprøver i retskrivning, 6.-8. skoleår. Ved A. Noesgaard. 1943.
7. Fejltyper i dansk retskrivning. Ved A. Noesgaard. 1945.
8. Stavelister for 2., 3., 4. og 5. skoleår med ordene ordnet efter fejltyper og med ny retskrivning. 1948.
9. Stavelister for 6., 7. og 8. skoleår med ordene ordnet efter fejltyper og med ny retskrivning.
10. Standardprøver i retskrivning, 3.-5. klasse, I—III **eksamensfri** mellemskoleklasse og I—III eksamens-mellemskoleklasse.

Intelligensmålinger.

1. Dansk standardiseret revision af Binet-Simons intelligensprøver. Ved Marie Kirkelund og Sofie Ribbjerg. 1930.
2. Dansk standardiseret revision af Binet-Simons intelligensprøver. Ved Marie Kirkelund og Sofie Ribbjerg. Revideret ved et udvalg. 1943.
3. Dansk standardisering af Dearborns gruppeprøver for købstadskoler og landsbyskoler: Blanket, vejledning og vurdering. 1940.

Andre undersøgelser og arbejder.

1. Undersøgelser over skrivefærdigheden. Ved R. H. Pedersen. 1926.
2. Bedømmelse af standpunktsprøver og begavelsesprøver. Ved R. H. Pedersen. 1927.
3. Anvendelse af intelligensprøver ved optagelsesprøven til mellemskolen. Ved R. H. Pedersen og Henning Meyer. 1929.
4. Skolebørns fordeling efter alder i skoleformer og på klassetrin i København og på Frederiksberg. Ved Henning Meyer og Oluf Ulnes Olsen. 1933.
5. Undersøgelse over 50 frilæsningsbøgers læsesværlighed. Ved Torben Gregersen, Rasmus Hansen og Frede G. Jensen. 1947.
6. Hyppighedsundersøgelser over Engelsk som Fremmedsprog (fire begynderbøger). Ved A. Noesgaard og Vagn Pedersen. 1949.
7. Undersøgelser af 186 frilæsningsbøger med henblik på en vurdering af deres læsesværlighed. Ved Rasmus Hansen, Torben Gregersen og Frede G. Jensen. 1950.
8. Undersøgelse af begynderbøger i tysk.
9. Undersøgelse af ordforrådet i frie børnestile.
10. Undersøgelse af ordforrådet og de enkelte ords hyppighed i de tidl. undersøgte 186 frilæsningsbøger.

De 3 sidste arbejder er ikke afsluttet på nuværende tidspunkt (nov. 1952).

OVERSIGT OVER FORSLAG TIL OPGAVER

I. *Opgaveforslag fra de uofficielle drøftelser i 1942.*

1. Skolens undervisningsplaner og deres hensigtsmæssighed.
2. Skolebøgers indhold og ordning.
3. Forskellige undervisningsformers relative værdi.
4. Forholdet mellem skolens ydelser og samfundets krav.
5. Efterundersøgelser af skoleelevers skæbne sammenlignet med den efter skolegangen forventede.
6. Glemsel og bevaring.
7. Betydningen af almen orientering og præsent viden.
8. De velbegavedes problem i skolen.
9. Karakteropdragelse.
10. På hvilken måde er eksamenskarakterer i stand til at karakterisere eksaminandens kvalifikationer i forskellige retninger?
11. Værdien af psykologiske prøver som grundlag for udvælgelse af studerende til de højere læreanstalter.
12. *Undersøgelse* af børns arbejdsmåde.
13. Den sociale udvikling hos børn inden skolealderen.
14. Den sproglige udvikling hos hjemmebarnet og børnehavebarnet.
15. Udarbejdelse og standardisering af udviklingsprøver.
16. Udarbejdelse af prøver for skolepsykologisk praksis.
17. Træthedsfænomener i skolen (i samarbejde med fysiologer og hygiejnere).
18. Ernæringsforholdenes betydning for skolearbejdet (i samarbejde med fysiologer og hygiejnere).
19. Psykologiske undersøgelser af dysleksi.
20. Udarbejdelse af standpunktsprøver og andre tests til brug for læreren i det daglige skolearbejde.

II. *Forslag fra organisationer in. m.**Danmarks Lærereforening:*

21. **Ordblindhedsproblemet.**
22. Standpunktsprøver - herunder intelligensprøver som evt. hjælp ved optagelsen i eksamensmellemskolen.
23. Karakteropdragelse.
24. Mål, middel og metoder ved sprogundervisningen i eksamensfri mellemskole.
25. Harmoni og disharmoni mellem skole- og hjemmemilieu.
26. Oversidderproblemet.
27. Elevernes selvvirksomhed.
28. Betydningen af almindelig orientering og præsent viden (gemt og glemt).
29. Undervisningsmetoder - i almindelighed og for de enkelte fag.
30. De manuelle fag.
31. Børns indstilling over for undervisning i 14-15 års alderen.
32. Skolebøgers indhold og ordning.
33. Skolemodenhedsproblemet.
34. Undervisningsplaner og deres hensigtsmæssighed.
35. Differentiering af eleverne, dens art og omfang.

Københavns Kommunalærerforening og Københavns Kommunelærerforening:

36. Regning.
  - a) Det optimale tidspunkt for indøvelse af de forskellige regnefunktioner.
  - b) En vurdering af den koncentriske metode kontra den successive indførelse af de forskellige regningsarter.

- c) Forståelsens og den mekaniske trænings plads i regneundervisningen.
37. Skrivning.
- En fastlæggelse af normer for skrivehastighed og kvalitet på forskellige klassetrin, også 1. kl.
  - Hvilke skriftformer er optimale bedømt ud fra læselighed og børnenes motoriske udvikling?
  - De forskellige skrivematerialers egnethed og betydningen heraf (penne, papirsorter, blyanter, kuglepenne).
  - En nærmere belysning af årsager til skrivekrampe og holdningsfejl, herunder **skole-**materiellets indflydelse.
38. Læsning.
- Børns forståelse af gløser, udtryk (stående vendinger) og billeder i læse- og lærebøgernes sprog.
  - Betydning af sætningsopbygning, sprogets udtryksfuldhed, klarhed og tone.
39. Sprog. Sprogundervisningen i FM-klasserne, det optimale tidspunkt for dens indførelse og dens værdi.
40. De ydre rammers værdi for undervisningen.
41. Skolemodenhedsproblemet:
- Ætiologiske faktorer.
  - Hvilke krav til intelligens, udvikling og tilpasningsevne stiller arbejdet i 1. klasse?
  - Den praktiske værdi af de hidtil anvendte modenhedsprøver.
42. Oversidderproblemet:
- De forskellige faktorer, som kan være årsag til oversidning, herunder hjemmemilieuet.
  - Oversidningens indflydelse på barnets senere skolestandpunkt.
  - Barnets psykiske reaktion på oversidning.
43. Harmoni og disharmoni mellem hjemme- og skolemilieu og betydningen heraf.

Danmarks Realskoleforening:

44. Timefordelingen. Flere timer sammen på samme dag i bestemte fag? Periodelæsning (jfr. forsøgene i Elisabeth Brøndstedts skole). Forskellige former for valgfrihed.
45. Hjemmearbejde. Omfang (jfr. undersøgelserne i Nr. Åby realskole). Forskellige fag, forskellige former. Forberedt hjemmearbejde. Hjemmearbejde som forberedelse til timer.
46. Individualiseret undervisning, f. eks. Dalton-systemet.
47. Emneundervisning. Kombination af forskellige fag: dansk + historie (+ religion), dansk + fremmede sprog, naturlære + naturhistorie o. s. v.
48. Gruppeundervisning. Mere og mindre permanente holddelinger i forskellige fag.
49. Karaktergivning. Omfang i årets lob. Virkning på arbejdet hos dygtige og mindre dygtige elever. Fagenes karakterkurver.
50. Elevforedrag og diskussion:
- I dansk og fremmedsprog, hovedvægten lagt på tale og optræden.
  - I andre fag, hovedvægten lagt på emnets behandling.
51. Dramatisering:
- I dansk (litteratur).
  - I fremmede sprog.
  - I andre fag.
52. Prøveformer. Skriftlig prøve i »læsefagene« (facts, færdighed i brug af atlas og håndbøger, iagttagelse, omtanke). Prøver i flere års pensu, ekstemporal. Intelligensprøver ved optagelse og oprykning.
53. Indlæringsprocesser, herunder repetitionsformer.
54. Dansk. Grammatik (det nødvendige omfang, terminologien). Tegnanalyse. Taleøvelser (virkning uden for dansktimerne). Pausekommatering. Forskellige former for stilskrivning. Den skriftlige fremstillings metoder. Kommentering af litteratur ved hjælp af håndbøger.
55. Fremmedsprog. Metoder, stof, ordforråd, hjælpemidler. Sprogundervisning i grundskolen.
56. Regning og matematik. Anskuelighedsprincippet. Manuelle øvelser.

57. Læsefagene. Forenkling af stoffet + fri læsning (også skønlitteratur). Anskuelighed i historieundervisningen. Ordforrådet i lærebøgerne.
58. Manuelle fag. Frie arbejdsformer i skrivning, tegning, sløjd og håndgerning.

Dansk Skoleinspektørforening:

59. En kritisk gennemgang af skolebøgers indhold.
60. En grundig undersøgelse og vurdering af alle former for særundervisning - belyst psykologisk i tilknytning til det praktiske arbejde.
61. Spørgsmålet om undervisning af vanskelige børn og deres behandling.
62. En kritisk gennemgang af undervisningsplaner og undervisningsstoffet.

Gymnasieskolernes Lærforening:

63. Nye intelligensprøver for skolebørn - derunder prøver, der dækker alle gymnasieskolens aldersklasser.
64. Undervisningsplanernes mål og krav:
  - a) Hvilke tidspunkter er hensigtsmæssige for indøvelsen af forskellige regnefunktioner?
  - b) På hvilke tidspunkter er det hensigtsmæssigt at begynde undervisning i forskellige områder af matematikken?
  - c) Hvornår bør undervisningen i fremmedsprog begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst til forskellige alderstrin?
  - d) Forholdet mellem frie stile, læsestile og genfortællings indflydelse på skriftlig sprogfærdighed.
  - e) Tilrettelæggelse af prøver til vurdering af udbyttet af undervisningen i orienteringsfagene under særligt hensyn til det ved undervisningens tilrettelæggelse tilsigtede.
  - f) Spørgsmålet om mindstefordringer i orienteringsfagene.
65. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes kundskabsstandpunkt.
66. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes evne til at klare sig uden for skolen.
67. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes karaktermæssige udvikling.
68. Undersøgelse af, om undervisningen f. eks. i matematik og latin påvirker eleverne, så de er bedre rustet end ellers til at anvende logisk tænkning på problemer, der falder uden for disse fag.
69. Psykologiske tests anvendelighed ved optagelsesprøven til såvel mellemskolen som realklassen, gymnasiet og seminarierne.

Danmarks Sanglærerforenings Musikpsykologiske udvalg:

70. Undersøgelse over børns frie melodiske skaben til belysning af udviklingsstadierne op gennem barneårene (svarende til, hvad man har fået klarlagt gennem undersøgelser af børns frie tegninger).
71. Undersøgelser over skolens begynderes sanglige formåen (og deres videre udvikling gennem skolealderen) på følgende områder:
  - a) Deres evne til at eftersynge opgivne toner.
  - b) Deres toneforråd og toneomfang.
  - c) Deres tonehukommelse (spændvidde).
  - d) Deres hukommelse for rytmer (rytmespændvidde).
72. Skolesang på psykologisk basis.

Dansk Seminarforening:

73. *Silkeborg seminarium:* Egnethed for lærergerning.
74. *Haderslev statsseminarium:* Egnethed for lærergerning.
75. *Tønder statsseminariums øvelsesskole:* Ny standardisering af Noesgaards standpunksprover i skriftlig dansk efter den ny retskrivning.

76. Skolemodenhedsprøver.
77. lagttagelsesskema til brug ved praktikundervisningen i hjælpeklasser.
78. Børns ordforråd ved skolens begyndelse.
79. *Tb, Langs seminarium*: Karakterologiske prøver.
80. Individuel undervisning.
81. Skolemodenhed.
82. Gruppeundervisning.
83. Trindel (og selvkontrollerende) undervisningsmateriale.

Udvalget for skolepsykologiske undersøgelser:

84. Standardisering af 11 prøver i regning med hele tal for landsbyskoler.
85. Undersøgelse hvert år af frilæsningsbøger for børn på de første læsetrin med henblik på en vurdering af deres læsesværhed.
86. Standardisering af standpunktsprøver i omsætningsopgaver i regning med hele tal og decimalbrøk for 2.-8. skoleår i købstad- og landsbyskoler.
87. Ny standardisering og udvidelse af standpunktsprøver i regning med decimalbrøk for købstad- og landsbyskoler.
88. Udarbejdelse af standpunktsprøver i skrivning for grundskolen, mellemskolen og gymnasiet.
89. Undersøgelse af ordforrådet i engelskbøger ud over begyndertrinnet.
90. Undersøgelse af oversidningsspørgsmålet i skolen.
91. Undersøgelse af skolebørns forsømmelser.
92. Undersøgelse af ordforrådet i begynderbøger i fransk.
93. Standardisering af standpunktsprøver i engelsk.
94. Standardisering af standpunktsprøver i tysk.
95. Standardisering af nye gruppe-intelligensprøver til brug for lærere.
96. Forholdet mellem øvelse og modning, herunder bl. a. de rette tidspunkter for indførelse i skolens fag samt for indførelse i nye arbejdsområder inden for fagene.
97. Børns opfattelse ved skolealderens begyndelse.
98. Børns sprogniveau ved skolealderens begyndelse.
99. Skolebørns kundskaber uden for skolefagene.
100. Skolebørns viden inden for skolefagene ved slutningen af skoletiden.
101. Bestemmelse af dysleksi allerede før skoletiden eller i den første skoletid.
102. Eksamensresultaternes prognostiske værdi.
103. Spændviddeproblemer med særligt henblik på skolearbejde (herunder med henblik på mulige sammenhæng med karakterologiske forhold).

Danmarks social-pædagogiske Forening:

104. En undersøgelse af de svagt begavedes sociale muligheder.
105. En undersøgelse af typiske undervisningsmidlers egnethed til forskellige undervisningsformer.
106. Nye intelligensprøver.
107. Nye stillelæsningsprøver (8-15 år).
108. Undersøgelse af mulighederne for opstilling af pålidelige egnethedsprøver til bedømmelse af læreranspiranter.
109. De manuelle fags betydning for barnets udvikling, dets interesser og senere erhverv.
110. Undersøgelse af børns mundtlige og skriftlige ordforråd og ord forståelse.
111. En undersøgelse af ords læsesværhed. Hvilken betydning vil en sådan undersøgelse kunne få for udformningen af lærebøgerne i skolen?
112. I hvilken grad kan læsevanskeligheder afhjælpes gennem mentalterapi?
113. Har de læseretardedede børn som gruppe større tilpasningsvanskeligheder i hjem og skole end andre?
114. Hvilken betydning har skolen for skabelse af børns fritidsinteresser?
115. Hvilken betydning for personlighedsdannelsen har sprog, emner og problemstilling i det, som børnene læser (dag- og ugeblade, kulørte hefter og skole- og børnebøger)?

116. Hvilken indvirkning på arbejdet og samlivet i børnehaver, fritidshjem, skoler og børnehjem har disse institutioners ydre forhold (bygning, lokaler, udstyr og materiel)?
117. En undersøgelse af vore skolebøgers egnethed med hensyn til problemstilling, indhold og opbygning, sprog, ordvalg og illustration.
118. Undersøgelse af, hvilke færdigheder og hvilket huskestof fra skolens undervisning der er nødvendig i almindelige livssituationer.
119. Hvilket stof egner sig særligt for skoleradioen? Hvorledes må stoffet tilrettelægges for de forskellige alderstrin? Hvilken rolle spiller klassens forarbejde? Hvilket udbytte får børnene ud over det, læreren selv kunne have givet dem? På hvilke måder kan skoleradioen aktivisere børnene?
120. Hvilke pædagogiske krav må der stilles til filmen i undervisningens **tjeneste**, specielt med hensyn til opbygningen? Hvordan opfyldes kravene af henholdsvis stum- og tonefilm?
121. En undersøgelse af børns læseinteresser indtil 9 års alderen (til supplerende af den allerede foretagne, men endnu ikke offentliggjorte undersøgelse for de følgende alderstrin).
122. Er der mulighed for at give børnene medansvar for den børnehave, skole eller børneinstitution (evt. børneorganisation), de hører til, med hensyn til arbejde, orden, omgangsform m. m.?
123. Vil et sådant medansvar udvikle dem socialt?
124. En undersøgelse af, hvorledes undervisningsplaner kan udformes, så de enkelte færdigheder først søges indlært og de enkelte emner inden for fagene først indføres, når barnet er modent dertil.
125. »Skolemodenhed«. Hvordan kan skolen tilfredsstille de 6-7 åriges trang til aktivitet samt deres intellektuelle og emotionelle behov?
126. Hvilke pædagogisk-psykologiske kriterier kan man opstille til afgrænsning af de forskellige grupper af undernormale børn? Evt. også afgrænsning af andre intellektuelle grupper.
127. En undersøgelse af oversidderproblemet, herunder bl. a.: i hvor stor udstrækning oversidning anvendes i forskellige skolevæsen, hvilke undervisningsmæssige og psykiske følger den har for oversidderen, samt lærernes og forældrenes indstilling til oversidning og denne indstillings virkning på den enkelte oversidder.

Det pædagogiske Selskab:

128. Anvendelsen af psykologiske tests ved optagelsesprøven til såvel mellemkolen som til seminarierne og de højere læreanstalter.
129. Skolebøgernes ordforråd og elevernes forståelse deraf.
130. Oversidning, specielt i folkeskolen.
131. Nye intelligensprøver for skolebørn; intelligensprøver for voksne og småbørn.
132. Skolemodenhedsproblemet.
133. Undervisningsplanernes mål og krav. - Der kan her peges på bl. a. følgende emner:
  - a) Hvilke tidspunkter er hensigtsmæssige for indøvelsen af forskellige regnefunktioner?
  - b) På hvilke tidspunkter er det hensigtsmæssigt at begynde undervisningen i forskellige områder af matematikken?
  - c) Hvornår bør undervisningen i fremmedsprog begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst på forskellige alderstrin?
  - d) Forholdet mellem fri stils, læsestils og genfortællings indflydelse på skriftlig sprogfærdighed.
  - e) Tilrettelæggelse af prøver til vurdering af udbyttet af undervisningen i orienteringsfagene under særligt hensyn til det ved undervisningens tilrettelæggelse tilsigtede.
  - f) Spørgsmålet om mindstefordringer i orienteringsfagene.
134. Forskellige undervisningsmetoders indvirkning på:
  - a) Børnenes **kundskabsstandpunkt**.
  - b) Børnenes evne til at klare sig uden for skolen.
  - c) Børnenes karaktermæssige udvikling.

Danmarks Hjælpekole forening:

135. En undersøgelse af, hvad børnene får mest ud af i en undervisning, hvor den visuelle

fremførelse af stoffet er det centrale, eller en undervisning, hvor lærerens fortælling er det centrale.

136. Behandling af venstrehådede.
137. **Dyslektikere** i hjælpeskolen (antal - årsager - sekundære forstyrrelser - forholdet mellem dysleksi og dysgrafi).
138. Hjælpekoler eller hjælpeklasser uden skoleskifte.
139. Hvilke pædagogisk-psykologiske kriterier kan man opstille til afgrænsning af de forskellige grupper inden for de undernormale børns rækker.
140. Undersøgelse af, hvilket stof inden for skolens regnepensum der har betydning for flertallet af befolkningen, og hvilke emner (f. eks. brøkregning - tylt - gros osv.) der kan henvises til fagskoler.

Landsforeningen af Læsepædagoger:

141. En undersøgelse af evt. afvigende adfærdsformer hos de læseretardedede, herunder undersøgelse af, hvilken indvirkning barnets milieu har på læsevanskelighederne.
142. Forholdet mellem hukommelsesspændvidde og læsekvalitet.
143. En analyse af fejlene i diktaterne på baggrund af defekter på det visuelle og auditive område, samt hukommelsesdefekter.
144. Undersøgelse af læsebøgers og de enkelte stykkers sværhedsgrad.
145. En undersøgelse af **frilæsningsbøgernes** sværhedsgrad (en videreførelse af de foretagne undersøgelser af frilæsningsbøger - udover småbørnsbøgerne).
146. En undersøgelse af, hvordan tidligere læseretardedede børn klarer sig som voksne.
147. En sammenlignende undersøgelse af fejlpræstationer hos dyslektikere på områder, der er beslægtede med læsning/stavning (håndskrivning, nodelæsning, læsning af blindskrift, stenografi, morsesignalering osv.).
148. Dysleksidiagnostik.

Dansk Psykologforening:

149. Standardisering af nye intelligensprøver til børn.
150. Personlighedstests for børn.
151. **Modenhedsproblemer** ved børns optagelse i skolen, under deres skolegang og ved overgang fra en skoleform til en anden, herunder oversidderproblemet.
152. Børns ordforråd (mundtligt og skriftligt, auditivt og visuelt opfattet) og konsekvenser heraf for lærematerialet.
153. Tilpasningsvanskeligheder hos børn, der får eller burde have særundervisning.
154. Arbejdsformers og undervisningsmetoders indflydelse på kundskabstiegnelsen og personlighedsudviklingen.
155. Egnethedsundersøgelser, herunder personlighedstestning af personer, der vil uddannes til pædagogisk arbejde.

Foreningen af Skolepsykologer i Danmark:

156. Udarbejdelse af nye intelligensprøver.
157. Videreudbygning af de pædagogiske tests til brug for såvel skolepsykologerne som lærerne i deres daglige arbejde.
158. Skolemodenhedsproblemet:
  - a) Ætiologiske faktorer.
  - b) Praktiske konsekvenser af konstateret skoleumodenhed.
159. Oversidningsproblemet:
  - a) De forskellige faktorer, der kan være årsag til oversidning.
  - b) Oversidningens indflydelse på barnets senere skolestandpunkt.
  - c) Barnets psykiske reaktion på oversidning.
160. Motiveringens betydning for skolearbejdet (forskellige motiveringsformer og deres værdi for opdragelse og undervisning).
161. Undervisningsplanernes indhold og hensigtsmæssighed:
  - a) Hvad magter børnene på forskellige alderstrin inden for de forskellige fagområder?

- b) Har faste pensakrav gavnlig eller skadelig indflydelse på undervisningsresultatet?
- c) I hvilken udstrækning opfyldes de gældende pensakrav?
- 162. Skoletidens længde:
  - a) Er skoletimernes længde hensigtsmæssig?
  - b) Er skoledagens længde hensigtsmæssig?
  - c) Er det nuværende tidspunkt for skolegangens påbegyndelse og afslutning hensigtsmæssig?

Statens pædagogiske Studiesamling:

- 163. **Skolebøgerne**s ordforråd - og elevernes forståelse deraf. Undersøgelsen bør omfatte alle skoleformers bøger.
- 164. Religionspsykologiske undersøgelser blandt børn og unge.
- 165. Egnethedsprøver ved optagelsesprøver til seminarierne.
- 166. Oversidningens problemer.
- 167. Begavelse og milieu.
- 168. Eksamen og karaktergivning.
- 169. Undersøgelse over skolebørns kammeratliv. (Klassens sociale liv).
- 170. Tegning som fag.
- 171. Undersøgelser over fri børnetegning, derunder også børnetegning som diagnostisk hjælpemiddel.
- 172. Fællesskolens fordele og mangler.
- 173. Børn og film.
- 174. Sprogundervisning. Hvornår bør undervisningen begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst til forskellige alderstrin?
- 175. Undersøgelser over nodeblindhed.
- 176. Undersøgelse over børns musikalske begavelse især med henblik på undervisningsplanerne i sang og musik.
- 177. Undersøgelser over børns motorisk-kinæstetiske udvikling som basis for undervisning i instrumentbrug.
- 178. Den danske højskoletankes betydning i udlandet.
- 179. Danmark og filantropinismen.
- 180. Enhedsskoletankens udvikling.
- 181. Sammenlignende undersøgelser over arbejdsskoletankens udvikling i Norden.
- 182. Pestalozzis betydning i dansk pædagogik.
- 183. Madvig - folkeskolen - latinskolen.
- 184. De danske præstegårdsseminarier.
- 185. Brydninger mellem humanistiske og realistiske strømninger inden for den højere skole.
- 186. Undersøgelser over landsbylærernes stilling før 1814.
- 187. Forudsætningerne for almenskoleloven af 1903.
- 188. Rousseaus betydning i dansk pædagogik.

Dansk Magisterforening:

- 189. Forskel mellem indlæring hos børn og voksne.

Danske Barneplejerskers Forbund:

- 190. Moderens psykiske og fysiske tilstand under svangerskabet og dennes indflydelse på fosteret.
- 191. Fødselschok-virkning på børn og mødre.
- 192. Den naturlige fødsels indflydelse på børn (fødsel ved afspænding).
- 193. Klinikfødsel - hjemmefødsel.
- 194. Diegivningens betydning.
- 195. Brystmælkens reelle værdi.
- 196. Vuggestuer.
- 197. Spædbørnshjem.
- 198. Mødrehjem.

199. Barneplejerskernes uddannelse.
200. Institutionernes indretning.
201. Oprettelse af rådgivende klinik for private og institutionerne.
202. Formidling af forskningsinstituttets arbejde ved:
  - a) Rådgivende klinik.
  - b) Pjecer til svangre.
  - c) Udgivelse af litteratur til små priser.
  - d) Oprettelse af tidsskrift.

Børnehaveseminariernes Kontaktudvalg:

203. En undersøgelse af små børns (1-7 år) musikalitet og begavelse som udtryksform.
204. Udarbejdelse af personlighedstests for voksne.
205. Udviklingsforskelle ved skoletidens begyndelse med hensyn til kundskaber, arbejdsindstilling og sociabilitet mellem børn, der har besøgt børnehave, og børn fra hjemligt miljø.
206. På hvilke områder kan børnehaven bedst imødekomme barnets fundamentale behov, og hvilke områder varetages bedst i hjemligt miljø, specielt ønskes en undersøgelse af behovssituationernes forandring med alderen.
207. Udviklingen af børns moralopfattelse.
208. Opdragerens emotionelle indstilling til barnet og dens indflydelse på hans oplevelse af barnet i en given situation.

Jysk Børnehaveseminarium:

209. Undersøgelse af børns religiøse udvikling både med henblik på gudsbegrebets indhold, den religiøse følelse og den indvirkning, en religiøs opdragelse kan have i mentalhygiejnisk henseende.
210. En undersøgelse af de karakterdannende faktorer i småbørnsalderen, særlig med henblik på »viljelivet«, dets effektivitet, smidighed og spændvidde.

Dansk Børnehaveråd:

211. Det rette lege- og beskæftigelsesmateriale for børnehalebørn.
212. Børnehavelokalernes størrelse, beliggenhed i forhold til hinanden, lydisoleringens betydning o. lign. forhold.
213. Indvirkning på barnet af manglende overensstemmelse mellem hjemmets og børnehavens opdragelsesmetode (herunder f. eks. strafproblemet).
214. Overgang fra børnehave til skole, herunder det rette beskæftigelses- og udviklingsmateriale for 6-7 års børn, i hvilket omfang f. eks. didaktisk materiale.
215. Indlæringsprocessen hos småbørn.
216. Børnehaven - og børnenes emotionelle behov.
217. Børnehaven - og børnenes sociale behov.
218. Småbørnstests.
219. De bedste former for særbørnehaver (talelidende børn, psykisk vanskelige børn, åndssvage børn m. v.).
220. Den i pædagogisk henseende bedst egnede størrelse af børnegrupperne til den enkelte børnehavelærerinde.
221. Neuroseprofylakse i børnehaverne.
222. Hensigtsmæssigt timetal for børnenes ophold i børnehaverne.

Børnesagens fællesråd:

223. En undersøgelse af det praktiske arbejdes værdi i opdragelsen. Der er i pædagogiske kredse nogen diskussion om frivillig lystbetonet arbejdsydelse set i forhold til pligtarbejde.
224. Spørgsmålet om fritidens rette anvendelse i opdragelsen.
225. Milieuets betydning for personlighedsudviklingen, herunder spørgsmålet om fællesopdragelse i store institutioner eller i små hjem med 8-10 elever.
226. Udarbejdelse af nye tests til intelligens- og karakterbestemmelse.

Dansk Børneværns forening:

227. Børns og unges udvikling på **opdragelseshjem**, ledet af enlig person contra ledet af ægtepar.
228. Indvirkningen af, at børn på opdragelseshjem mangler
a) faders	} kærlighed.
b) moders	
c) søskendes	
229. Har milieuændringen ved et barns anbringelse på opdragelseshjem indvirkning på dets intellektuelle præstationer?
230. Intelligensniveauet hos børn, der fjernes af børneværn. Undersøgelsen bør omfatte mindst en årgang fjernede.
- 231.** Børns undervisning og udvikling på opdragelseshjem, der selv yder undervisning, contra børn fra opdragelseshjem, der går i offentlig skole.
232. Slumkvarterbørns udvikling sjælelig-legemlig:
- a) Med tilsyn i hjemmet af børneværn.
- b) Anbragt under forsorg af børneværn.
233. Pædagogiske og psykologiske problemer i forbindelse med uddannelse af ledere til fritidsorganisationer.
- 23 i. Fritidsorganisationernes evne til at skabe nyt milieu for barnet og deres værdi i det forebyggende forsorgsarbejde, herunder også om organisationerne derigennem har økonomisk betydning for samfundet.
235. Fritidsarbejdets pædagogiske værdi, bedømt på grundlag af de håndbøger, skrifter og delvis også den skønlitteratur, de har fremkaldt.
236. Fritidsorganisationernes arbejde som supplement til skolens arbejde.
237. Den indflydelse, som børneorganisationerne (spejdere, F. D. F., D. U. I.) gennem deres arbejde har haft på den moderne skole.

Landsforeningen af Ungdomsklubber i Danmark:

238. Ungdomslederuddannelse.

Landsforeningen for Mentalhygiejne:

239. En undersøgelse af spørgsmålet »Belønning og straf« i relation til kundskabstilegnelsen.
240. En karakterologisk undersøgelse af forskellige lærertyper samt en undersøgelse af disses forhold til deres arbejde med henblik på evt. senere oprettelse af en vejledning for mennesker, som tænker på at vælge lærergerningen som erhverv.
241. En undersøgelse af den mentalhygiejniske værdi af karaktergivning og andre konkurrenceprægede foranstaltninger i skolen.

III. *Supplerende opgaveforslag fra udvalgets side.*

242. Undersøgelse af skolens undervisningsstof set i forhold til samfundsudviklingen med henblik på udskydelse af gammelt stof og optagelse af nyt.
243. Fordele og ulemper ved fællesundervisning og særundervisning.
244. Undersøgelse af spørgsmålet om deletimers værdi.
245. Undersøgelse af spørgsmålet om periodelæsnings-værdi.
246. Undersøgelse af karaktergivningens og eksamensformens indflydelse på den daglige undervisning.
247. Undersøgelse af karaktergivningens spredning ved gentagne bedømmelser (ved et eller flere mennesker) af samme arbejde.
248. Undersøgelse af disciplinære problemer.
249. Klassen som sociologisk gruppe.
250. Undersøgelse af forskellige spredningsproblemer.
251. Forskellige former for begavelse (f.eks. sproglig, matematisk, kunstnerisk (musikalsk), teknisk m. m.). I forbindelse **hermed forskellige former** for skabende arbejde.

252. Individuelle forskelle med hensyn til børns emneverden (herunder hvad eleverne forstår af det, som siges til dem, og af det, de læser).
253. Periodiske undersøgelser af **højt-læsningsstandarden** på forskellige alderstrin og skoleformer.
254. Periodiske undersøgelser af stillelæsningsstandarden på forskellige alderstrin og skoleformer.
255. Periodiske retskrivningsundersøgelser på forskellige alderstrin og skoleformer.
256. Periodiske undersøgelser af standarden i de forskellige regningsarter på forskellige alderstrin og skoleformer.
257. Periodiske undersøgelser af problemregningsstandarden på forskellige alderstrin og skoleformer.
258. Periodiske undersøgelser af standarden inden for fremmedsprogene på forskellige alderstrin og skoleformer.
259. Undersøgelser af opdragelsens og uddannelsens resultater med hensyn til karakterudvikling; hvilke resultater er der opnået med hensyn til arbejdsvaner?
260. Periodiske undersøgelser af opdragelsens og uddannelsens resultater med hensyn til karakterudvikling; hvilke resultater er der opnået med hensyn til at udvikle selvstændighed og initiativ?
261. Periodiske undersøgelser af opdragelsens og uddannelsens resultater med hensyn til karakterudviklingen; hvilke resultater er der opnået med hensyn til at udvikle solidarisk samfundsindstilling?
262. Periodiske undersøgelser af børns fordeling efter alder på forskellige klasstrin og skoleformer.

FORSØGSVIS INDPLACERING AF OPGAVERNE PÅ AFDELINGERNE

1. Afdelingen for didaktiske undersøgelser.

- a) *Undersøgelser angående almindelig opdragelse og uddannelse.*
1. Skolens undervisningsplaner og deres hensigtsmæssighed.
  2. Undervisningsplaner og deres hensigtsmæssighed.
  3. Undervisningsplanernes indhold og hensigtsmæssighed.
    - a) Hvad magter **børnene** på forskellige alderstrin inden for de forskellige fagområder?
    - b) Har faste pensakrav gavnlig eller skadelig indflydelse på undervisningsresultatet?
    - c) I hvilken udstrækning opfyldes de gældende pensakrav?
  - En kritisk gennemgang af undervisningsplaner og undervisningsstoffet.
  5. Undersøgelse af skolens undervisningsstof set i forhold til samfundsudviklingen med henblik på udskydelse af gammelt stof og optagelse af nyt.
  6. Undersøgelse af, hvilke færdigheder og hvilket huskestof fra skolens undervisning der er nødvendig i almindelige livssituationer.
  7. Betydningen af almen orientering og præsent viden.
  8. Betydningen af almindelig orientering og præsent viden (gemt og glemt).
  9. En undersøgelse af, hvorledes undervisningsplanen kan udformes, så de enkelte færdigheder først søges indlært og de enkelte emner inden for fagene først indføres, når barnet er modent dertil.
  10. Undervisningsplanernes mål og krav.
    - a) Hvilke tidspunkter er hensigtsmæssige for indøvelsen af forskellige regnefunktioner?
    - b) På hvilke tidspunkter er det hensigtsmæssigt at begynde undervisningen i forskellige områder af matematikken?
    - c) Hvornår bør undervisningen i fremmedsprog begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst på forskellige alderstrin.
    - d) Forholdet mellem fri stile, **læsestile** og genfortællings indflydelse på skriftlig sprogfærdighed.
    - e) Spørgsmålet om mindstefordringer i orienteringsfagene.
  11. Undervisningsplanernes mål og krav, f.eks. spørgsmålet om mindstefordringer i orienteringsfagene.
  12. Undervisningsmetoder - i almindelighed og for de enkelte fag.
  13. Forskellige undervisningsformers relative **værdi**.
  - li. Forskellige undervisningsmetoders indvirkning på
    - a) Børnenes kundskabsstandpunkt,
    - b) Børnenes evne til at klare sig uden for skolen,
    - c) Børnenes **karaktermæssige** udvikling.
  15. Arbejdsformers og undervisningsmetoders indflydelse på kundskabstilegnelsen og personlighedsudviklingen.
  16. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes kundskabsstandpunkt.
  17. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes karaktermæssige udvikling.
  18. Undersøgelse af forskellige undervisningsmetoders indvirkning på børnenes evne til at klare sig uden for skolen.
  19. En undersøgelse af, hvad børnene får mest ud af: en undervisning, hvor den visuelle fremførelse af stoffet er det centrale, eller en undervisning, hvor lærerens fortælling er det centrale.
  20. Elevernes selvvirksomhed.
  21. Differentiering af eleverne, dens art og omfang.
  22. Timefordelingen. Flere timer sammen på samme dag i bestemte fag? Periodelæsning (jfr. forsøgene i Elisabeth Brøndstedts skole). Forskellige former for valgfrihed.
  23. Undersøgelse af spørgsmålet om deletimers værdi.

24. Undersøgelse af spørgsmålet om periodelæsnings værdi.
25. Individualiseret undervisning, f. eks. Dalton-systemet.
26. Individuel undervisning.
27. Gruppeundervisning. Mere og mindre permanente holddelinger i forskellige fag.
28. Gruppeundervisning.
29. Emneundervisning. Kombination af forskellige fag: dansk + historie (+ religion), dansk + fremmede sprog, naturlære + naturhistorie osv.
30. Dramatisering
  - a) i dansk (litteratur),
  - b) i fremmede sprog,
  - c) i andre fag.
31. Elevforedrag og diskussion
  - a) i dansk og fremmedsprog: hovedvægten lagt på tale og optræden,
  - b) i andre fag: hovedvægten på emnets behandling.
32. Fordele og ulemper ved fællesundervisning og særundervisning.
33. Fællesskolens fordele og mangler.
34. Karaktergivning. Omfang i årets løb. Virkning på arbejdet hos dygtige og mindre dygtige elever. Fagenes karakterkurver.
35. En undersøgelse af den mentalhygiejniske værdi af karaktergivningen og andre konkurrenceprægede foranstaltninger i skolen.
36. Undersøgelse af karaktergivningens og eksamensformens indflydelse på den daglige undervisning.
37. Hvordan kan skolen tilfredsstille de 6-7-åriges trang til aktivitet samt deres intellektuelle og emotionelle behov?
38. Undersøgelse af disciplinære problemer.
39. Er der mulighed for at give børnene medansvar for den børnehave, skole eller børneinstitution (evt. børneorganisation), de hører til, med hensyn til arbejde, orden, omgangsform m. m.?
40. Vil et sådant medansvar udvikle dem socialt?
41. Hvilken betydning for personlighedsdannelsen har sprog, emner og problemstilling i det, som børnene læser (dag- og ugeblade, kulørte hefter og skole- og børnebøger)?
42. Karakteropdragelse.
43. En undersøgelse af, hvilken indflydelse forældrenes mere eller mindre forfejlede opdragelse har på børnenes karakter.
44. De ydre rammers værdi for undervisningen.
45. Hvilken indvirkning på arbejdet og samlivet i børnehaver, fritidshjem, skoler og børnehjem har disse institutioners ydre forhold (bygning, lokaler, udstyr og materiel)?
46. Institutionernes indretning.
47. Skoletidens længde.
  - a) Er skoletimernes længde hensigtsmæssig?
  - b) Er skoledagens længde hensigtsmæssig?
  - c) Er det nuværende tidspunkt for skolegangens påbegyndelse og afslutning hensigtsmæssig?
48. Skolebøgers indhold og ordning.
49. En kritisk gennemgang af skolebøgers indhold.
50. En undersøgelse af vore skolebøgers egnethed med hensyn til problemstilling, indhold, opbygning, sprog, ordvalg og illustration.
51. Skolebøgernes ordforråd - og elevernes forståelse deraf. Undersøgelsen bør omfatte alle skoleformers bøger.
52. Børns ordforråd (mundtligt og skriftligt, auditivt og visuelt opfattet) og konsekvenser heraf for lærematerialet.
53. En undersøgelse af typiske undervisningsmidlers egnethed til forskellige undervisningsformer.
54. Undersøgelse af læsebøgers og de enkelte stykkers sværhedsgrad.
55. Undersøgelse hvert år af frilæsningsbøger for børn på de første læsetrin med henblik på en vurdering af deres læsesværhed.

56. En undersøgelse af frilæsningsbøgernes sværhedsgrad (en videreførelse af de foretagne undersøgelser af frilæsningsbøger - ud over **småbørnsbøgerne**).
57. Trindel (og **selvkontrollerende**) undervisningsmateriale.
58. Dansk. Grammatik (det nødvendige omfang, **terminologien**). Tegnanalyse. Taleøvelser (virkning uden for dansktimerne). Pausekommatering. Forskellige former for stilskrivning. Den skriftlige fremstillings metoder. Kommentering af litteratur ved hjælp af håndbøger.
59. Undervisningsplanernes mål og krav: d. v. s. forholdet mellem fri stils, læsestils og genfortællings indflydelse på skriftlig sprogfærdighed.
60. Skrivning.
  - a) En fastlæggelse af normer for skrivehastighed og kvalitet på forskellige klassetrin, også 1. klasse.
  - b) Hvilke skriftformer er optimale bedømt ud fra læselighed og børnenes motoriske udvikling.
  - c) De forskellige skrivematerialers egnethed og betydningen heraf (penne, papirsorter, blyanter, kuglepenne).
  - d) En nærmere belysning af årsager til skrivekrampe og holdningsfejl, herunder skolemateriellets indflydelse.
61. Undervisningsplanernes mål og krav: Hvilke tidspunkter er hensigtsmæssige for indøvelsen af forskellige regnefunktioner?
62. Regning.
  - a) Det optimale tidspunkt for indøvelse af de forskellige regnefunktioner.
  - b) En vurdering af den koncentriske metode kontra den successive indførelse af de forskellige regningsarter.
  - c) Forståelsens og den mekaniske trænings plads i regneundervisningen.
63. Undersøgelse af, hvilket stof inden for skolens **regnepensum**, der har betydning for flertallet af befolkningen, og hvilke emner (f. eks. brøkgregning - tylt, gros - osv.) der kan henvises til fagskoler.
64. Regning og matematik. Anskuelighedsprincippet. Manuelle øvelser (hjælpe midlerne fra lærerforeningernes materialeudvalg).
65. Undervisningsplanernes mål og krav: På hvilke tidspunkter er det hensigtsmæssigt at begynde undervisning i forskellige områder af matematikken?
66. Tegning som fag.
67. Læsefagene. Forenkling af stoffet + fri læsning (også skønlitteratur). Anskuelighed i historieundervisningen. Ordforrådet i lærebøgerne.
68. Undervisningsplanernes mål og midler: Hvornår bør undervisningen i fremmedsprog begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst til forskellige alderstrin?
69. Sprogundervisning. Hvornår bør undervisningen begynde, og hvilke undervisningsmetoder egner sig bedst til forskellige alderstrin.
70. Sprog: Sprogundervisningen i FM-klasserne, det optimale tidspunkt for dens indførelse og dens værdi.
71. Mål, middel og metoder ved sprogundervisningen i **eks.-fri** mellemskole.
72. Fremmedsprog: Metoder, stof, ordforråd, hjælpemidler. Sprogundervisning i grundskolen.
73. Undersøgelse af ordforrådet i engelskbøger ud over begyndertrinnet.
74. Undersøgelse af ordforrådet i begynderbøger i fransk.
75. Hvilke pædagogiske krav må der stilles til filmen i undervisningens tjeneste, specielt med hensyn til opbygningen? Hvordan opfyldes kravene af henholdsvis stum- og tonefilm?
76. Hvilket stof egner sig særligt til skoleradioen? Hvorledes må stoffet tilrettelægges for de forskellige alderstrin? Hvilken rolle spiller klassens forarbejde? Hvilket udbytte får børnene udover det, læreren selv kunne have givet dem? På hvilke måder kan skoleradioen aktivisere børnene?
77. De manuelle fag.
78. De manuelle fags betydning for barnets udvikling, dets interesser og senere erhverv.
79. Manuelle fag. Frie arbejdsformer i skrivning, tegning, sløjd og håndgerning.
80. Undersøgelse af det praktiske arbejdes værdi i opdragelsen. Der er i pædagogiske kredse megen diskussion om frivillig lystbetonet arbejdsydelse set i forhold til pligtarbejde.
81. Hjemmearbejde. Omfang (jfr. undersøgelserne i Nr. Åby realskole). Forskellige fag,

- forskellige former. Forberedt hjemmearbejde, hjemmearbejde som forberedelse til timen.
82. Hvilken betydning har skolen for skabelse af børns fritidsinteresser?
  83. Spørgsmålet om fritidens rette anvendelse i opdragelsen.
  84. Fritidsorganisationernes arbejde som supplement til skolens arbejde.
  85. Fritidsorganisationernes evne til at skabe nyt milieu for barnet og deres værdi i det forebyggende forsøgsarbejde, herunder også, om organisationerne derigennem har økonomisk betydning for samfundet.
  86. Børnehavelokalernes størrelse, beliggenhed i forhold til hinanden, lydisoleringens betydning og lignende forhold.
  87. Hensigtsmæssigt timetal for børnenes ophold i børnehaverne.
  88. Den i pædagogisk henseende bedst egnede størrelse af børnegrupperne til den enkelte børnehavelærerinde.
  89. Det rette lege- og beskæftigelsesmateriale for børnehalebørn.
  90. Indvirkning på barnet af manglende overensstemmelse mellem hjemmets og børnehavens opdragelsesmetode (herunder f. eks. strafproblemet).
  91. Overgang fra børnehave til skole, herunder det rette beskæftigelses- og **udviklingsmateriale** for 6-7 års børn, i hvilket omfang f. eks. didaktisk materiale.
  92. En klarlægning af danske børnehjems forskellige pædagogiske principper.
  93. Resultatet af opdragelse i hjem, hvor legemlig straf og betænkingsrum anvendes (efter gældende regler), og hvor de ikke anvendes.
  94. Børnenes tilpasningsevne henholdsvis på små og store hjem, herunder resultatet af inddeling i »små familier«.
  95. Resultatet af de forskellige børnehjems geografiske beliggenhed (i nærheden af en storby, købstad eller fjernt fra en by). Dette spørgsmål navnlig set ud fra, hvorledes hjemmene udnytter fordelene ved f. eks. at kunne lade eleverne deltage i aftenskoleundervisning, teater og lignende.
  96. Tilbagefaldsprocenten set i forhold til anbringelsens varighed og børnenes alder.

b) *Undersøgelser angående opdragelse og tiddannelse af børn og unge med særlige problemer.*

1. En grundig undersøgelse og vurdering af alle former for særundervisning - belyst psykologisk i tilknytning til det praktiske arbejde.
2. Hjælpekoler eller hjælpeklasser uden skoleskifte.
3. Spørgsmålet om undervisning af vanskelige børn og deres behandling.
4. Behandling af venstrehådede.
5. I hvilken grad kan læsevanskeligheder afhjælpes gennem mental terapi?
6. Neuroseprofylakse i børnehaverne.
7. De bedste former for særbørnehaver (talelidende børn, psykisk vanskelige børn, åndssvage børn m. fl.).
8. Resultatet af anbringelse af plejebørn i forskelligt socialt milieu, set i relation til det milieu børnene kommer fra.
9. Børns undervisning og udvikling på opdragelseshjem, der selv yder undervisning, contra børn fra opdragelseshjem, der går i offentlig skole.
10. Resultat af placering af børn efter forudgående psykiatrisk undersøgelse og uden sådan.

c) *Periodisk tilbagevendende undersøgelser af dansk opdragelses og uddannelses resultater.*

1. Forholdet mellem skolens ydelser og samfundets krav.
2. Efterundersøgelse af skoleelevers skæbne sammenlignet med den efter skolegangen forventede.
3. Skolebørns viden inden for skolefagene ved slutningen af skoletiden.
4. Børns fordeling efter alder på forskellige klassetrin og skoleformer.
5. Periodiske undersøgelser af **højt læsningsstandard** på forskellige alderstrin og skoleformer.
6. Periodiske undersøgelser af stillelæsningsstandard på forskellige alderstrin og skoleformer.
7. Periodiske retskrivningsundersøgelser på forskellige alderstrin og skoleformer.

8. Periodiske undersøgelser af standarden i de forskellige regningsarter på forskellige alderstrin og skoleformer.
9. Periodiske undersøgelser af problemregningsstandarden på forskellige alderstrin og skoleformer.
10. Periodiske undersøgelser af standarden inden for fremmedsprogene på forskellige alderstrin og skoleformer.
11. Periodiske undersøgelser af dansk opdragelses og uddannelses resultater med hensyn til karakterudvikling. Hvilke resultater er der opnået med hensyn til arbejdsvaner?
12. Periodiske undersøgelser af opdragelses og uddannelses resultater med hensyn til karakterudvikling. (Hvilke resultater er der opnået med hensyn til at udvikle selvstændighed og initiativ)?
13. Periodiske undersøgelser af opdragelses og uddannelses resultater med hensyn til karakterudviklingen. (Hvilke resultater er der opnået med hensyn til at udvikle solidarisk samfundsindstilling)?

2. Afdelingen for pædagogisk-psykologisk grundforskning.

- a) *Undersøgelser angående almindelig opdragelse og uddannelse.*
  1. Indlæringsprocesser, herunder repetitionsformer.
  2. Motiveringens betydning for skolearbejdet. (Forskellige motiveringsformer og deres værdi for opdragelse og undervisning).
  3. En undersøgelse af spørgsmålet »belønning og straf« i relation til kundskabstilegnelsen.
  4. Glemsel og bevaring.
  5. Indlæringsprocessen hos småbørn.
  6. Forskel mellem indlæring hos børn og voksne.
  7. Undersøgelse af børns arbejds måde.
  8. Spændviddeproblemer med særligt henblik på skolearbejde (også med henblik på mulige sammenhæng med karakterologiske forhold).
  9. Undersøgelse af, om undervisningen f. eks. i matematik og latin påvirker eleverne, så de er bedre rustet end ellers til at anvende logisk tænkning på problemer, der falder uden for disse fag.
  10. Forholdet mellem øvelse og modning (som forberedelse til undersøgelse af bl. a. de rette tidspunkter for indførelse i skolens fag samt for indførelse i nye arbejdsområder inden for fagene).
  11. Modenhedsproblemer ved børns optagelse i skolen, under deres skolegang og ved overgang fra en skoleform til en anden, herunder **oversidder** problemet.
  12. Skolemodenhedsproblemet.
  13. Skolemodenhedsproblemet.
    - a) Ætiologiske faktorer.
    - b) Praktiske konsekvenser af konstateret skoleumodenhed.
  14. Skolemodenhed.
    - a) Ætiologiske faktorer.
    - b) Hvilke krav til intelligens, udvikling og tilpasningsevne stiller arbejdet i 1. klasse?
    - c) Den praktiske værdi af de hidtil anvendte modenhedsprover.
  15. Undersøgelse over børns motorisk-kinæstetiske udvikling (som basis for undervisning i instrumentbrug).
  16. Udviklingen af børns moralopfattelse.
  17. Udviklingsforskelle ved skoletidens begyndelse med hensyn til kundskaber, arbejdsindstilling og socialitet, mellem børn der har besøgt børnehaven og børn fra hjemligt milieu.
  18. Den sociale udvikling hos børn inden skolealderen.
  19. Milieuets betydning for personlighedsudviklingen (herunder spørgsmålet om **fællesopdragelse** i store institutioner eller i små hjem med 8-10 elever).
  20. Begavelse og milieu.
  21. Undersøgelse af børns religiøse udvikling, både med henblik på gudsbegrebets indhold, den religiøse følelse, og den indvirkning en religiøs opdragelse kan have i mentalhygiejnisk henseende.

22. En undersøgelse af de **karakterdannende** faktorer i **småbørnealderen**, særlig med henblik på »viljeslivet«, dets effektivitet, smidighed og spændvidde.
23. Resultatet af religiøs eller ikke religiøs påvirkning.
24. Religionspsykologiske undersøgelser blandt børn og unge.
25. Harmoni og disharmoni mellem hjemme- og skolemilieu og betydningen heraf.
26. Undersøgelse over skolebørns kammeratliv. (Klassens sociale liv).
27. Klassen som sociologisk gruppe.
28. Børns og unges udvikling på **opdragelseshjem** ledet af enlig person contra ledet af ægtepar.
29. Indvirkningen af, at børn på opdragelseshjem mangler:

a) faders	}	kærlighed.
b) moders		
c) søskendes		

30. Har milieuændringen ved et barns anbringelse på opdragelseshjem indvirkning på dets intellektuelle præstationer?
31. Den sproglige udvikling hos hjemmebarnet og børnehavebarnet.
32. På hvilke områder kan børnehaven bedst imødekomme barnets fundamentale behov, og hvilke områder varetages bedst i hjemligt milieu, specielt ønskes en undersøgelse af **behov**-situationernes forandring med alderen.
33. Børnehaven og børnenes sociale behov.
34. Børnehaven - og børnenes emotionelle behov.
35. En undersøgelse af børns læseinteresser indtil 9 års alderen (til supplerung af den allerede foretagne, men endnu ikke offentliggjorte undersøgelse for de følgende alderstrin).
36. En undersøgelse over anbragte børns virkelige interesser med henblik på bedre tilrettelæggelse af fritidsbeskæftigelsen og nærmere kontakt mellem opdragere og børn.
37. Institutionsbørns personlighedsudvikling i relation til børn opdraget i hjemmet, under tilsyn og i plejehjem.
38. Børns indstilling over for undervisning i 14-15 års alderen.
39. Undersøgelser af forskellige spredningsproblemer.
40. Forskellige former for begavelse (f. eks. sproglig, matematisk, kunstnerisk (musikalsk), teknisk m. m.). I forbindelse hermed forskellige former for skabende arbejde.
41. Individuelle forskelle med hensyn til børns emneverden (herunder hvad eleverne forstår af det, som siges til dem, og af det de læser).
42. Skolebørns kundskaber uden for skolefagene.
43. Børns ordforråd ved skolens begyndelse.
44. Børns sprogniveau ved skolealderens begyndelse (herunder ordforråd).
45. Undersøgelse af børns mundtlige og skriftlige ordforråd og ordforståelse.
46. Skolebøgernes ordforråd og elevernes forståelse deraf.
47. En undersøgelse af ords læsesværhed. Hvilken betydning vil en sådan undersøgelse kunne få for udformningen af lærebøgerne i skolen?
48. Læsning:
  - a) Børns forståelse af gloser, udtryk (stående vendinger) og billeder i læse- og lærebøgernes sprog.
  - b) Betydning af sætningsopbygning, sprogets udtryksfuldhed, klarhed og tone.
49. Forholdet mellem hukommelsesspændvidde og læsekvalitet.
50. Børns talopfattelse ved skolealderens begyndelse.
51. Undersøgelser over fri børnetegning, derunder også børnetegning som diagnostisk hjælpemiddel.
52. En undersøgelse af små børns (1-7 år) musikalitet og bevægelse som udtryksform.
53. Skolesang på psykologisk basis.
54. Undersøgelser over skolens begynderes sanglige formåen (og deres videre udvikling gennem skolealderen) på følgende områder:
  - a) Deres evne til at eftersynge opgivne toner.
  - b) Deres toneforråd og toneomfang.
  - c) Deres tonehukommelse (spændvidde).
  - d) Deres hukommelse **før** rytmer (rytmespændvidde).
55. Undersøgelser over børns frie melodiske skaben til belysning af udviklingsstadierne op

gennem barneårene (svarende til, hvad man har fået klarlagt gennem undersøgelser af børns frie tegninger).

56. Undersøgelser over børns musikalske begavelse især med henblik på undervisningsplanerne i sang og musik.
57. Børn og film.
58. Udviklingspsykologiske problemer angående svangerskabet (moderens psykiske og fysiske tilstand og dennes indvirkning på fosteret), fødselen (f. eks. fødselschoks virkning på horn og mødre) og diegivingen. (I samarbejde med læger).
59. Ernæringsforholdenes betydning for skolearbejdet (i samarbejde med fysiologer og hygiejnikere).
60. Træthedsfænomener i skolen (i samarbejde med fysiologer og hygiejnikere).
61. Egnethed for lærergerning.
62. En karakterologisk undersøgelse af forskellige lærertyper samt en undersøgelse af disses forhold til deres arbejde med henblik på evt. senere oprettelse af en vejledning for mennesker, som tænker på at vælge lærergerning som erhverv.
63. Pædagogiske og psykologiske problemer i forbindelse med uddannelse af ledere til fritidsorganisationer.
64. Opdragerens emotionelle indstilling til barnet og dens indflydelse på hans oplevelse af barnet i en given situation.
65. Barneplejerskernes uddannelse.
66. Ungdomslederuddannelse.

b) *Undersøgelser angående opdragelse og uddannelse af børn og unge med særlige problemer.*

1. Oversidningsproblemet.
  - a) De forskellige faktorer, der kan være årsag til oversidning.
  - b) Oversidningens indflydelse på barnets senere skolestandpunkt.
  - c) Barnets psykiske reaktion på oversidning.
2. En undersøgelse af oversidderproblemet, herunder bl. a.: i hvor stor udstrækning oversidning anvendes i forskellige skolevæsenere, hvilke undervisningsmæssige og psykiske følger den har for oversidderen, samt lærernes og forældrenes indstilling til oversidning og denne indstillings virkning på den enkelte oversidder.
3. Oversidning, specielt i folkeskolen.
4. Oversidningens problemer.
5. Undersøgelse af oversidningsspørgsmålet i skolen.
6. Undersøgelser over børns skoleforsømmelser.
7. De velbegavedes problem i skolen.
8. Hvilke pædagogisk-psykologiske kriterier kan man opstille til afgrænsning af de forskellige grupper af undernormale børn? - evt. også afgrænsning af andre intellektuelle grupper.
9. Hvilke pædagogisk-psykologiske kriterier kan man opstille til afgrænsning af de forskellige grupper inden for de undernormale børns rækker?
10. En undersøgelse af de svagt begavedes sociale muligheder.
11. Ordblindhedsproblemet.
12. Psykologiske undersøgelser af dysleksi.
13. Dysleksidiagnostik.
14. Bestemmelse af dysleksi allerede før skoletiden eller i den første skoletid.
15. Dyslektikere i hjælpeskolen (antal - årsager - sekundære forstyrrelser - forholdet mellem dysleksi og dysgrafi).
16. En analyse af fejlene i diktaterne på baggrund af defekter på det visuelle og auditive område, samt hukommelsesdefekter.
17. En sammenlignende undersøgelse af fejlpræstationer hos dyslektikere på områder, der er beslægtede med læsning/stavning (håndskrivning, nodelæsning, læsning af blindskrift, stenografi, morsesignalering osv.).
18. En undersøgelse af evt. afvigende adfærdsformer hos de læseretarderede, herunder undersøgelse af, hvilken indvirkning barnets milieu har på læsevanskelighederne.

19. Har de læseretardedede børn som gruppe større tilpasningsvanskeligheder i hjem og skole end andre?
20. En undersøgelse af, hvordan tidligere læseretardedede børn klarer sig som voksne.
21. Tilpasningsvanskeligheder hos børn, der får eller burde have særundervisning.
22. Undersøgelser over nodeblindhed.
23. Slumkvarterbørns udvikling - sjælelig - legemlig
  - a) med tilsyn i hjemmet af børneværn,
  - b) anbragt under forsorg af børneværn.
24. Intelligensniveauet hos børn, der fjernes af børneværn. Undersøgelsen bør omfatte mindst en årgang fjernede.

c) *Pædagogisk-historiske undersøgelser.*

1. Rousseaus betydning i dansk pædagogik.
2. Pestalozzis betydning i dansk pædagogik.
3. Undersøgelser over landsbylærernes stilling før 1814.
4. Danmark og filantropinismen.
5. De danske **præstegårdsseminarier**.
6. Madvig - folkeskolen - latinskolen.
7. Brydninger mellem humanistiske og realistiske strømninger inden for den højere skole.
8. Forudsætningerne for almenskoleloven af 1903.
9. Enhedsskoletankens udvikling.
10. Sammenlignende undersøgelser over arbejds-skoletankens udvikling i Norden.
11. Den danske højskoletankens betydning i udlandet.
12. Fritidsarbejds pædagogiske værdi bedømt på grundlag af de håndbøger, skrifter og delvis også den skønlitteratur, det har fremkaldt.
13. Den indflydelse, som børneorganisationerne (spejderne, F. D. F., D.U.I.) gennem deres arbejde har haft på den moderne skole.

3. Afdelingen for tests og prøver.

1. Småbørnstests.
2. Udarbejdelse og standardisering af udviklingsprøver.
3. Skolemodenhedsprøver.
4. Nye intelligensprøver.
5. Nye intelligensprøver for skolebørn; intelligensprøver for voksne og småbørn.
6. Nye intelligensprøver for skolebørn - derunder prøver, der dækker alle gymnasieskolens aldersklasser.
7. Udarbejdelse af nye tests til intelligens- og karakterbestemmelse.
8. Personlighedstests for børn.
9. Udarbejdelse af personlighedstests for voksne.
10. Karakterologiske prøver.
11. Undersøgelse af mulighederne for opstilling af pålidelige egnethedsprøver til bedømmelse af læreraspiranter.
12. Egnethedsundersøgelser, herunder personlighedstestning af personer, der vil uddanne sig til pædagogisk arbejde.
13. Egnethedsprøver ved optagelsesprøver til seminarierne.
14. Psykologiske tests anvendelighed ved optagelsesprøven til såvel mellemskolen som realklassen, gymnasiet og seminarierne.
15. Standpunktsprøver - herunder intelligensprøver som evt. hjælp ved optagelsen i eksamensmellemskolen.
16. Anvendelsen af psykologiske tests ved optagelsesprøven til såvel mellemskolen som til seminarierne og de højere læreanstalter.
17. Værdien af psykologiske prøver som grundlag for udvælgelse af studerende til de højere læreanstalter.
18. Eksamen og karaktergivning.

19. **Undersøgelse** af karaktergivningens spredning ved gentagen bedømmelse (ved et eller flere mennesker) af samme arbejde.
20. På hvilken måde er eksamenskarakterer i stand til at karakterisere **eksaminandens** kvalifikationer i forskellige retninger.
21. Eksamensresultaternes prognostiske **værdi**.
22. Udarbejdelse af prøver for skolepsykologisk praksis.
23. Videreudbygning af de pædagogiske tests til brug for såvel skolepsykologerne som lærerne i deres daglige arbejde.
24. Udarbejdelse af standpunktsprøver og andre tests til brug for læreren i det daglige skolearbejde.
25. Standardisering af nye gruppe-intelligensprøver til brug for lærere.
26. Undervisningsplanernes mål og krav: Tilrettelæggelse af prøver til vurdering af udbyttet af undervisningen i orienteringsfagene under særligt hensyn til det ved undervisningens tilrettelæggelse tilsigtede.
27. Prøveformer. Skriftlig prøve i »læsefagene« (facts, færdighed i brug af atlas og håndbøger, iagttagelse, omtanke). Prøver i flere års pensum, ekstemporal. Intelligensprøver ved optagelse og oprykning.
28. Nye stillelæsningsprøver (8-15 år).
29. Ny standardisering af Noesgaards standpunktsprøver i skriftlig dansk efter den ny retskrivning.
30. Standardisering af 11 prøver i regning med hele tal for landsbyskoler.
31. Ny standardisering og udvidelse af standpunktsprøver i regning med decimalbrøk for købstad- og landsbyskoler.
32. Standardisering af standpunktsprøver i omsætningsopgaver i regning med hele tal og decimalbrøk for 2.-8. skoleår i købstad- og landsbyskoler.
33. Udarbejdelse af standpunktsprøver i skrivning for grundskolen, mellemskolen og gymnasiet.
34. Standardisering af standpunktsprøver i engelsk.
35. Standardisering af standpunktsprøver i tysk.
36. Iagttagelsesskema til brug ved praktikundervisningen i hjælpeklasser.

*Statens pædagogiske studiesamling,
Frederiksberg allé 22.*

Den 13. juni 1952.

På plenarmødet den 4. juni 1952 blev Statens pædagogiske Studiesamling anmodet om til udvalget skriftligt at fremsætte det på mødet af undertegnede skitserede forslag til samarbejde mellem studiesamlingen og det pædagogiske forskningsinstitut.

Da studiesamlingen er statens hovedbibliotek for pædagogik, skolevæsen, børne- og ungdomspsykologi (bogbestand indenfor området ca. 77.000 bind) vil et samarbejde med forskningsinstituttet give sig af sig selv. For instituttet vil det være en nødvendighed, for studiesamlingen en kær opgave.

Jeg foreslår da, at samarbejdet får former analoge med dem, der findes mellem Universitetsbibliotekets II afd. og en række videnskabelige institutioner (Astronomisk Observatorium, Danmarks Tandlægehøjskole, Rigshospitalets psykiatriske Klinik, Universitetets fysiologiske Institut, en række andre af universitetets institutter samt Zoologisk Museum), og at retningslinierne for samarbejdet opstilles således:

Retningslinier for samarbejde mellem Statens pædagogiske Studiesamling

og

Pædagogisk forskningsinstitut.

1. Som hovedbibliotek for pædagogik, skolevæsen, børne- og ungdomspsykologi påhviler det studiesamlingen at stille sin bogbestand til forskningsinstituttets rådighed i det omfang, som studiesamlingens andre opgaver gør det muligt.

Bogbestillinger afgivet telefonisk (kl. 10-17, lørdag 10-14) eller skriftligt, ekspederes (hvis bøgerne er hjemme) samme dag med posten.

For lån af bøger, der benyttes i forskningsøjemed, fastsættes en lånetid af indtil 3 måneder.

Udvalg af litteratur til et emne, der er aktuelt for forskningsinstituttet, kan i visse tilfælde udlånes samlet for et tidsrum af indtil 3 måneder, dog at studiesamlingen om fornødent kan hjemkalde enkelte af bøgerne.

Studiesamlingen holder forskningsinstituttet underrettet om sine anskaffelser ved tilsendelse af sine accessionslister og specialkataloger - og på anden måde.

2. På forskningsinstituttets budget fastsættes et beløb til indkøb af håndbøger o. a. litteratur, der nødvendigvis må findes på instituttet, samt til indbinding af tidskrifthold.

Studiesamlingen påtager sig det regnskabsmæssige og bibliotekariske arbejde (om bogvalg se dog pkt. 4) med instituttets bogsamling. Bøgerne systematiseres og katalogiseres i overensstemmelse med studiesamlingens gældende regler, og tilvæksten indgår i studiesamlingens accessionslister og kartoteker med bemærkning om, at de pågældende bøger findes på instituttet.

3. Forskningsinstituttets kontorpersonale (eller anden dertil udset) fører tilsyn med bogsamlingen i det daglige, modtager og returnerer bogsendinger fra studiesamlingen o. lign.

Studiesamlingen fører det fornødne overtilsyn.

4. Forslag til anskaffelser påhviler i første række forskningsinstituttet som speciell sagkyndig.

Dog bistår studiesamlingen med henvisninger til anmeldelser, oplysninger om nyudkommen litteratur, videresendelse af gennemsynsbøger og på anden måde. Forskningsinstituttet holder med henblik herpå studiesamlingen orienteret om sine løbende forskningsopgaver.

Dobbeltanskaffelser undgås i størst mulig udstrækning. — Før anskaffelsen konfereres med Psykologisk Laboratoriums bibliotek, om bogen findes der.

5. Forskningsinstituttets bøger kan i særlige tilfælde, og for så vidt de ikke på det pågældende tidspunkt benyttes i forskningsøjemed, udlånes gennem studiesamlingen.

6. Studiesamlingen repræsenteres i forskningsinstituttets styrelse eller repræsentantskab.

Bemærkninger til retningslinierne.

Hovedsynspunktet for opstillingen af disse retningslinier har været: 1) at aflaste forskningsinstituttet for alt arbejde med dets bibliotek, bortset fra forslag til anskaffelser og den daglige ekspedition (denne sidste bliver næppe omfattende, da bogsamlingen sikkert tænkes opstillet på et af instituttets kontorer, tilgængelig for de til instituttet knyttede). 2) At stille studiesamlingens litteratur til instituttets rådighed så hurtigt og i så vid udstrækning som muligt, idet det må tages i betragtning, at den blot få år gamle udenlandske litteratur (som studiesamlingen ejer) i stor udstrækning nu vil være uerhvervelig.

ad 1. 3. stk.: Den normale lånetid er 1 måned; de anførte 3 måneder svarer til den lånetid, der af de videnskabelige biblioteker indrømmes universitetslærere.

4. stk.: Ordningen er tænkt af værdi især ved et forskningsarbejdes begyndelse (en første orientering i litteraturen om emnet) og ved afslutningen (af hensyn til litteraturhenvisningerne).

Når studiesamlingens normale udlån er på sit højeste (oktober-marts), kan ordningen støde på praktiske vanskeligheder, der dog med god vilje nok kan klares. Det vil dog ikke kunne undgås, at de til instituttet knyttede i adskillige tilfælde må arbejde på studiesamlingen - såvel som på Psykologisk Laboratoriums bibliotek, især når talen er om tidsskriftsrækkerne og arbejdet med kartotekerne.

ad 2.: Ordningen tænkes praktiseret således, at beløbet ved finansårets begyndelse overdrages studiesamlingen, der - på en særlig konto indenfor sit eget regnskab - aflægger regnskab overfor ministeriet for benyttelsen.

At studiesamlingen overtager det regnskabsmæssige og bibliotekariske arbejde (indkøb, kollationering, systematisering, katalogisering (derunder skrivning af de fornødne kort til forskningsinstituttet, studiesamlingen selv, Rigsbibliotekarbejdets accessionskatalog, indbinding o. s.v.) vil spare instituttet meget tid, sikre, at bøgerne bliver bibliografisk forsvarligt behandlet, og gør det muligt, at man i hovedbibliotekets (studiesamlingens) kartoteker kan se, hvad der findes også på forskningsinstituttet.

En betydelig hjælp for instituttet ville det være, om der på dette kunne findes en kopi af studiesamlingens kartoteker. Arbejdet med afskrift af de 170 skuffer vil dog blive så stort og bekosteligt, at studiesamlingen ikke tør stille forslag derom i øjeblikket. Men instituttets personale er til enhver tid velkommen til at afskrive,

hvad der øjeblikkeligt måtte være brug for. Sine trykte kataloger og accessionslister stiller studiesamlingen naturligvis til instituttets rådighed.

ad 4. 1.-2. stk.: At forslag om anskaffelser i første række påhviler forskningsinstituttet synes rimeligt; dog kan studiesamlingen i kraft af sin omfattende læsning af anmeldelser, gennemgang af kataloger, oplysninger modtaget fra dens udenlandske forbindelser og på anden måde yde værdifuld bistand ved at gøre opmærksom på udkommen litteratur. Det vil derfor være naturligt, at studiesamlingen altid er orienteret om instituttets løbende forskningsopgaver.

3. stk.: Både staten, forskningsinstituttet og studiesamlingen vil være interesserede i, at dobbeltanskaffelser i det store og hele undgås, idet de til rådighed værende summer da bedre vil slå til til rene nyanskaffelser. Helt vil de dog ikke kunne undgås, idet en række værker må stå begge steder alene af den grund, at forskningsinstituttets bibliotek skal være et præsens-bibliotek, mens studiesamlingen er et af offentligheden stærkt benyttet udlåns-bibliotek.

Med Psykologisk Laboratoriums bibliotek, der er hovedbibliotek for almen psykologi, vil et samarbejde være nødvendigt, både for at undgå ikke nødvendige dobbeltanskaffelser, og af hensyn til instituttets forskningsopgaver.

ad 5.: At forskningsinstituttets bøger i visse tilfælde kan komme skolefolk og studerende til nytte synes rimeligt - og svarer til ordningen mellem f. eks. Universitetsbiblioteket II og Zoologisk Museum.

ad 6.: At studiesamlingen i dens egenskab af hovedbibliotek for hele instituttets forskningsområde får sæde i styrelse eller repræsentantskab (da studiesamlingen ikke kender planerne for instituttets organisation, kan placeringen ikke udtrykkes bestemt) må føles naturligt. Berøringspunkterne vil blive så mange og vigtige, og de tjenester, studiesamlingen kan yde, så betydelige, at en repræsentation synes at give sig af sig selv og måtte være en naturlig forudsætning for et frugtbart samarbejde.

sign. *Poul Müller.*

*) Da studiesamlingen ikke kender planerne for instituttets organisation, kan placeringen ikke udtrykkes bestemt.

København, den 24. juli 1951.

KOMMISSIONEN TIL FORBEREDELSE AF OPRETTELSEN
AF ET PÆDAGOGISK FORSKNINGSinSTITUT
UNDERVISNINGSMinISTERIET.

Følgende organisationer, der alle er medlem af O. M. E.P.,

Dansk Børnehaveråd,
Kontaktudvalget for børnehaveseminarierne,
Dansk Barneplejeråd,
Landsforeningen »Frie Børnehaveforeninger«,
Landsforeningen Forebyggende Børneværn,
Landsforeningen Børns psykiske Sundhed og
Dansk Børneværnsforening,
Dansk Fritidshjemsråd,
Danske Barneplejerskers Forbund,
Ungdoms- og børneorganisationernes **samrådsudvalg**,
Børnesagens Fællesråd,
Landsforeningen for Mentalhygiejne,
Landsforeningen af Ungdomsklubber i Danmark

tillader sig herved at foreslå den af undervisningsministeriet nedsatte kommission til forberedelse af oprettelsen af et pædagogisk forskningsinstitut, at der til instituttet må blive knyttet et stående repræsentantskab.

Ovenstående organisationer kunne ønske hver at få sæde i et sådant repræsentantskab for derved at få lejlighed til at *give* udtryk for særlige ønsker om pædagogisk forskning inden for de områder, organisationerne repræsenterer.

Et sådant repræsentantskab ville formentlig kunne få en vis betydning som kontaktorgan mellem forskningsinstituttet og de folk, der er beskæftiget i det praktiske børne- og ungdomsarbejde.

Det ville f. eks. være muligt at udnytte denne forbindelse direkte i forskningsinstituttets arbejde, således at en del af den forskning, der skal foregå, kunne finde sted i de institutioner, som de nævnte organisationer repræsenterer.

Man ville derved også have mulighed for at gøre videre kredse interesseret i det pædagogiske instituts arbejde, noget der sikkert ikke ville være uden betydning for instituttets forskning, idet man på denne måde ville kunne forvente en meget positiv indstilling til de arbejder »i marken«, instituttet måtte ønske at iværksætte.

Som eksempler på, hvordan man kunne tænke sig et sådant repræsentantskabs rådgivende virksomhed eventuelt ville kunne forme sig, vedlægges nogle foreløbige forslag fra følgende organisationer:

Dansk Børnehaveråd,
Danske Barneplejerskers Forbund,
Børnesagens Fællesråd,

Landsforeningen for Mentalhygiejne,
Ungdoms- og børneorganisationernes **samrådsudvalg**.

På foranledning af landsforeningen »Frie Børnehaveforeninger« er ovennævnte forslag om oprettelse af et repræsentantskab drøftet ved to plenarmøder, hvorunder et underudvalg bestående af nedennævnte underskrivere er blevet bemyndiget til at formidle den eventuelle fremtidige kontakt med kommissionen.

I håb om, at kommissionen vil tage forslaget under velvillig overvejelse

ærbødigst

Ernst Drosthede.

Sekretær, M. B.

Ungdoms- og børneorganisationernes samrådsudvalg.

Aase Hauch.

Børnehaveleder.

Landsforeningen »Frie Børnehaveforeninger«.

R. Mejising.

Overlærer.

M. Knudsen.

Forstander.

Børnesagens Fællesråd.

Jarl Wagner Smitt.

Læge.

Landsforeningen for Mentalhygiejne.

